

PARAPLEGIK

ŠTEVILKA 105

ISSN 1581

Glasilo Zveze paraplegikov Slovenije

DECEMBER 2005

Ustanovitev podjetja »Dom paraplegikov d.o.o.«

Ustanovljen Svet vlade RS za invalide

Otvoritev novih delovno – bivalnih prostorov DP DBP

Razglasitev športnice in športnika za leto 2005

Pet velikih priznanj štirim našim slikarjem

UVODNIK

Dane Kastelic

Vsak konec koledarskega leta postavlja že v naši podzavesti poglavitno vprašanje, kaj smo naredili v letu, ki se izteka. Hkrati pa nas navdihuje občutek, kako bo v letu, ki prihaja. In ravno ta prelomni čas je sedaj, ko narava spi svoj spokojni sen, mi pa imamo čas za premišljevanje; še zadnji hip želimo narediti nekaj dobrega za ženo, moža, otroka, prijatelja, znanca ali koga drugega. S tem skušamo sami sebe opravičiti pred sabo za tisto, kar smo spregledali skozi leto. Blišč v decembru

daje občutek, da bo z novim letom tudi konec sveta, saj ljudje hočemo z darili odkupiti zamujene priložnosti. Vzdušje evforije se stopnjuje z vsakim dnevom, ki se približuje božiču in novemu letu. Kaj pa realnost?

Ni moj namen, da vam s svojim razmišljanjem kakorkoli prikrajšam veselje, pa vendar v letu, ki prihaja, so pred vsakomer nova, še neznanca dejstva, komaj slutena spoznanja in še ne povsem jasne odločitve v privatnem in poslovnem življenju.

Letos smo na Zvezi paraplegikov uvedli nekaj novosti, upam da ste jih ali pa jih boste še sprejeli z naklonjenostjo. Med nas prihajajo novi člani s pozitivno in ustvarjalno energijo, zato jim s svojim »prepačetnim« svetovanjem in komentarji ne ubijajmo njihove volje. Sem namreč mnenja, da so vsi nergači že imeli in še imajo priliko kaj dobrega storiti za organizacijo. Če pa tega niso uspeli ali znali, naj dovolijo tistim, ki so v tem trenutku s svojo voljo in priпадnostjo to sposobni narediti. Pomembno je, da povsod prevlada duh medsebojnega sodelovanja in ne sebični interes posameznika. Dognano je, da inspiracijo za kritiko ima vedno tisti, ki sam ni še poizkušal ničesar narediti ali pa tisti, ki se mu dozdeva, da so vsa njegova dejanja najpomembnejša. Takim pravimo tudi....?

»Ne upaj ničesar od človeka, ki dela za svojo sedanjost, ne pa za svojo prihodnost,« je zapisal Antoine de Saint-Exupery v

Malem princu. In prihodnost Zveze paraplegikov ni samo v programu dela za leto 2006, ki ga je bilo treba oddati našim financierjem, ampak ima pomembno mesto tudi sodelovanje pri razpisih domačih in evropskih skladov, povezovalno delovanje in zastopanje stališč za vseh devetih pokrajinskih društvih. In kot pika na **i** – dokončanje Doma paraplegikov v Pacugu. Prva faza tega izredno pomembnega projekta za slovenske tetraplegike in paraplegike gre h koncu. Tehnični prevzem se ponuja v prvem mesecu leta 2006, in po pridobitvi ustreznih obratovalnih dovoljenj bomo imeli za enkrat z omejenim obratovanjem in omejenimi kapacitetami možnost preživljati poletje na biseru slovenske obale. Prvič v šestintridesetih letih delovanja Zveze bomo okusili čar, ki ga omogoča lastna streha ob slovenskem morju v slovenski državi.

Drage članice in člani, prijatelji in znanci, spoštovane bralke in bralci! Naj vam misli in želje v teh dneh pričakovanja prinesejo notranji mir in osebno zadovoljstvo. S tako popotnico bo leto, ki prihaja, prijazno in uspešno. Verjamem, da se človek takrat, ko pomisli še na koga drugega, bolje počuti; da le ni sam. Zato vsem bralcem PARAPLEGIKA v svojem imenu in v imenu Zveze paraplegikov Slovenije želim vesele in doživete božične praznike, veliko zdravja in uspehov v novem letu 2006!

SREČNO!

KAZALO

Delo Zveze	3
Aktualno	4-10
Strokovno	11-18
Intervju	19-20
DP LP	21-28
DP SŠ	29-32
DP DBP	33-36
DP PP	37-38
DP G	39-40
DP IK	41-43
DP K	44-45
DP JVŠ	46
Šport	47-52
Kultura	53-60
Potopisi	61-64
V spomin	65
Zahvale, Oglasi	66
Križanka	67

IZBIRA IMENA NOVEGA PODJETJA

Jani Trdina

Vsako podjetje dobi svojo identiteto šele z imenom in simbolom (logotipom) ter skupaj s celotno podobo kaže svoj obraz v javnosti.

Pri iskanju imena smo se zavedali, da celotna grafična podoba, vključno z imenom, mora izvirati iz poslanstva, vizije podjetja. Naša želja je bila, da bosta ime in simbol izražala naše ideale, filozofijo ter ne nazadnje tudi vrednote. S tem namenom je bil izveden interni natečaj, s katerim smo hoteli pridobiti ime prav od naših članov, ki bodo uporabljali storitve podjetja in preko regijskih društev tudi tako rekoč »solastniki« podjetja.

Do zaključka natečaja (kot je bilo predvideno v razpisu št. 362_VII/05-dk/ip) smo prejeli 58 predlogov za ime podjetja. Neodvisno od tega natečaja smo pripravili še anketo med člani skupščine, ki je predvsem pokazala, naj se držimo slovenskih imen. Tako se je 8.11.2005 v prostorih ZPS sestala komisija, sestavljena iz članov ZPS (Ivan Peršak, Dane Kastelic in Jani Trdina), ter izbrala naslednje predloge:

1. mesto: Dom paraplegikov; ime je jasno in pove to, kar bo glavno poslanstvo novega podjetja: izvajanje programov obnovitvene rehabilitacije, kombinirane z medicinsko, fizioterapevtsko, psihosocialno, rekreativno in družabno dejavnostjo in sicer primarno za paraplegike in tetraplegike.

2. mesto: Galeb; prav galeba smo izbrali za simbol, saj je asociacija na svobodo, morje ter ne nazadnje tudi sledi že uveljavljenim simbolu ZPS (golobček v srcu z zlomljeno perutjo).

3. mesto: Osel z liro; kot najbolj duhovit oziroma najbolj drugačen predlog od vseh ostalih.

Dodal bi še, da pred izborom nismo vedeli, kdo so avtorji posameznih predlogov.

Pri nadaljnji izdelavi celotne podobe podjetja smo tako združili jasno ime ter simbol galeba s katerim želimo doseči večjo razpoznavnost podje-

tja, saj moč in sporočilnost simbolov tičita globoko v človeški podzavesti. Prav tako se simbol galeba navezuje tudi na sporočila iz knjige Jonathan Livingston Galeb avtorja Richarda Bach. Ena od misli iz te knjige tudi pravi »Tvoje telo ni nič drugega kot tvoja misel sama. Zlomi verige svoje misli, pa boš zlomil tudi verige svojega telesa...«. S tem smo dosegli tudi pozitivno konotacijo ter možnost zaščite simbola.

Med stalnicami celotne grafične podobe je tudi pozicijsko geslo ali slogan. Tega slogana za sedaj še nimamo dokončno izdelanega, zato vabimo vse, ki imajo idejo, da jo sporočijo na naslov ZPS ali elektronski naslov janez.trdina@guest.arnes.si. Geslo mora sporočati ključne sposobnosti, vrednote in našo identiteto ter mora biti usmerjeno v prihodnost, na vizijo... Želeno bi bilo, da bi izražalo pozitivno energijo, nas navdihovalo in se ne zataknilo v grlu; slogan naj bi bil ključ do srca...

Ni veliko blagovnih znamk, ki bi privrženecem pomenile toliko, da so si jo pripravljene celo vtetovirati na svojo kožo. Verjetno to, kar je uspelo, npr., blagovni znamki **Harley Davidson**, nam ne bo (ali pač?). Vendar pa si želimo, da bi tudi našo blagovno znamko lahko s ponosom pokazali širši okolici.

Logotip novega Doma

Podjetje »Dom paraplegikov d.o.o.«

Jani Trdina

Se še spominjate pravljice o »Volku in sedmih kozličkih«, ki gre nekako takole. Nekoč je živela mama koza in sedem kozličkov. Ko se je mama koza odpravila po hrano, je poskusil volk pretentati kozličke tako, da se je izdajal za njihovo mamo. Ko je spremenil barvo svojega kožuha in glas, jih je tudi ukanil in pojedel.

Se sprašujete kaj imata skupnega pravljica o Volku in sedmih kozličkih ter ustanovitev novega podjetja, katerega edini lastnik je Zveza paraplegikov Slovenije. Nič, bi lahko rekli, če ne bi poznali ozadja obtožb na račun Zveze in njenega predsednika ter izgradnje Doma paraplegikov v Pacugu. Čeprav je bilo v javnosti izrečeno dosti laži in podtikanj s strani sorodne organizacije, se lahko pohvalimo z uspešnim delovanjem pri gradnji doma kot pri ustanovitvi novega podjetja »Dom paraplegikov d.o.o.«.

Vedno lepša podoba našega največjega projekta.

Poslanstvo novega podjetja je jasno: zagon »Doma za paraplegike in tetraplegike« na slovenski obali v prijetni mediteranski klimi.

Želimo, da bi Dom postal točka, kjer bi v prvi vrsti zagotavljali kvalitetne storitve pri ohranjanju zdravja paraplegikov in tetraplegikov. Poleg tega bomo omogočili gostom tudi sodobne sprostitevne in športno rekreativne dejavnosti, ki bodo kvaliteto bivanja še bolj dvignile.

Primarni cilj je organizacija in izvedba programov obnovitvene rehabilitacije, kombinirane z medicinsko, fizioterapevtsko, psihosocialno, rekreativno in družabno dejavnostjo – v prvi vrsti za paraplegike in tetraplegike, v okviru zmožnosti (prostih kapacitet) pa tudi za druge skupinam invalidov. Naš namen je ostati kvaliteten partner državi pri ustvarjanju novih, boljših pogojev na področju varovanja zdravja paraplegikov in tetraplegikov.

Kratkoročni cilj podjetja je doseči stabilnost poslovanja. Srednjeročno je cilj v polnem zagonu obratovanja. V tem obdobju bomo ohranjanje zdravja razširili tudi s ponudbo za športnike invalide, na letovanje invalidov z njihovimi družinami ter z organizacijo konferenc in poslovnih dogodkov na temo paraplegije in tetraplegije. Dolgoročni cilj pa je razširitev dosejanega programa ter dodajanje drugih programov, namenjenih za izboljšanje kvalitete življenja invalidov, dalje naj bi dom postal inkubator novih idej za življenje, delo ter za ohranjanje zdravja paraplegikov in tetraplegikov.

Lahko se pohvalimo, da je izgradnja centralnega objekta in bazena v zaključni fazi. Upravičeno lahko upamo, da bodo slovenski paraplegiki in tetraplegiki že v naslednji sezoni lahko uporabljali naš dom za obnovo svojega telesnega in psihičnega zdravja.

Dom paraplegikov leži na severni strani Piranskega polotoka, ki je zaradi lege ob morju najtoplejši in najbolj sončen del Slovenije. Z 2292 ur direktnega sončnega sevanja letno presega to okolje več kot za polovico mednarodni kriterij za »kraj z zdravilno klimo«. Tako bo ena od naravnih značilnosti, ki jih bomo uporabljali za namene ohranjanja zdravja tudi obmorska klima. Drugi pomembni dejavnik ohranjanja bo bazen z morskovo vodo. Morska voda sodi med zdravilne vode. Prav tako je najvažnejši element, ki ureja obmorsko klimo zdravilni aerosol, ki se zaradi akumulacije toplote in slanosti prenaša v zrak nad morjem. Tako bomo lahko daleč od mestnega hrupa in vse hitrejšega ritma sodobnega življenja v svojem domu obnavljali zdravje in si izboljšali telesno in psihično pripravljenost.

Če se povrnemo v pravljice, lahko ugotovimo, da v pravljičah dobro vedno zmaga nad hudobnim. Prav tako smo prepričani tudi vsi aktivno vpleteni v zgodbi o našem Domu paraplegikov, da bo tudi pri nas zmagala resnica in bomo lahko dolgoletne sanje čim hitreje uresničili v korist vseh slovenskih paraplegikov in tetraplegikov. To pa ne bo konec naše zgodbe, temveč šele njen pravi začetek.

Vhod v dolgoletne sanje

Upamo, da bodo slovenski paraplegiki in tetraplegiki že v naslednji sezoni lahko uporabljali naš dom za obnovo svojega telesnega in psihičnega zdravja.

DRŽAVNI ZBOR – PRISTOJEN IN ODGOVOREN

v.d. dir. FIHO mag. Janez Jug

Slovenski javnosti želim pojasniti nekatera dejstva, ki so bila v naslovnem članku prikazana pristransko in ki se skrivajo v že večkrat uporabljenem stavku predsednice YHD in njenih gurujev: »... obrnili smo se na vse pristojne institucije v državi, vendar nam vsi odgovarjajo, da so seznanjeni s perečo problematiko in nevzdržnimi razmerami v FIHU, da pa nimajo pristojnosti in instrumentov za konkretno posredovanje.«

Vsi ti ljudje v YHD se dobro zavedajo, da je to velika laž, ki je kot snežna kepa; dlje ko jo porivajo, večja postaja. Služila naj bi jim pri razgradnji fundacije po njihovi meri. Njih laž je bila doslej tako plodna, da se jih je namnožilo že na stotine. YHD laže, a pri tem ne pozna mere, zato ga javnost kaznuje s tem, da mu ne verjame niti takrat, ko govori resnico. Vse družbene institucije so jih pričele odklanjati, ker je v njihovem delovanju nekaj boleznega, veliko obtoževanj in nič dokazanega. Noben kontrolni poseg zunanjih pristojnih institucij v FIHU ni odkril nič koruptivnega in nezakonitega, pomanjkljivosti, ki jih je odkrilo računsko sodišče, pa so že pred časom odpravljene. FIHO deluje legalno in zakonito! Od kod le izvirajo vzroki te »svete« vojne, ki jo okrog predsednice YHD bojujejo proti FIHO in skoraj vsem slovenskim invalidom? Odgovor bi morda našli s pomočjo ugotovitev socialne psihologije, vendar menim, da je pomemben izvor vsega zla pohlep po denarju, do tega pa se pride s pomočjo oblasti – kjerkoli. Strast po oblasti je najstrašnejša vseh boleznih človekovega duha, ki se je polastila ljudi v YHD.

Z dnem, ko je predsednica YHD Elena Pečarič s pomočjo politike na čudaški način (nad tem ne protestira!) postala članica sveta FIHO, je svoj protikorupcijski boj preselila z ulice v prostore Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. Ta boj spominja na že videno in preživeto jogurt revolucijo iz 90. let, katere glavni cilj je bil boj za oblast za vsako ceno. Agresivnost YHD oz. njene predsednice morda izvira iz tega, ker ne more zadovoljiti svojih potreb in doseči cilja prevladati nad vsemi invalidi. Tisti, ki so jo spravili v svet FIHO na čudaški način, so mogoče mislili, da se bo njena agresivnost zmanjšala, če bo doživljala manj frustracij v osebni in družbeni življenju. Po vstopu v svet fundacije se ta pričakovanja niso uresničila. Tu je teorija o izvoru agresivnosti odpovedala.

Državna invalidska politika in delovanje invalidskih organizacij (98%) poteka po usmeritvah Madridske deklaracije, kar pomeni, da bo država še naprej ohranjala in razvijala avtonomno

vlogo invalidskih organizacij pri izvajanju njihovih dejavnosti in bo zagotovila stabilno financiranje iz namenskih javnih sredstev, ki se zbirajo v fundaciji. Takšno politiko podpira tudi evropska reprezentativna invalidska institucija EDF, njen okvir pa najdemo v ustavi evropske unije, ki definira nediskriminacijo invalidov in njihove bistvene socialne pravice. Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije je postal član te evropske institucije, saj združuje 15 od 16 registriranih reprezentativnih invalidskih organizacij. Edina organizirana skupina invalidov, ki tej deklaraciji bolj ali manj prikrito nasprotuje, je YHD. So pristaši absolutnega neodvisnega življenja invalidov ter vzdržujejo stalno konfliktnost do svojega družbenega okolja in še posebej do invalidskih organizacij. Iz njihovih dejanj sklepamo, da se zavzemajo za prenos vseh rizikov invalidnosti iz sistema socialne države na invalida-posameznika in njegovo družino. To pa pomeni radikalno poslabšanje življenjskih razmer invalidov. Guruji takšnih razmišljanj v YHD niso invalidi. Invalidi se zlorablajo za netenje sovraštva in nestrpnosti do samih sebe ter za lobiranje domače politične scene in za sprevrčanje medijske podobe o invalidih. Takšno početje pomeni rušenje avtonomnosti slovenskih invalidskih organizacij kot subjekta civilne družbe. Bistvo tega »cir-kusa« okrog fundacije je v tem, da se odstrani samoregulacija in upravljanje z namenskimi javnimi sredstvi, z ukinitvijo neposrednih predstavnikov teh organizacij se uvedejo predstavniki stroke, radikalno se zmanjša število članov v svetu fundacije in na

koncu še zmanjšajo sredstva. Gre torej za prikrit političen napad, ki ga usmerja YHD pod krinko protikorupcijskega boja z vidika absolutnega socialnega modela, ki prenaša riziko invalidnosti in socialne države na posameznega invalida. To je grobo kršenje Madridske deklaracije. V tej »sveti« vojni še tako objektivno izdelana merila za delitev sredstev fundacije postanejo brezpredmetna, neuporabna. Nastopiti bo morala država z zakonom o enakih možnostih invalidov, da se bo vedelo, katero politiko bo izvajala in denarno podpirala.

Najstrahotnejše, nehumano in neetično pa je izkoriščanje invalidov v politične namene. To se je zgodilo že večkrat, zadnji tak primer pa je izraz javnega suma o zlorabi v Zvezi paraplegikov pri izgradnji rehabilitacijskega centra v Pacugu. Izrazila ga je Komisija za preprečevanje korupcije v svoji agoniji pred ukinitvijo. Po prijavi skoraj parapolične organizacije YHD na omenjeno komisijo v zvezi s Pacugom je predsednik protikorupcijske komisije skoraj brez uradnih dokazov s svojim izraženim sumom spremenil Zvezo paraplegikov in FIHO v politični poligon obračunavanja s svojimi nasprotniki. Vemo, da je omenjena investicija v preteklosti dobila vsa družbena soglasja. Zadnji napad YHD na samoregulacijo invalidov v FIHO je odraz panike ljudi v YHD, ki se jih je polotila, ko se njihovi načrti, glede preprečitve razpisa za delitev sredstev za leto 2006 in transformacije fundacije, niso uresničili.

Peščica politično nezadovoljnih invalidov ne more nadvladati volji več deset tisoč invalidov. Družba jih je spreledala.

Svet Vlade Republike Slovenije za invalide je na svoji 4. seji dne 29.11.2005 sprejel besedilo izjave za javnost ob dnevu invalidov 3. decembru, z geslom:

V DRUŽBI ŽIVIMO SKUPAJ

Ob 3. decembru mednarodnemu dnevu invalidov se v večini držav spomnijo tudi na invalide in jim namenijo posebno pozornost. Nobena družba ne more mimo dejstva, da jo sestavljajo vsi državljani, invalidi in neinvalidi. Države so po svoji družbeno - ekonomski obliki različne. Pri nekaterih je bolj v ospredju socialni posluh, pri drugih pa zgolj gospodarnost za vsako ceno. Ne glede na to pa je vsaka družba kot velika hiša, ki ima tudi določen prostor za invalide. Nekje je ta prostor večji, drugje pa manjši. Včasih je to odvisno tudi od invalidov samih, koliko so sposobni in pogumni opozoriti nase in na svoje potrebe. Vsaka družba stremi k ravnovesju med vsemi njenimi deli. To ravnovesje pa ni mogoče najti enkrat za vselej, ampak ga je potrebno nenehno izgrajevati.

Slovenska družba se je po obdobju prehoda znašla med petindvajsetimi državami, ki so vključene v Evropsko unijo. To pomeni velik korak naprej in budi pričakovanja državljanov. Položaj invalidov v slovenski družbi ni bil vedno rožnat, družbena skrb je rasla in upadala, odvisno od oblasti in družbene klime. Invalidi po vstopu v Evropsko unijo pričakujejo vsaj enako raven varnosti, kot so jo že imeli. Invalidi se zavedajo, da so družbene razmere v gospodarskem preoblikovanju države takšne, da zahtevajo racionalizacijo, vendar pa tudi pričakujejo, da bo posluh za invalide ostal na primerni civilizacijski ravni. Ker skupaj delamo in živimo smo vsi odgovorni za raven razvitosti naše države, kakor tudi za raven razvitosti odnosov med invalidi samimi ter razmerja do države oziroma družbe.

Svet Vlade Republike Slovenije za invalide ob dnevu invalidov 3. decembru čestita vsem slovenskim invalidom in državljanom, ki živijo in delajo z invalidi.

dr. Ivan VIVOD
predsednik

KOSOVA KOMISIJA S PASJIMI BOMBICAMI NAD PARAPLEGIKE

Benjamin Žnidaršič

Ljudje na svojem popotovanju skozi življenje potrebujemo kašipote in ti kašipotni na popotovanju skozi hribe in doline so naši cilji. Cilji so tisti, ki osmislijo naše življenje, ki nam dajo zagon in energijo. Vse, kar danes vidimo in uporabljamo, je nastalo v glavah ljudi, ki so si upali sanjati in so uresničili svoje sanje. Tako si je pred več kot desetimi leti upala sanjati tudi Zveza paraplegikov o svojem domu v Pacugu.

In glej ga, zlomka, po tolikih letih se, ne vem od kod pojavi »Kosova komisija«, ki podvomi o potrebi graditve doma za paraplegike, in to glede na dodeljena sredstva Fundacije invalidskih organizacij (v nadaljevanju FIHO) za dograditev doma. Ne podvomi, da so bila sredstva porabljena za izgradnjo tega doma, temveč navaja, da gre pri tej stvari za »zavajanje javnosti« o upravičenosti dodelitve sredstev.

Nikoli ni Zveza paraplegikov tajila svojega doma v Pineti pred invalidskimi organizacijami. Vsakemu pametnemu Slovencu je jasno, da hrvaška vojska si ne more kar prisvojiti naše lastnine v Pineti. Če bi se to zgodilo, bi bili gotovo sproženi ustrezni postopki, tako pa so bile obveščene ustrezne institucije in slovenska javnost. Zveza paraplegikov je s tem samo hotela opozoriti na problem popolnega opustošenja naših prostorov ob enoletni zasedbi za časa vojne na Hrvaškem.

Človek nenehno sanja na račun drugih, ne da bi v svet pogledal s svojimi očmi. Gospod Kos in tisti, ki so mu »naše zavajanje javnosti« prišepnili na uho, gotovo ne letujeta v Pineti – v okolju lesenih hišic in v skupinskih sobah od 7 do 16 m² s po

tremi ležišči, kar je bil tudi eden od razlogov, da nam je FIHO dodelil sredstva za dograditev doma v Pacugu. Sprašujem se, če gospod Kos ve, kaj sta to tetraplegija ali paraplegija, kakšne so naše potrebe, in če ne bi bilo bolje, da si je, preden je dal nekaj v medije, sam ogledal in se prepričal o svojih trditvah.

Invalidske organizacije se že zaradi dolgoletnega sodelovanja med seboj zelo dobro poznajo in točno vejo, kakšne potrebe ima vsaka od njih. Dejstvo je, da imajo institucije ustrezne nadzorne instrumente in ne potrebujejo Kosove komisije, da bi po, ne vem več, kolikih letih presojala o stvareh, ki niso v nobeni zvezi z življenjem in njegovimi resničnimi zahtevami in problemi.

Mogoče se motim, vendar z ene strani vidim tako imenovano administrativno strukturo ljudi, ki brezdelno s steklenimi idejami o življenju in svetu filozofira o napredku. Toda brez vsake realne zveze s svetom, po katerem se premikajo množice živih ljudi, pomembno reže brazde v usodo teh množic. Z druge strani pa je preprosto ljudstvo, ki je le orodje prvih v boju za neke višje smotre, ki nimajo nobene zveze z boljšim življe-

njem teh množic. Tam v življenju pa je vse drugače, je vse polno težav in zapleteno. Izkušnje se drago plačujejo in so povezane z velikim tveganjem. Preprost človek nikoli nima tega, kar potrebuje, kaj šele tistega, kar si želi. Zaradi tega je današnje življenje izgubilo svojo vrednost in se v celoti izživlja samo v besedah. Vse to skupaj je zajeto v besedi, ki se ji reče politika.

Pogovor je najnaravnejša in najučinkovitejša oblika medsebojnega sporazumevanja, hkrati pa je tudi učinkovito orodje za reševanje problemov doma, med prijatelji ali na delovnem mestu. Pričakovati bi, da bi se nekdo, ki nekoga nekaj obtužuje na kraju samem prepričal, kako stojijo stvari. Ne vem, če se je gospod Kos vprašal ali vsaj podvomil o svoji zmoti. Vsaka prigoda, ki gre od ust do ust na vasi, po deželi, po svetu in še kam, poveča ali zmanjša človekov ugled. S tem svojim natolcevanjem je našemu zastojnemu delu, ki ga naša Zveza paraplegikov Slovenije s svojimi člani prispeva v gradnjo centra za rehabilitacijo, naredil neprecenljivo škodo. Če je gospod Drago Kos mogoče v začetku mislil, da je z domnevnim zavajanjem javnosti izumil toplo vodo, ki ga bo obdržala na njegovem položaju, je bil v veliki zmoti. Žal, trditev protikorupcijske komisije, ki jo vodi gospod Drago Kos, in njenega dela ne podpiram, saj menim, da zapravlja davkoplačevalski denar. Bil pa bil takoj na njegovi strani, če bi ugotovil, kje so napake pri lastnjenju podjetij, kako je poniknil Smelt, če bi bil tako ažuren pri SIP Banki ali Orionu in še kje.

Sprejem predstavnikov invalidskih organizacij ob mednarodnem dnevu invalidov

Katja Vipotnik, prof. def. DPO+FIBO

Ob mednarodnem dnevu invalidov je Odbor Državnega zbora Republike Slovenije za delo, družino, socialne zadeve in invalide sprejel predstavnike invalidskih organizacij v Republiki Sloveniji.

Predstavnike invalidskih organizacij je v uvodnem nagovoru pozdravil podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije mag. Vasja Klavora.

Besedo je povzel predsednik Odbora Stanislav Brenčič, ki je prisotne pozdravil in čestital ob mednarodnem dnevu invalidov. Poudaril je, da je v Sloveniji razvit pozitiven odnos do invalidov, invalidske organizacije pri nas so dobro organizirane, imajo priznan status za izvajanje cele vrste socialnih programov, invalidi in njihovi svojci so dobro vključeni v aktivnosti in v izvajanje socialnih programov invalidskih organizacij. Vedno

aktualno geslo "Nič o invalidih brez invalidov" je skladno tudi z letošnjim geslom "Živeti skupaj v družbi za vse".

Stanislav Brenčič in drugi člani odbora so mnenja, da se je treba še naprej zavzemati za to, da bodo invalidi lahko tudi z lastno aktivnostjo izboljšali pogoje za kvalitetno, enakovredno in človeku primerno življenje, država pa jim bo pri tem pomagala.

Ob tej priložnosti so svoje videnje in problematiko lahko predstavili tudi predstavniki invalidskih organizacij. Vsakdo je izrazil svoje prepričanje.

Ob koncu pa so skupno izrazili zadovoljstvo, da se lahko vsako leto pogovorijo s predstavniki matičnega odbora Državnega zbora.

OTVORITEV SPA & WELLNESS CENTRA V TERMAH ČATEŽ

Janko Zupan

V vročih vrelih, odkritih konec 18. stoletja, so Terme Čatež v dvesto letih zrasle v največje slovensko naravno zdravilišče in drugo največje turistično središče v Sloveniji. Rdeča nit razvoja je termalna voda kot naravno zdravilno sredstvo, ki ga v Termah Čatež uporabljajo v postopku zdravljenja, hkrati pa so to naravno bogastvo izkoristili tudi za kopanje v številnih hotelskih bazenih in na Termalni rivieri. V zadnjih letih pa so gostje vedno bolj zahtevni in tako so Terme Čatež v letošnjem letu odprle nov SPA&WELLNESS CENTER.

Uradna otvoritev je bila 26. oktobra popoldne. Prisotne povabljenke je najprej nagovorila Mojca Mavec, ki je vodila program. Predstavila je zgodovino Term Čatež in njihov pomen za celotno Slovenijo, nato je predstavila

eminentne govornike. Najprej je govoril generalni direktor Term Čatež Mladen Kučič, ki je med drugim poudaril, da so sredstva za sofinanciranje izgradnje hotela in spa & wellness centra pridobili na podlagi javnega razpisa Evro-

pskega sklada za regionalni razvoj - ESSR v okviru 1. prednostne naloge Enotnega programskega dokumenta 2004-2006 za spodbujanje razvoja turističnih destinacij. Republika Slovenija in Evropski sklad za regionalni razvoj sta delno financirala projekt v skupni višini 40 % od celotne investicije. Vrednost celotne investicije je bila 2,2 milijarde SIT.

Otvoritev Spa&wellness centra sta s svojim obiskom počastila tudi visoka gosta iz vlade republike Slovenije, najprej je prisotne nagovoril minister za znanost, tehnologijo in visoko šolstvo dr. Jure Zupan, nato pa še minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak, ki je nato ob prisotnosti generalnega direktorja Term Čatež tudi prerezal otvoritveni trak.

Sledil je ogled novozgraje-

nega hotela Čatež in spa & wellness centra. V novozgrajenem hotelu je 126 sob, ki so klimatizirane, opremljene s TV sprejemnikom, telefonom, mini barom, sefom, sušilnikom za lase in internetnim priključkom. Sobe so dvoposteljne, z možnostjo nastanitve tretje osebe na dodatnem ležišču. V celoti so obnovili tudi obstoječi terapevtski bazen z whirlpoolom in masažnimi ležišči ter zunanji bazen nepravilnih oblik s podvodnimi masažami. Temperatura vode v bazenih je od 32°C do 36°C. Posebnost terapevtskega bazena je klančina ob robu bazena, po kateri se gosti, ki so vezani na invalidski voziček, spustijo do nivoja vode, nato pa lahko zaplavajo v bazen brez pomoči spremljevalca ali dvigala, kar je za invalide zelo ugodno. Za sobe v novozgrajenem hotelu pa tega ne moremo trditi. Namreč v pritličju so tri sobe, namenjene izključno gostom, ki so vezani na invalidski voziček, vendar ob be-

Minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak je ob prisotnosti generalnega direktorja Term Čatež tudi prerezal otvoritveni trak.

žnem pogledu v sobo ugotovimo, da to le ni čisto tako. Predvsem kopalnice s tuš kabino so nefunkcionalne za večino paraplegikov, vendar upam, da bodo v Termah Čatež spregledali to in odpravili napako do te mere, da bodo postale sobe s kopalnicami dovolj funkcionalne.

Ob vsem naštetem naj omenim, da so zgradili tudi vrhunski rehabilitacijski fitness studio z manjšo telovadnico, namenjeno individualnem razgibavanju; razširjen je tudi ambulantni del, povečali so tudi prostore za masažo ter prostore za hidroterapijo in termoterapijo.

Največja pridobitev in novost v zdravstveni ponudbi Term Čatež pa je aparat za izokinetično diagnostiko Biodex System 3 Pro, ki velja za najsoodobnejšo različico aparata, ki ga uporabljajo vodilne svetovne rehabilitacijske klinike. Izokinetična diagnostika se uporablja za merjenje moči sklepov in omogoča oceno

funkcionalne sposobnosti mišic.

V podaljšku obnovljenega zdravstvenega centra je na površini 650 m² kompleks wellness centra, ki so ga poimenovali s skupnim imenom **Spa & wellness center**. Namenjen je stacionarnim in drugim gostom, tudi enodnevni obiskovalcem Term Čatež.

V okviru wellnessa, ki predstavlja novo filozofijo življenja in celovito razumevanje fizičnega, duševnega in duhovnega življenja, ponujajo individualno zasnovane storitve in paketne programe, kot so:

- beauty storitve – nega obraza, manikura, pedikura, make up,

- nega telesa – čiščenje, razstrupljanje, kristaloterapija, aromaterapija, soft pack sistem obloge,

- svet masaže in dotika – aromasoul masaže, refleksologija, hot stone masaže,

- spa relax območje – finska in turška savna, whirlpooli,

- luxury tretmaji – rituali za pare, kot so May spa ritual, body and spirit symphony,

- bogati paketni programi, namenjeni celoviti regeneraciji in izboljšanju psihofizičnega stanja

Vse te terapije od nege obraza do vse mogočih masaž so videti zares enkratne, sproščujoče za telo in duha, vendar je vprašanje, koliko teh terapij bomo lahko izrabili paraplegiki, saj lahko le upamo, da so imeli v mislih med uporabniki teh terapij tudi ljudi, vezane na voziček; sobe namreč niso ustrezno prilagojene.

Eden največjih evropskih sejmov, namenjen invalidom

SEJEM REHACARE 2005

Jani Trdina

Še ne dolgo tega je bilo zaprtje invalidov v svoj svet nekaj povsem običajnega. Iz tega sveta so se pokazali samo posamezniki, ki so očitno izstopali iz takratne družbe. Z odprtostjo nas invalidov ter z željo po aktivni vključitvi v družbo pa v zadnjem času nastopa nova dimenzija v življenju invalidov, ki se kaže tudi v izdelkih, namenjenih olajševanju našega vsakdana.

Ugotavljamo lahko, da je na tem trgu v zadnjih letih prišlo do velikih sprememb. S tem namenom sem obiskal tudi enega največjih evropskih sejmov, namenjen invalidom - REHACARE 2005 v Düsseldorfu.

Odbral sem samo nekaj zanimivih izdelkov in dejavnosti.

Šport in rekreacija

Na sejmu so se predstavljale najrazličnejše športne panoge od košarke, smučanja, badmintonna pa vse do pri nas manj znanih športov, kot je ragbi na vozičkih.

Klinike in zdravilišča

Na sejmu se je predstavljalo kar nekaj klinik in zdravilišč. Kar nekaj je klinik, ki so specializirane za izvajanje rehabilitacije. Cene nastanitve se gibljejo od 140 do 200 na noč. Prednost je predvsem na diagnostiki ter odpravljanju zdravstvenih težav. Seveda, omogočajo tudi druge rekreativne dejavnosti, kot so plavanje, savna, fitness...

Invalidski vozički

V zadnjih letih je bilo največ sprememb na področju invalidskih vozičkov pri obliki. Še vedno obstaja velika razlika med razvitimi in nerazvitimi državami, Slovenija pa bi se lahko uvrščala nekje vmes. Še

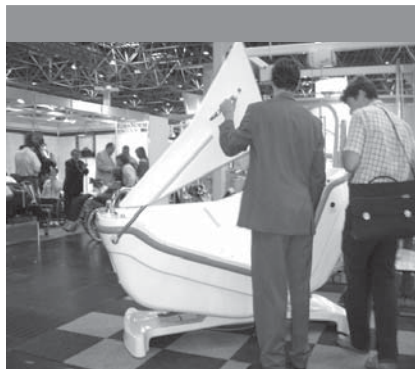
posebej bi poudaril dejstvo, da invalidu kvaliteten voziček lepega videza pomeni neprecenljivo več kot zdravemu človeku lepi čevlji. Tako dajejo kvalitetni in oblikovalsko dovršeni vozički invalidu poleg uporabne vrednosti tudi večje zadovoljstvo in samozavest.

Utrip s sejma.

Invalidski voziček je po mnenju proizvajalca namenjen uporabi na neravnih terenih, do neke meje omogoča tudi vožnjo po stopnicah (samo navzdol).

Na sejmu je bilo predstavljeno vse, kar invalidi v sodobnem svetu potrebujejo in tudi veliko takih stvari, ki jih ne potrebujejo, oziroma kar je plod dela izumiteljev, ki jim svoje prepričanje spodkoplje stik z realnim svetom. Ena od takih stvari je tudi kopalna kad za dobra dva milijona tolarjev. Ne smemo reči, da kopalna kad ni uporabna, žal, pa standard večine invalidov ne dosega možnosti za nakup podobnih izdelkov.

Izredno zanimiva oblika invalidskega vozička. Njegova glavna pomanjkljivost je teža. Voziček je namenjen otrokom, saj omogoča da voziček »raste« z otrokom (v širino, dolžino in višino).

Klasične, kromirane, težke in nenastavljive vozičke uporabljajo in kupujejo samo še bolnišnice ter drugi podobni zavodi, medtem ko se posamični uporabnik – invalid odloča za čim lažje vozičke z dodatki, ki izboljšujejo počutje na njih (drugačni nasloni, torbice, različne barvne kombinacije, nastavljive po potrebah uporabnika...).

Omenil bi, da je Slovenija kot proizvajalko invalidskih vozičkov zastopala podjetje Mycycle iz Mojstrane. Podjetje je znano predvsem po pogonskem sistemu »Handmaster«, ki omogoča boljše izkoristke (več si lahko ogledate na njihovi internet strani www.mycycle.si). Poleg omenjenega podjetja je bilo opaziti na razstavnem prostoru nemškega podjetja Meyra-Ortopedia tudi zastopnike podjetja Chiptronic Reha Center, d.o.o., na čelu z njegovim krmarjem Jožetom Kovačcem, ki je tudi član naše Zveze. Več informacij o njegovem podjetju lahko vidite na www.reha-chiptronic.si. Jože mi je tudi v kratkem razgovoru na hitro priporočil, katere proizvajalce in proizvode si naj ogledam, opozoril je na to, kako je napredovala proizvodnja za različne športne aktivnosti invalidov, o katerih pa v Sloveniji invalidi lahko samo sanjamo. Kot je omenil, se je pogovarjal z različnimi proizvajalci lahkih in kvalitetnih vozičkov ter drugih pripomočkov, katere bodo lahko ponudili slovenskemu trgu. Podjetje Chiptronic reha center, d.o.o., se je v Sloveniji uveljavilo predvsem z dobrim

servisom vseh medicinsko tehničnih pripomočkov, pri čemer gre podčrtati invalidske vozičke na elektromotorni pogon, svojo dejavnost pa dopolnjujejo s prodajo različnih medicinsko tehničnih pripomočkov, z izdelavo zelo zahtevnih sedežnih enot za najtežje invalide; je pa tudi edino podjetje v Sloveniji, ki je že leta 2003 pridobilo certifikat ISO 9001:2000.

Na sejmu so sodelovali tudi vsi glavni proizvajalci invalidskih vozičkov, ki jih preko njihovih zastopnikov lahko dobimo tudi pri nas (Meyra, Kuschall, Sunrise medical...).

Poleg vozičkov, namenjenih vsakodnevni uporabi, pa je bil na sejmu tudi velik poudarek na vozičkih za posebne namene (šport, rekreacija, vožnja po težavnih terenih...). Proizvajalci so našli novo tržno nišo ter predstavili najrazličnejše izvedbe vozičkov.

Recaro sedeži za tetraplegike in njihov dober »oprijem v ovinkih«.

Futuristična oblika invalidskega vozička, ki omogoča vožnjo tudi po stopnicah.

Kot vredno ogleda bi priporočil še internetno stran <http://www.art-of-you.de/finehandicaps/>. V naslednjem letu si bo mogoče kupiti

zanimiv koledar z akti nemških športnikov invalidov, ki so sodelovali na prejšnji Paraolimpiadi. Slike izžarevajo moč in pozitivno energijo

Nov aparat za medoperacijsko neurofiziološko spremljanje delovanja hrbtnjenjače na Inštitutu za klinično neurofiziologijo v Kliničnem centru Ljubljana

Z DONACIJAMI DO MEDICINSKE NAPRAVE

Doc. dr. Zoran Rodi, dr. med

Dobrih 11 let mineva, odkar smo na Inštitutu za klinično neurofiziologijo (IKN) v Kliničnem centru Ljubljana (KC) dobili prvi aparat, posebej namenjen za medoperacijsko neurofiziološko spremljanje (MNS) delovanja živčevja med operacijami. Nakup smo speljali s sodelovanjem IKN in Kliničnega oddelka za travmatologijo ter ob pomembni pomoči Zveze paraplegikov Slovenije. Kupili smo rabljen aparat na oddelku za anesteziologijo na New York University Hospital, kjer sem bil takrat na izobraževanju prav iz MNS. Sestavne dele za aparat sem prinesel kar sam v dveh velikih kovčkih. Ko sta šla kovčka

ljudi, ki v življenju sledijo svojim ciljem, ne glede na telesne omejitve.

Na sejmu je bilo razstavljenih tudi veliko različnih naprav, ki tudi invalidom omogočajo upravljanje vozil. Iz reklamnega ali drugega materiala je bilo razvidno, da je invalidom v tujini problematika na tem področju veliko bolj rešljiva kot pri nas.

Za zaključek naj omenim, da si je sejem vredno ogledati, saj je na njem predstavljeno vse, kar invalidi potrebujemo, in tudi veliko tistega, česar ne potrebujemo. Omeniti pa je treba, da so cene izdelkov, namenjenih invalidom, v povprečju višje, kot pri podobnih izdelkih za zdrave ljudi (npr.: kolo – invalidski voziček). Vsekakor pa si lahko samo želimo, da se bodo podobni dogodki kdaj odvijali tudi pri nas v Sloveniji.

skoz carino na letališču Brnik, sem skupaj s cariniki opazoval njuno vsebino na rentgenu. Imel sem sicer ustrezna potrdila in pisma, vendar me ni nihče vprašal, kaj nosim. Aparat smo sestavili v naslednjih tednih in začeli z »monitoringom«, kot so me naučili v New Yorku.

Strokovno

V vmesnem času je bila Zveza paraplegikov Slovenije tudi glavni donator našega mednarodnega strokovnega sestanka o MNS oktobra 2003 v Ljubljani. Pred nekaj tedni pa smo dobili nov aparat znamke Nicolet, ki omogoča MNS z naj sodobnejšo tehnologijo. Pri tem je ves aparat skrčen na skoraj neugledno velikost manjšega kovčka, ki bi ga lahko vzel s sabo v potniško kabino letala. To je ravno ena njegovih prednosti, saj je zaradi tega zelo uporaben za prenašanje znotraj KC, po potrebi tudi po drugih ustanovah. Finančna sredstva za aparat je s širšo donatorsko akcijo zbrala Zveza paraplegikov Slovenije v sedmih mesecih, ter ga po nakupu podarila IKN.

Zakaj sploh MNS? Če bi lahko operirali paciente na hrbtenici in hrbtenjači budne in pri zavesti, ga sploh ne bi potrebovali. Pacienti bi med operacijo sami poročali občutke, premikali roke in noge in tako kirurgu sporočali stanje svoje hrbtenjače. Vendar pacienti med takimi operacijami niso budni in niso pri zavesti in ne morejo povedati in pokazati kirurgu, če je med operacijo kaj narobe z njihovo hrbtenjačo. Tako so pri anesteziiranem bolniku nevrofiziološke metode edino okno v delovanje živčevja. Kirurga lahko opozorimo na motnje v delovanju živčevja že med operacijo, kar je še dovolj zgodaj, da ne pride do nepopravljivih okvar. Po drugi strani dajemo kirurgu podatke, da med tveganim posegom živčevje normalno deluje in da lahko nadaljuje z operacijo in jo celo opravi bolj temeljito.

Aparatura za MNS torej omogoča spremljanje delovanja

živčevja z nevrofiziološkimi metodami med operacijami, ki ogrožajo živčevje. Najbolj se je uveljavilo pri operacijah hrbtenice ali hrbtenjače, zato to pogosto žargonsko imenujemo kar "spinalni monitoring". Tehnično je to tako, da pri človeku, ki je med operacijo v globoki anesteziji, dražimo živčevje s kratkimi električnimi tokovi. Tako električno draženje vzbudi v živčnih celicah drobne električne impulze, ki potujejo z mesta draženja v druge dele živčevja, kjer jih lahko registriamo. Recimo, če vzdražimo predel možganov za gibe, potem lahko registriamo potujoče električne impulze v hrbtenjači (z elektrodo v hrbteničnem kanalu), ali pa električne impulse, ki prispejo v mišice rok in nog (z igelnimi elektrodami, zabodenimi v mišice). Nasprotno od tega pa lahko dražimo živce na rokah ali nogah in registriamo potujoče električne impulze v hrbtenjači ali pa končne električne impulze v možganskih predelih, ki so odgovorni za zaznavanje dražljajev iz okolja. Dražimo in registriamo s pomočjo posebnih elektrod, ki jih nalepimo na kožo ali zabodemo pod kožo nad živčnimi strukturami ali pa zabodemo v mišice. Z registracijo električnih impulzov živčevja ali mišic dobimo "evocirane potenciale", ki imajo določeno obliko, velikost in časovno zakasnitev (latenco). Iz teh lastnosti evociranih potencialov sklepamo o delovanju živčevja.

Danes lahko torej z MNS ponudimo nevrokirurgu ali hrbteničnemu kirurgu med operacijo tekoče podatke o delovanju hrbtenjače, ki dokazano sovpadajo s pacientovim pooperacijskim nevrološkim

stanjem. V ZDA velja operacija hrbtenjače ali hrbtenice brez MEN za strokovno napako. V Evropi je doktrinarno stališče, da je MEN priporočljiv in da zmanjša pogostnost in stopnjo pooperacijskih nevroloških zapletov, njegova uporaba pa je odvisna od kadrovske možnosti zdravstvenih sistemov. Team za MNS Inštituta za klinično nevrofiziologijo je na KC Ljubljana od oktobra 2001 do oktobra 2005 opravil MNS pri 377 bolnikih. V 85 % je šlo za operacije po poškodbah hrbtenice (travmatološki oddelek), v 15 % pa za nevrokirurške ali ortopedске operacije. Pri 77 bolnikih, torej v 20 % primerov, smo opozorili kirurga na spremembe v MEN, pri 1 bolniku pa smo dokazano preprečili paraplegijo. Če uporabimo oceno povprečnih stroškov na paraplegika, kot so veljali leta 1993 v ZDA, to je 1.000.000 USD, in če upoštevamo povprečno ceno MEN v KC 70 USD/h in če na bolnika porabimo povprečno 4 ure - to je 280 USD - potem lahko izračunamo, da smo z MEN do sedaj porabili 105.560 USD in privarčevali 1.000.000 USD in da je razlika 894.440 USD, kar je

176.704.100 SIT, kolikor je slovenski zdravstveni sistem z MNS prihranil v zadnjih 10 letih. Vseeno pa z obžalovanjem lahko ugotovimo, da 6 let po odobritvi MNS kot novega zdravstvenega programa na Zdravstvenem svetu Ministrstva za Zdravje zavarovalnica te storitve še vedno ne plačuje, tako da se financira s t.i. »notranjo realizacijo« po internem ceniku KC Ljubljana in to po ceni, ki je pol nižja, kot je bila v ZDA leta 1993 (609 USD), ko sploh še niso poznali MNS motoričnega sistema.

Aparaturo za MEN in zgoraj omenjene metode lahko uporabimo tudi pri drugih stanjih, ko bolnik ne more sodelovati in ni možno s pogovorom in pregledom priti do podatkov o delovanju živčevja. Skratka, ne le med operacijami. Taki primeri so zlasti, ko je poškodba hrbtenice v kombinaciji s poškodbo glave, prsnega koša in trebuha, tako da je bolnik nezavesten, anesteziran ob prihodu v bolnico. Slikanje sicer pokaže

poškodbo hrbtenice in hrbtenjače, vendar pa pogosto ni možno direktno sklepati na delovanje hrbtenjače. Konkretni podatke o tem dobimo z našimi metodami.

Načrti, ki se nam odpirajo z novim aparatom, so posodobitev našega dela in pa razširitev s projektom akutne okvare hrbtenjače pri poškodbah hrbtenice. To slednje je še posebej zanimivo, saj bi tako dobili boljši vpogled v mehanizme akutne okvare v prvih urah po poškodbi in bi stanje lahko tudi spremljali prvih 24 ali 48 ur. Ti podatki bi bili dragoceni tako za kirurške, ki se morajo odločiti za takojšnjo ali odloženo operacijo hrbtenice, kot tudi za anesteziologe, ki se odločajo za druge vrste zdravljenja.

Končam lahko z zahvalo Zvezi paraplegikov Slovenije za odlično sodelovanje in pomoč tako pri nabavi aparatur kot tudi pri organizaciji naših strokovnih srečanj in z željo in upanjem za pomoč in sodelovanje še v prihodnje.

podpremo Inštitut za nevrofiziologijo pri njihovem projektu nakupa naprave, ki bo izboljšala kvaliteto zdravljenja pri okvarah hrbtenjače. Z omenjeno aparaturo bo udeležencem prometnih, delovnih in drugih nesreč, kjer pride do različnih zlomov hrbtenice in okvar hrbtenjače, omogočena kvalitetejša oskrba.

Aparatura z vso pripadajočo opremo je stala 8.990.000,00 SIT. Projekt z obveščanjem in povabilom k sodelovanju pri potencialnih donatorjih smo pričeli v letošnjem maju. Glavnino finančnih sredstev (80%) smo zbrali do 7. decembra, ko smo napravo tudi slavnostno dali v uporabo strokovnjakom Inštituta za nevrofiziologijo Kliničnega centra v Ljubljani. Vodja tega projekta pri Inštitutu doc. dr. Rodi Zoran je v uvodnem nagovoru izrazil prepričanje, da bodo s to aparaturo pri rutiniranem delu lahko preprečevali pri poškodovancih nastanek paraplegije. V primeru, da bodo poškodbe zelo obsežne, pa bo zagotovo omiljena stopnja invalidnosti.

»Zveza je podprla projekt zato, ker se zelo zaveda, kakšne so posledice, ki jih prinese parali tetraplegija. Strokovnjaki pa morajo iz naprave pridobiti čim bolj kvalitetne podatke. Korist pa bo imel poškodovanec, saj bo kar nekaj nezahelenih učinkov, ki lahko nastanejo med operacijo izključenih. S tem pa je namen nakupa dosežen in upravičen,« je dejal podpredsednik Zveze, Dane Kastelic in nato

Z donacijami do nove medoperacijske naprave, ki jo bodo uporabljal strokovnjaki Kliničnega centra v Ljubljani.

ZBRALI, KUPILI, PODARILI !!!

Dane Kastelic

Zveza paraplegikov Slovenije je skupaj z Inštitutom za klinično nevrofiziologijo Kliničnega centra v Ljubljani pripravila širšo akcijo za nakup aparature, ki je nujno potrebna med operativnimi posegi na hrbtenjači ali v njeni bližini. Naprava služi za spremljanje delovanja živčevja med operacijami. Naša organizacija, ki že šestintrideset let deluje v slovenskem prostoru, je ena redkih, ki si prizadeva, da bi bilo v Sloveniji čim manj paraplegikov in tetraplegikov, saj se zavedamo posledic. In prav zato smo se odločili, da

napravo tudi simbolično predal v uporabo predstojniku Inštituta prof. dr. Janezu Zidarju. Ta je zatrdil, da bodo z napravo izboljšali zdravstveno varnost pri vseh poškodovancih, operiranih na hrbtenjači. Zahvalil se je Zvezi paraplegikov za posluš in vso logistično podporo pri zbiranju finančnih sredstev. Zadnji pa je o pomenu spregovoril strokovni direktor nevrološke klinike prof. dr. Vladimir B. Vodusek. Poudaril je, da že dolgo traja odlično sodelovanje Zveze paraplegikov pri vseh pomembnih projektih, povezanih z nevrologijo. Segaj že v leto 1969, ko je rojstni datum ustanovitve Zveze paraplegikov in Inštituta za nevrofiziologijo.

Z razumevanjem prodajalca iz podjetja Medistar, d.o.o., je omenjena družba napravo izročila v testiranje in zaradi potrebe tudi v uporabo, preden smo zagotovili vsa finančna sredstva. Po projekciji bomo z nadaljevanjem akcije

manjkajoči del denarja skušali zagotoviti do konca tega leta. Zavedamo se, da se podjetja vedno bolj težko odločajo za tovrstno obliko pomoči, saj je takih in podobnih akcij za različne namene vedno več. Naj za ilustracijo povem, da je do primopredaje finančna sredstva doniralo 312 donatorjev. Višina prispevkov je zelo različna, saj vsak prispeva po svoji lastni presoji. Donatorji s pomembnejšimi pris-

pevki po vrstnem redu višine donacije so: Interlogis, d.o.o., GDV, d.o.o., Kračun, d.o.o., Xella porobeton SI, d.o.o.....

Vsi donatorji bodo prejeli zahvale za podporo projektu in povabilo k sodelovanju tudi v prihodnjih akcijah, ki jih bo Zveza gotovo organizirala v korist eventualnih poškodovancev in raziskav, katerih skupni cilj je zmanjšanje stopnje invalidnosti.

Dane Kastelic je napravo tudi simbolično predal v uporabo predstojniku Inštituta prof. dr. Janezu Zidarju.

SVET VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INVALIDE

Dane Kastelic

Svet je strokovno in posvetovalno telo Vlade RS, ki opravlja strokovne naloge za predsednika vlade in Vlado RS ter jima strokovno pomaga pri odločanju o zadevah s področja varstva invalidov.

Za sabo ima od konstitutivne seje v avgustu tudi tri redne seje. Na prvi seji je svet potrdil mandate in izvolil predsednika ter dva podpredsednika. Člani sveta so izvolili za

predsednika dr. Ivana VIVODA, ki je hkrati predstavnik Ministrstva za šolstvo in šport, **za prvega podpredsednika** Borisa ŠUŠTERŠIČA, iz vrst invalidskih organizacij, in **za**

drugega podpredsednika Mirana KALČIČA, predstavnika Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Ostali člani so še: mag. Cveto URŠIČ, predstavnik Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, dr. Luj ŠPROHAR, predstavnik Ministrstva za zdravje, dr. Jože MOŽGAN, predstavnik Ministrstva za okolje in prostor, Marjetica MAHNE, predstavnica Ministrstva za finance, Breda BUTALA, predstavnica Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, mag. Robert

Na prvi seji smo sprejeli Poslovnik o delu in delovni program, imenovan tudi operativni delovni načrt.

CUGELJ, predstavnik Inštituta Republike Slovenije za rehabilitacijo, Jože GLAZER, predstavnik Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, Karl DESTOVNIK, predstavnik Skupnosti organizacij za usposabljanje, Sonja PUNGERTNIK, Miran KRANJC, Anton PETRIČ in Dane KASRELIC, predstavniki invalidskih organizacij.

Na prvi seji smo sprejeli Poslovnik o delu in delovni program, imenovan tudi operativni delovni načrt. Ostale seje so bile zelo obširne, na njih smo v razpravah in diskusijah skušali čimbolj uskladiti različne pravilnike in uredbe za potrebe invalidov, ki so jih v potrditev pripravila pristojna resorna ministrstva. Velik poudarek je bil tudi na osnutku Strategije Dostopna Slovenija, uresničevanju Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika in uveljavitvi pravice do naprav za ročno upravljanje avtomobila,

varnostnim pasovom in premičnim klančinam, za katere sem bil uvodni razpravljalec. Prisotne sem seznanil, da je država RS s sprejetjem zakona o varnosti v cestnem prometu predpisala uporabo prilagojenega vozila. S tem je vsem uporabnikom-voznikom invalidom naložila dodatni strošek in jih postavila v neenak položaj nasproti drugim, ni pa dala rešitve, kje in kako bi lahko to sofinancirala država. V kontekstu enakih možnosti in dejstva, da Zakon o varnosti cestnega prometa (3.člen) zahteva prilagojeno vozilo sem predlagal, da Svet Vlade za invalide RS predlaga Vladi, da resorna ministrstva za posamezno področje preučijo možnost realizacije dveh sklepov: 1. Naprave za ročno upravljanje avtomobila, premične klančine, ustrezni varnostni pasovi in predelave, ki invalidom omogočajo samostojno vožnjo in ustrezno vstopanje in izstopanje v avtomobil ali iz njega, se priznajo

kot tehnični ortopedski pripomočki; enak status naj imajo vsa prilagojena vozila, ki se uporabljajo za prevoz invalidov. 2. Na podlagi ustrezne dokumentacije, ki jo izda pooblaščenca institucija, se povrne razlika stroškov med klasičnim in avtomatskim menjalnikom invalidom, ki zaradi varnosti vozijo osebne avtomobile z avtomatskim menjalnikom. Po izčrpnih razpravi, v kateri so sodelovali poleg uvodničarja še mag. Robert Cugelj, Breda Butala, dr. Jože Možgan, mag. Cveto Uršič, Boris Šuštaršič in Miran Kalčič, so izoblikovali sklep z naslednjo vsebino: »Pristojni Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za zdravje se ponovno pozoveta, da pripravita podzakonski akt, ki bo uredil pooblastila za izvajanje kontrolnih pregledov za voznike motornih vozil – invalide in uredita financiranje izvajanja določil Zakona o cestnem prometu (adaptacija vozil)«. Opravljen je bil tudi razpis Sklada za nagrajevanje inovacij na področju usposabljanja, življenja in dela invalidov za leto 2005. O vsem našem delu pa se lahko podrobneje seznanite na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve: <http://www.sigov.si/mdds/?PID=148&CID=371&L=sl>

Podpredsedniku Danetu Kastelicu čestitamo za izvolitev v Svet vlade RS za invalide, kjer bo lahko zastopal stališča invalidskih organizacij.

OLAJŠAVA ZA INVALIDE Z NIZKIMI DOHODKI

Katja Vipotnik, prof. def. DPO+FIBO

PRI UNIVERZALNI STORITVI V ZVEZI Z ELEKTRONSKIMI KOMUNIKACIJSKIMI OMREŽJI IN STORITVAMI

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za gospodarstvo sta sprejela Pravilnik o kategorijah potrošnikov, ki so upravičeni do posebnih cenovnih opcij ali paketov, Vlada Republike Slovenije pa je sprejela Uredbo o ukrepih za končne uporabnike invalide; pravilnik in uredba govorita o tem, kateri invalidi so upravičeni do naslednjih olajšav:

»Priključitev na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji«:

1. izvajalec univerzalne storitve mora prednostno obravnavati zahtevo končnega uporabnika invalida za priključitev na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji;

2. izvajalec mora zagotoviti uporabnikom invalidom 50 % popust pri priključitvi na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji;

3. enako mora izvajalec brezplačno prednostno obravnavati in odpraviti okvare na dostopovnem vodu do uporabnika invalida.

Invalidi, ki niso naročniki, sporočijo izvajalcu, katero priključno točko uporabljajo. To dokažejo s potrdilom o stalnem ali začasnem prebivališču, kjer je omrežna priključna točka.

Naročniki invalidi imajo pri mesečni naročnini 5 % po-

pust za javno dostopne telefonske storitve na fiksni lokaciji.

Kdo je upravičen do teh olajšav?

Invalidi, ki nimajo zagotovljenih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. To se dokazuje:

- z veljavno odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo, ali

- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do prejemanja državne pokojnine ali varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali

- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do veteranskega dodatka po zakonu, ki ureja vojne veterane, ali

- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do nadomestila za invalidnost po zakonu, ki ureja oblike družbenega varstva zmerno, težje in težko duševno ter najtežje telesno prizadetih oseb.

Izpolnjevanje pogojev dokazuje:

- z veljavno odločbo ali sklepom pristojnega organa, s katerim je ugotovljena telesna okvara v skladu s predpisi, ki urejajo pravice invalidov, ali

- z veljavno odločbo oziroma

potrdilom o priznanem odstotku vojne invalidnosti v skladu s predpisi, ki urejajo vojne invalide, ali

- z mnenjem izvedenskega organa zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ali

- z veljavno odločbo o usmeritvi skladno z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, potrdilom upravne enote o članih gospodinjstva na začasnem ali stalnem naslovu naročnika in rojstnim listom ali z odločbo pristojnega organa o skrbništvu ali rejništvu.

Ob mednarodnem dnevu invalidov podelili nagrade inovatorjem

Ob mednarodnem dnevu invalidov je minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič podelil nagrade in priznanja za inovacije na področju usposabljanja, življenja in dela invalidov za leto 2005, ki so bile izbrane na razpisu odbora za inovacije.

Nagrade so prejeli: **Robert Kastrun** za **gibalni program za otroke z Downovim sindromom** – Čebelica, **Zveza delovnih invalidov Slovenije** za projekt **Občina po meri invalidov** in **dr. Duška Meh** in **Slavko Medimurec** za **večnamensko mizico**.

Priznanje je prejel **Mozaik, Društvo za socialno vključevanje** za projekt **Razvoj novih oblik zaposlovanja invalidov v lokalni skupnosti**.

»VELIKIH« 60 LET

Katja Vipotnik, prof. def. DPO+FIBO

Janez Andlovic je za naše pojme že »starosta« med paraplegiki. Parapleg je že dobrih 60 let, kar je vsega spoštovanja vredna doba. Pri svojem »stažu« pa je še vedno iskrivih misli in poln energije.

Od kdaj ste paraplegik?

Prehladil sem se 25. maja 1945, ko je prišel Tito prvič po vojni v Slovenijo. S šolo smo ga prišli čakati. Spomnim se, da je tisti dan močno deževalo. Učitelji nam niso dovolili, da bi šli pod streho, na suho. Drug dan me je pričelo močno boleti levo uho. Ker bolečina ni prenehala, so me starši peljali z zdravniku. Imel sem močno vnetje srednjega ušesa, in ker penicilina takrat v Sloveniji še ni bilo, je šlo ob velikih bolečinah vnetje naprej. Odpeljali so me v bolnišnico, kjer so izvedli operacijo levega ušesa. Pogoji za operacijo so bili obupni, bila je odprta ambulanta, pri narcozi sem se trikrat zbudil. Po treh urah operacije se je stanje počasi stabiliziralo in po treh tednih v bolnišnici sem zaradi navala odšel domov. Doma sem bil poldrugi dan; med tem sem dobil visoko vročino. Ponovno sem moral v bolnišnico. Zaradi hude bolečine sem bil v nezavesti. V bolnišnici s mi odprli rano in ugotovili, da se je infekcija prelevila v meningitis. Namestili so me v infekcijsko kliniko na oddelek, kjer so bili bolniki s tifusom. Na tem oddelku so me punktirali. V tem se je zlomila igla, ki se je zagostila. Iz mene so jo dobesedno

praskali. V tistem trenutku sem začutil mravljince od palca na nogi do popka. Ko sem to povedal, so vsi izginili. Jaz sem ostal v postelji, zdravnikov pa dva dni ni bilo blizu. Vem samo to, da so me starši iskali in me niso mogli najti. Ko so zdravniki končno prišli do mene, so rekli, da imam otroško paralizo. Vendar se je kasneje izkazalo, da tudi to ni res. Ponovno so me selili v novo bolnišnico, ki pa je bila tudi v žalostnem stanju. Na posteljah ni bilo niti rjuh. Menim, da mi ni treba posebej razlagati, kaj je sledilo. Preležanine, seveda! Zdravniki so staršem rekli, da se naj

priporočijo Bogu, kar bo pa bo! Na tem oddelku sem ležal dva meseca, potem pa so me premestili na oddelek za živce. Tudi tam ni bilo nič konkretno ugotovljeno, pa so me zopet prestavili v staro bolnišnico, kjer sem prvič slišal izjavo, da iz mojega stanja ne bo nič. Edino kar sem zvedel, je bilo, da bom živel še največ 5 let. Potem pa se je začela zgodba paraplegije: različni uroinfekti, ki so jih zdravili s plesnivo vodo in zeljnico.

Ker sem trdoživ, sem preživel. Odšel sem domov, kjer sem ostal kaka 4 leta. Poudariti moram, da sem imel zelo skrbne starše, ki so neprestano iskali rešitve zame. Želeli so, da bi spet hodil. Tako sem obiskal še nekaj bolnišnic, tudi v Zagrebu. Seveda, ni bilo nobenega napredka. Končno je dr. Boh mojemu očetu svetoval, naj grem v šolo. Tako smo tudi naredili, vendar s to razliko, da je moj

Lepo je srečati paraplegika tako polnega življenja in energije, predvsem pa takšnega, ki živi polno neodvisno in samoaktivno življenje!

brat, dvojček hodil v srednjo ekonomsko šolo in mi dnevno prinašal zapiske, ki sem jih prepisoval in se iz njih učil. Seveda, ob koncu sem moral opraviti izpite. Ko sem zaključil srednjo šolo, sem postal ekonomski tehnik.

Seveda, želel sem si zaposlitve. Oče se je trudil in mi iskal zaposlitev. Šel je celo na ministrstvo za šolstvo, kjer so mu odgovorili, da je država v izgradnji in da nasploh ni zaposlitev, kaj šele zame. Tako sem nekaj časa doma delal žično pletilstvo. Bil sem tudi knjigovodja. Težava pa je bila v tem, da nisem mogel skleniti delovnega razmerja niti nisem mogel plačevati prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, saj obrtniki takrat niso bili zaželeni. Vse je bilo »družbeno«. Takrat uradno celo paraplegik nisem mogel biti, ampak so me vodili kot »od kapi zadetega«. Tako se je nadaljevalo 20 let.

Kasneje se je začelo društveno življenje. Najprej je bilo ustanovljeno medobčinsko društvo Ljubljana - Bežigrad. Kasneje pa se je ustanovila sekcija paraplegikov, vendar moram poudariti, da družba tega ni marala. Družbena klima je dovoljevala in tolerirala le Zvezo borcev.

Zgodba naprej je kar znana, vendar bi želel poudariti nekaj stvari. Tisti, ki so ustanavljali kasnejšo zvezo paraplegikov, so morali orati kar trdo ledino. Zavod za rehabilitacijo nam je omogočil prostor, kjer smo se lahko organizirali. Pri

tem bi poudaril vlogo dr. Rajka Turka, ki je bil eden redkih, ki nas je razumel kot ljudi in ne samo kot paciente. Bil je precej zavzet za paraplegike in nam je namenil tudi veliko časa. K nam je prihajal tudi v popoldanskem času, zunaj delovnega časa. Resnično je odigral veliko vlogo.

Ali imate v spominu kak posebno pozitiven ali negativen dogodek?

Lahko bi rekel, da mi je v zadnjem času izjemoma ostalo v spominu to, da še vedno obstajajo dobri ljudje in strokovnjaki hkrati. Tako bi povedal, da sem nedavno, ko sem šel v Terme Čatež na obnovitveno rehabilitacijo, želel spremstvo. Odločil sem se, da sam ne grem, saj imam težave z zdravjem, sestre v Termah pa nimajo dovolj časa, da bi se mi povsem posvetile. Tako sem prosil sestro Manciko, da me spremlja. Resnično sem zadovoljen, saj je izkazala veliko strokovnost, predvsem pa človeškost!

Kako ste preživljali vsa ta leta paraplegije?

Samo to bom rekel: če ne bi bilo mojega brata, bi bil že 40 let mrtev. Ne mislim le fizične pomoči, ampak predvsem razumevanje, človeško toplino in skrb, kar je dandanes prava redkost. Imel sem tudi zelo skrbne starše in dobro vzgojo.

Ali imate kak napotek za mlajše generacije paraplegikov in tetraplegikov?

Želim jim sporočiti, da se naj zavedajo, da je življenje resna

stvar, naj se odrečejo alkoholu, mamilom, predvsem pa naj imajo do drugih ali vsaj med sabo tovariški odnos, tak, kakršen je bil nekoč med paraplegiki!

Bi kaj predlagali naši državi glede invalidskega varstva?

Denar, ki ga daje država za nakup orožja, naj raje daje v socialo. Sedanji aparat sociale pa bo pojedel sam sebe!

Kot sogovornica gospodu Andlovcu moram reči, da me je, kljub temu da se pozna že nekaj časa, med pogovorom večkrat pozitivno presenetil in celo do srca nasmejalo. Veseli me, da srečam paraplegika tako polnega življenja in energije, predvsem pa takšnega, ki živi polno neodvisno in samooktivno življenje!

Zveza paraplegikov Slovenije želi gospodu Janezu Andlovcu še veliko tako življenjsko bogatih let!

Novi delovno bivalni prostori Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine služijo svojemu namenu

V PROSTORIH POTEKAJO ŠTEVILNE AKTIVNOSTI

Jože Globokar

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, ki je največje od vseh devetih društev Zveze paraplegikov Slovenije (združuje več kot tretjino vseh slovenskih paraplegikov), se je v letošnjem juniju preselilo v nove prostore. Ob tej priložnosti je predsednik društva **Gregor Gračner** še posebej poudaril: »**Želimo, da bi naši člani prelepe in funkcionalno opremljene prostore vzeli za svoje in v njih tudi aktivno delovali.**« No, ta cilj se izpolnjuje, saj v prostorih od ponedeljka pa do petka potekajo številne aktivnosti. Prostorji torej ne samevajo in povsem služijo svojemu namenu. Referentje veliko dela opravijo že doma, vendar pa so vsaj enkrat ali dvakrat na teden prisotni v društvu, da tudi uradno uredijo in uskladijo svoje delo.

Tečaj računalništva vodi Goran Sabo.

Izobraževanje je za vsakega človeka pomembno in koristno, zato za člane društva organiziramo jezikovne tečaje. Trenutno v prostorih društva potekata tečaja italijanskega in nemškega jezika, ki ju poučujeta predavateljici jezikovne šole Panteon. Kljub temu da večji del stroškov tečaja (društvo prispeva 10%) člani krijejo sami, je med njimi kar precej zanimanja.

Računalništvo je z internetom in elektronsko pošto povsem osvojilo svet. Brez teh sodobnih tehničnih naprav si našega dela in življenja skoraj ne moremo več predstavljati. Toda za privlačno delo z njimi je le treba nekaj tehničnega znanja. Naši člani ga pridobivajo na računalniški tečajih, ki jih vodi naš član in računalniški strokovnjak **Goran Sabo**.

Šah je med paraplegiki dokaj priljubljena igra, čeprav ga zadnja leta nekoliko manj igramo. Vseeno pa imamo kar precej kandidatov, ki bi se radi v tej miselni igri še dodatno izpopolnili. Ker imamo med našimi člani izvrstnega šahista – mojstrskega kandidata **Edvarda Planinca** smo izkoristili priložnost in ga zaprosili, da vsako sredo dve

uri poučuje teorijo in praktično analizo te zanimive igre na črno belih poljih. Tečaj poteka že od začetka novembra, trajal pa bo najmanj do konca januarja.

Po nekajletnem premoru je ponovno zaživela dejavnost žensk. Vsak drugi četrtek se srečajo v društvu in se ob prijetnem kramljanju ukvarjajo z različnimi ročnimi deli. Pod vodstvom spretno šivilje **Mojce Kavčič** bodo, na primer, predelovale stare obleke, se poizkusile v pletenju slamninkov, ročnih torbic in drugih, predvsem ženskih delih.

Petkove večere smo namenili tistim našim članom, ki bi radi

Skrivnosti na črno belih poljih pojasnjuje Edo Planinc.

imeli nekaj razvedrila in se za nekaj čas družili s prijatelji in znanci. V prostorih društva jim s pomočjo projektorja in DVD predvajalnika zavrtimo film po želji ali pa pripravimo kakšne zanimive igre – šah, igre s kartami in drugo.

Tečaj nemščine poteka ob ponedeljkih in sredah v popoldanskem času, italijanščine pa ob torkih in četrtekih dopoldan. Računalničarji se izo-

Ženske so izdelale vrsto ličnih voščilnic.

bražujejo ob ponedeljkih in sredah, šahisti pa ob sredah zvečer.

V društvu izvajamo vse načrtovane aktivnosti, v prihodnje pa bi jih radi še razširili. Idej

je veliko, toda za uresničitev cilja bi nujno potrebovali vsaj še enega voznika.

Mladi DPLJ pripravili izlet na Dunaj

LEPOTE, KO TE OČARAJO

Mateja Križ - Tiči

Proti koncu avgusta me je presenetil telefonski klic. Trinajstega in štirinajstega septembra gremo na Dunaj. Si že prijavljena, za dodatne informacije te pa še pokličem.

Vsak izlet se na videz začne takrat, ko je skupina zbrana in pripravljena na odhod. Seveda, pa se v resnici vsako potovanje začne z idejo. Kako dolga je bila pot od ideje do realizacije,

Naslednji dan smo se po zajtrku odpravili v Schönbrunn.

vedo tisti, ki so to organizirali. Jaz sem bila v tem primeru kot razvajeni turist, ki samo gre in se ima lepo.

Naša skupina je bila zbrana in pripravljena na čisto pravi odhod, ko smo s kombijem pobrali še Denisa. Tako smo bili vsi zbrani. Celotna ekipa. Sanja, Rok, Denis, Štefan, spremljevalka Rada, turistična vodnica Danica in jaz. Za varno vožnjo pa je bil seveda odgovoren Tomaž. Danica nam je med potjo povedala nekaj zanimivosti in zgodovinskih dejstev o Dunaju.

Ker je bil cilj oddaljen svojih 400 km in čas že primeren za malico, smo se na poti tudi malo okrepčali. Popili kavico in dobili skodelico za spomin.

Ko smo prispeli na Dunaj, smo se zapeljali po Krožni ulici (Ringstrasse). Cesar Franc Jožef jo je dal zasnovati na območju nekdanjega mestnega obzidja. Celotna ulica je arhitekturna mojstrovina, saj stojijo vzdolž ulice razkošne in najpomembnejše stavbe različnih slogovnih smeri (antične, gotske, baročne pa tudi renesančne).

Sledil je ogled Hofburga. Do leta 1918 je bil Hofburg rezidenca Habsburžanov. Zadnje načrte za povečanje pa sta prekržali prva svetovna vojna in padec Habsburžanov.

Po ogledu rezidence smo se podali proti stolnici sv. Štefana na trgu sv. Štefana (Stephansplatz). Stolnico smo si ogledali tudi od znotraj; prostor sam res vzbuja spoštovanje. So prostori, ki se te dotaknejo.

Pred stolnico smo si nekateri

v slaščičarni Aida privoščili sladke pregrehe, drugi pa so uživali v ulični predstavi – v indijanskem plesu.

Sprehod po Kartner Strasse ti resnično da občutek, da si v mestu svetovnega formata. Bolj kot izložbe s prestižnimi blagovnimi znamkami, so ljudje tisti, ki dajo Dunaju utrip velemesta. Na ulicah se nekaj dogaja, in že samo biti pri miru in opazovati ljudi, je zanimivo. Vsa ta barvna in rasna paleta ljudi na enem mestu. Vsa ta raznolikost kultur, brez občutka, da je kdo komu v napoto. Resničnost ali samo iluzija turista? Verjetno, žal, drugo.

Dan se je počasi prevešal v večer in čas je bil, da se odpravimo v hotel, kjer nas je čakala večerja. Po večerji pa smo kljub pozni uri in napornemu dnevu zavili še na pijačo.

Naslednji dan smo se po zajtrku odpravili v Schönbrunn. Cesarska poletna rezidenca je eden od vrhuncev Dunaja (letno 1,5 milijona obiskovalcev). Cesar Maksimiljan II. je dal nekoč tu postaviti lovski dvorec, ki so ga leta 1383 med turškim obleganjem uničili. Potem je J.B Fisher von Erloch izdelal načrt za veličastno novo stavbo na griču, kjer danes stoji glorieta. Današnje podobo pa je dvorec dobil šele pod Marijo Terezijo, ki se je odločila za ta dvorec namesto Hofburga, ter v njem živela s soprogom in šestnajstimi otroki.

Ob vstopu v veličastni prostor ti vzame sapo. Ogromen urejen park in čudovita arhitektura. Da smo lahko zadihali in se nam je umiril srčni utrip,

smo šli najprej na kavo in uživali v pogledu. Potem pa smo se podali v notranjost in si ogledali čudovite sobane in dvorane. Zopet lahko rečem samo: so prostori, ki te očarajo.

Sprehodili smo se skozi park in se malo odpočili pri lepem vodnjaku (Schönbrunn). Danica pa je zopet pokazala, kako dobro in rada opravlja svoje delo, saj nam je »zrihtala« prost vstop v ZOO. V živalskem vrtu tudi malo večji otroci postanemo zopet tisti otroci z velikimi očmi. No, govorim v svojem imenu, saj me živalski svet očara. Predvsem tiste živali, ki jih pri nas v Ljubljani nimamo, kot, na primer, pingvini, severni medvedi, koale, pande ...

Skratka, super. Ne bom pa sedaj razpravljala o humanosti živalskih vrtov.

Po izčrpnem ogledu smo že rahlo utrujeni poskrbeli še za naše trebuščke. Pri naročanju hrane in pijače nismo imeli nobenih večjih težav, saj nas je postregel naš južni brat.

Potem pa smo jo počasi popihali proti kombiju in proti domu.

Zahvaljujem se Roku in vsem, ki so omogočili naš izlet in čudovito doživetje in družetje. Prepričana sem, da Danica od našega druženja bolj pozorno opazuje dostopnost z vozički, in upam, da se bomo še srečali. Na nekem drugem izletu.

BOGATIJO NAS IZPOLNJENE ŽELJE

Mira Racman

Triglav, naš ponos. Tiha želja vsakega Slovenca. Prav vsakega, tudi tistega, ki zaradi bolezni ali nesreče ne more hoditi in se mu ponuja le kot nedosegljiv privid, neizpolnjivo upanje. Vendar sanje niso vedno le nadomestilo nedoživete resničnosti, so lahko veliko več. Z veliko volje, vztrajnosti in nekaj sreče se lahko celo uresničijo.

Kdor me pozna, prav dobro ve, da nisem prav molčeča, pa se mi je ta moja zgovornost enkrat le obrestovala. Na pravem mestu ob pravem času in ravno pri pravi osebi sem razkrila že dolgo sanjano in skoraj nedosegljivo željo mojega moža Toneta, da bi šel enkrat na Triglav !!! In tako sem na Planinski zvezi Slovenije to željo zaupala tajnici, ta pa je ravno v tistem času sprejemala plan **Mira Šlibarja**, da bi organizirali polet na

Triglav prav osmega septembra, na praznik Marijinega rojstva. Organizacija je stekla s Planinsko zvezo Slovenije, upravnikom Triglavskega doma na Kredarici, slovensko vojsko in gospodom Šlibarjem, da bi nas popeljali na naš – nam fizično nedosegljiv – Triglav.

Prekrasen sončen dan nas je spremljal od ranega jutra, ko smo se odpeljali iz Ljubljane do Rudnega polja. Tu smo se zbrali in polni nemira prič-

kovali prihod helikopterja. Na Rudnem polju smo se z nesebično pomočjo vseh povzpeli na velik vojaški helikopter, ki se je z glasnim rohnenjem motorjev počasi dvignil, da so pod nami ostali poključki gozdovi. Kako mogočni, kako veličastni so v vseh svojih odtenkih zelenih barv, in mi smo jih, skoraj neverjetno, z višine božali s svojimi pogledi. Hitro smo se dvigali in postajali so vedno manjši. Zelenje je počasi izginjalo in peljali smo se mimo skalnatih gora in globokih prepadov. Z zadržanim dihom in radovednimi pogledi smo opazovali pusto, a vseeno slikovito pokrajino. Bližal se je cilj naših želja. Pristali smo na ploščadi pred domom na Kredarici, kjer smo se izkrcali iz helikopterja in si z najvišje možne razgledne točke čisto od blizu ogledovali mogočno goro, našega očaka - Triglav. S soncem obsijan je bil skoraj na doseg roke, kot da gre za privid iz najlepših sanj.

V kapeli Marije snežne pa so že vse pripravili za mašo ob prazniku Marijinega rojstva. Vse se je odvijalo tako neve-

Vse se je odvijalo tako neverjetno spokojno, pa vendar resnično.

rjetno spokojno, pa vendar resnično. Z mašo pred kapelo, z molitvijo, petjem in obhajilom pod najvišjo goro Slovenije v najlepšem možnem vremenu. Vsekakor dogodek, ki je na vsakogar med nami napravil drugačen vtis, a nikogar ni pustil ravnodušnega. Res, to se lahko zgodi vsem, ki hrepenijo in tiho upajo, da se lahko uresničijo tudi neverjetne skrite želje. Nam so se!

Po končani maši in zahvali organizatorjem smo se ponovno povzpeli v helikopter in se vrnili v dolino, naše misli pa so še vedno plavale visoko nad gorami. Polni vtisov in zmagoslavja ob uspešnem podvigu smo se še za kratek čas ustavili in ss pred razhodom s pesmijo poslovili in zahvalili odločnemu in pogumnemu Miru Šlibarju, ki nam je pomagal k uresnitvi svojih sanj.

Po čudovito izpolnjeni želji smo se (družina Racman) ustavili na Bledu, kjer smo si gledali še razstavo slovenskih impresionistov.

Doživetja za spomine in bogastvo duha.

Šport in rekreacija – ohranjanje zdravja

Članom so na voljo različne športne in rekreativne vadbe

Jože Globokar

Od jeseni pa tja do sredine pomladi smo gibalno ovirani ljudje zaradi hladnega in slabega vremena še nekoliko bolj ovirani. To pa za ohranjanje našega zdravja in vzdrževanje telesne kondicije ni dobro. Ker podobno razmišljajo tudi v Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine, so za svoje člane tudi v letošnjem zimskem času pripravili več različnih športno-rekreativnih treningov.

Ob ponedeljkih in petkih se za dve uri na Malenškovi v Ljubljani zberejo igralci namiznega tenisa. Za zelenimi mizami potekajo zagrizene borbe. Namizne tenisače vodi Brane Pagon.

Vsak ponedeljek in četrtek v sosednjem prostoru trenirajo kegljači. Rezultati so vidni, saj so kegljačice in kegljači DP ljubljanske pokrajine že nekaj let v ekipni in posamični konkurenci najboljši v državi. Za kegljanje je pri društvu zadolžena Cvetka Štirn.

Četrtek je na strelišču na Malenškovi rezerviran za strelce. Imamo kar dobre strelce,

izstopa pa strelka **Veselka Pevec**, ki je osvojila že več naslovov državne prvakinja. Strelce vodi **Zlatko Bernašek**.

V **torek** in **petek** trenirajo košarkarji. Ob petkih se dobijo v telovadnici OŠ v Kamniku, ob petkih pa v telovadnici OŠ Dol pri Ljubljani. Imamo nekaj odličnih košarkarjev, ki so v državni reprezentanci nepogrešljivi, kot ekipa pa tudi niso »od muh,« saj so osvojili že kar nekaj naslovov državnih prvakov. Moštvo trenira **Edo Planinc**, za treninge pa je zadolžen **Suad Hodžič**.

Tenisači trenirajo ob **petkih** in **nedeljah** na Fakulteti za šport. Za tenis pri paraplegikih v zadnjem času ni pretiranega zanimanja, zato so temu primerni tudi rezultati. Je pa to zanimiv šport, ki od igralca zahteva kar precej fizične kondicije. Sicer pa je razveseljivo, da je ta šport ponovno zaživel. Vodi ga **Matjaž Vidmar**.

Ob **četrtek** se v Inštitutu RS za rehabilitacijo v Ljubljani rekreirajo najtežje gibalno ovirani člani. Razgibalne in dihalne vaje ter različne igre vodi strokovna vaditeljica, udeležence pa na rekreativno vadbo vozita dva kombija. Za organizacijo rekreacije skrbi **Pavla Sitar**.

V **četrtek** se v bazenu Inštituta rekreirajo tudi ljubitelji plavanja. Topla voda in razgibanje v njej prav gotovo blagodejno in koristno vpliva na naš gibalno oviran organizem. Za plavanje je zadolžen **Andrej Majer**.

Trajne posledice invalidnosti

Rekreacija najtežje gibalno oviranih na Inštitutu RS za rehabilitacijo

in preostale telesne sposobnosti zahtevajo neprestano akcijo, gibanje, ki le v okviru organizirane športne dejavnosti omogočajo tudi koristne in najboljše rezultate. Ob tem

pa je neizpodbitna in preverjena ugotovitev, da tisti tetraplegiki in paraplegiki, ki se športno rekreirajo, živijo bolj zdravo in bolj kvalitetno življenje.

RAZSTAVA V INFORMACIJSKI PISARNI MOL

Jože Globokar

Slikarji Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine so razstavljali svoja likovna dela septembra v informacijski pisarni Mestne občine Ljubljana. Obiskovalci so si na stenah pisarne lahko ogledali umetniška dela Janija Bevca, Silva Mehleta, Željka Vertlja, Damjana Rglja in novinke v vrstah slikarjev tetraplegikov in paraplegikov Ane Pavšek. Razstavo je odprl podžupan MOL Miloš Pavlica.

Pred odprtjem razstave je predsednik društva **Gregor Gračner** na kratko predstavil delovanje in poslanstvo Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine. Omenil je delo pri posebnih socialnih programih, interesnih dejavnostih, na športnem področju, pri programu ohranjanja zdra-

vja, kulturi in različnih pomočeh članom. Ob tej priložnosti se je predstavnikom MOL še enkrat zahvalil za vso podporo pri pridobitvi novih delovno bivalnih prostorov društva in prostora za shranitev arhiva.

Podžupan **Miloš Pavlica** je bil

**Podžupan
MOL Miloš
Pavlica in
predsednik
društva
Gregor
Gračner**

počaščen, da likovni umetniki tetraplegiki in paraplegiki razstavljajo v prostorih MOL. Tako se bodo obiskovalci dalj časa zadržali v informacijski pisarni, pomembno pa je, da bodo spoznali ustvarjalnost someščanov, ki svoja umetniška dela ustvarjajo na nekoliko drugačen način. V nagovoru je poudaril pomembnost delovanja društva, čestital likovnim umetnikom in dodal, da to, kar vidimo na stenah, tudi srcu nekaj pomeni.

Da je društvo pripravilo razstavo prav v prostorih Informacijske pisarne MOL, ni

naključje, saj je pisarna, ki je bila ustanovljena leta 2002 za potrebe meščank in meščanov, namenjena tudi osebam s posebnimi potrebami. V njej je prav nam brezplačno namenjena računalniška in komunikacijska oprema, s katero lahko hitreje in samostojno uredimo pravne zadeve. Če smo nevešči pri uporabi sodobnih tehnologij, pa nam bo s strokovnim nasvetom priskočila na pomoč vedno prijazna uslužbenka.

Kulturni dogodek je s pesmijo, posvečeno materi, popestrila naša pesnica **Marijetka Smrekar**.

Zbrali smo se v vaški cerkvi sv. Andreja pri maši, ki jo je daroval domači župnik gospod **Janez Zaletel**. Po opisu kratke zgodovine cerkve smo si ogledali še božji grob, ki pa je čisto nekaj posebnega. Res je, z besedami se to preprosto ne da opisati. To je iz kristalnih kamenčkov narejen mozaik-vitraž. Naredila ga je češka firma in je edinstven primer na svetu. Na sredini je obok z napisom, nad njim pa je tako imenovani mrtvaški prt, ki je izdelan tako, da so vidne vse padajoče gube. Kot da je pravi in ne vitraž. Na levi in desni pa sta vojščaka naravne velikosti v oklepu, z orožjem in ščitom, vsak v svoji barvi kristalov. Ves ta mozaik je iz ozadja osvetljen, tako da skozi barvite kristale dobi vse skupaj pravo in občudovanja vredno podobo. To je le opis, kajti ne da se pričarati tiste lepote, ki jo lahko vidiš. Na levi strani pred oltarjem je vitrinska omarica, v kateri se hrani zemlja, ki jo je poljubil papež Pavel II, ko je bil na obisku v Sloveniji.

Vaščani so nam pripravili sprejem in nas pogostili s slastnimi dobrotami, dobro kapljico in spodbudnimi besedami. Tako nam je kljub mrazu in dežju beseda bolj gladko stekla.

Turistična vodnica nas je popeljala do geometričnega središča Slovenije, kjer ob plapolajoči zastavi stoji znamenje in spomenik padlim za samostojno Slovenijo. Spomenik je izdelan iz različnih raznobarnih kamnin, ki simbolizirajo vse dele Slovenije in

Jesensko srečanje članov DP ljubljanske pokrajine

HLADNO IN DEŽEVNO VREME OKRNILO SREČANJE

Mira Racman

Kljub turobnemu, deževnemu in močno ohlajenemu jutru smo se jesensko soboto najbolj zvesti in družabni člani Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine odpravili vsak s svoje strani v Vače, kjer je središče Slovenije.

nosijo bakren relief konjenika. Vodnica nam je tudi razložila okoliščine, v katerih je bila najdena vaška situla, in njen pomen ter druge znamenitosti Vač.

Že kar malo utrujeni in rahlo premraženi smo se zbrali pri kosilu. Nagovoril naj bi nas tudi župan Litije Mirko Kaplja. Naš predsednik Gregor Gračner je opravičil njegovo odsotnost, nas pozdravil sam in povabil h kosilu, ki pa je bolj

Zbrali smo se v vaški cerkvi sv. Andreja pri maši, ki jo je daroval domači župnik gospod Janez Zaletel.

spominjalo na malico. Ob poskočni glasbi **Ržiških fantov** smo tudi mi zapeli in se izdatno sladkali z dobrimi piškotki.

Čas je ob kramljanju in prepevanju hitro minil in po dobri kavici smo se zvečine poslovili in odšli domov.

Ne morem pa si kaj, da ne bi iskreno pohvalila našega šoferja **Tomaža**, ki je tako ustrežljiv in neumoren. Seveda pa pohvala tudi vsem članom, ki se kljub slabemu in hladnemu vremenu odzovejo vabilu. S tem izkažejo tudi spoštovanje do organizatorjev, ki naredijo vse, samo vremena ne premorejo.

TRETJI TABOR Z UDELEŽBO TUJIH PROSTOVOLJCEV SEMIČ 2005

Rok Bratovž

Tokratni tretji, lahko bi rekli, že tradicionalni tabor v Semiču je potekal v letošnjem septembru. Tokrat je Društvo v sodelovanju z že standardnim partnerjem Zavodom Voluntariat pri pripravi tabora prvič sodelovalo tudi z Zvezo paraplegikov Slovenije preko predstavnika Jožeta Zajca, ki je bil na taboru prisoten vseh deset dni. Zavod nam že vsa tri leta priskrbi prostovoljce z vseh koncev in krajev sveta, Zveza pa nam je tokrat priskočila na pomoč denarno in s tem omogočila obisk tabora tudi članom drugih pokrajinskih društev.

Pustimo sedaj birokracijo in preidimo k stvari, ki vas verjetno bolj zanima. Prostovoljci, kdo so, od kod prihajajo,...

Naj vam jih predstavim. *Sarah Gandor 19, Francija, Marie McDonagh 26, Irska, Emanuela Von Fellenberg 29, Švica, Hoa-Mi Tran-Phu 25, Francija, Andrew Hall 32,*

Velika Britanija in zame, pa verjetno tudi za vse druge, največje presenečenje - *Howard Lippin 76, ZDA*. Ta pisana družina je prišla k nam v Slovenijo, da vidi, kako živimo ljudje na vozičkih, s kakšnimi težavami in tegobami se vsakodnevno ubadamo. Da pa ne boste mislili, da smo se deset dni samo pritoževali čez našo »socialno« državo, ned-

Hiška v Semiču je bila nabito polna, saj se je čez vseh deset dni v njej razvrstilo veliko članov.

ostopnostjo objektov itd.itd., vam na kratko opišem, kaj vse smo počeli.

Hiška v Semiču je bila nabito polna, saj se je čez vseh deset dni v njej razvrstilo približno petindvajset do trideset članov (točna številka mi je, žal, ušla iz glave, *op.p.*). Na žalost, nam prvih pet dni vreme ni bilo pisano na kožo, saj je non-stop deževalo in je bilo precej hladno, tako da smo letos Mi, in ne VI, vzeli nedolžnost centralnemu ogrevanju. Ja, saj veste, da predvsem nas »tetrice« rado zebe, če ni vsaj 25 stopinj in več. Dež nam je prve dneve preprečeval sprehode po bližnji okolici Semiča in daljše izlete po Beli krajini. Na srečo, pa nas je naš sosed, sam župan Semiča, nekega deževnega popoldneva povabil v svojo zidanico na pokušino vina. Ob rujni kapljici nam je povedal nekaj o Semiču in njegovi zgodovini. Ob večerih smo igrali družabne igre in na veliko pilili naše znanje angleškega jezika. To zadnje je bilo v programu vseh desetih dni, tako da so se angleščine naučili tudi tisti, ki si tega niso želeli. Ja, z rokami se vsega tudi ne da zmeniti. Gospodične so nam vsak dan pripravile kosilo ali večerjo iz različnih držav in kultur, tako da je bil tudi jedilnik zelo pester, in glede na to, da sem sam precej zadržan zaradi pokušanja novih jedi, tudi zelo okusen. Ženske so bile več kot zadovoljne, da so nam lahko pripravile in predstavile vsaj nekaj njihovih jedi, tako da ne boste mislili, da smo jih silili za štedilnik.

Po dežju vedno posije sonce,

pravijo, in tako je bilo tudi tokrat. Megla se je dvignila in jesensko sonce nas je začelo greti (bil je že zadnji čas, saj mi je po glavi že rojila misel na selitev v tropske kraje), kar smo hitro izkoristili za sprehode in izlete. Najlepši je bil verjetno izlet v Osilnico ob Kolpi, majhni vasici z motelom, kjer smo tudi kosili. Poleg motela so adrenalinski park in tenis igrišča. Poizkusili smo se v igranju namiznega tenisa in ročnega nogometa ter odšli na sprehod po bližji okolici. Narava na tem koncu je res nekaj posebnega, navdušila je tudi naše goste iz tujine. Nekateri med njimi so dejali, da kaj tako lepega še niso videli. Ta njihova izjava velja za vso Slovenijo (vsaj za tisto, kar so uspeli videti), Vietnamka Hoa-Mi pa je dejala, da se ji zdi, kot da bi bila v pravljici. Obiskali smo tudi otvoritev novih prostorov Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja; kasneje smo si ogledali še Novo Mesto, kjer smo odšli tudi v »šoping«. Ogledali smo si izvir Krupe, kjer je eden izmed prostovoljcev »izkusil«, da je voda res hladna. Vseh deset dni je potekala tudi slikarska delavnica pod vodstvom našega slikarja. Damjan, še enkrat hvala, ne smem pozabiti na našo medicinsko sestro Barbaro in šoferja Tomaža, brez katerih tudi tokrat ne bi šlo.

To bi bilo na kratko vse, verjetno sem še kaj izpustil, namerno in nenamerno (drugič pa pridite tudi sami in se prepričajte). Vse skupaj je bila spet lepa izkušnja, navezali smo nove stike, mogoče ust-

varili bodoča prijateljstva in se spet srečali s starimi prijatelji, našimi in tujimi, saj nas je spet obiskala prostovoljka iz prvega tabora izpred treh let, kar samo potrjuje uspešnost projekta, kot je ta. Vsako leto smo lepo sprejeti tudi v lokalni skupnosti, letos nam je Mladinski center Semič omogočil dostop do interneta (brez tega, pač, v današnjih časi ne gre), o nas so poročali na lokalni televiziji, pa tudi v Dnevniku je bil objavljen članek.

In na koncu: čas slovesa, slikanje in izmenjava naslovov. Objemanje. Solzice sreče, seveda, da ne bo pomote – med prostovoljci in našimi člani. Name, na organizatorja vse to vpliva zelo pozitivno in me žene k pripravi naslednjega takega ali podobnega projekta. Konec koncev, ni lepšega od nasmeha in zadovoljstva ljudi bodisi naših članov bodisi prostovoljcev.

DVORNA ETIKETA

Znamenitega ruskega pianista Antona Rubinsteina (1829-1894) so povabili k carju na koncert. Med igranjem je glasbenik opazil, da car glasno govori in se zabava s sosedi. Takoj je prenehal igrati in pomembno pogledal proti carju. V dvorani je zavladala grobna tišina. Čez nekaj časa je pristopil k Rubinsteinu dvorni maršal in ga vprašal, zakaj je prekinil igranje.

“Kadar moj car govori, moram jaz molčati,” je porogljivo dejal umetnik.

NOSTALGIJA PO MORJU OSTAJA

Janez Raišp

Izlet je naslednja točka dnevnega reda. Kam gremo letos, so bile besede predsednika Vilija na seji upravnega odbora. Ni bilo veliko premišljevanja, skoraj soglasen predlog je bil: na morje gremo! Rečeno, storjeno.

Ravno prav se je že zdanilo, da smo lahko ob skrbno izbrani glasbi, šoferja in naše »vodnice« Dragice uživali v lepoti novozgrajenih avtocestnih odsekov in objektov ob njih. Najprej smo bili navdušeni nad Trojanskimi predori in viadukti, ki so krepko spremenili pot do naše prestolnice. Pot nas je peljala naprej proti našemu cilju, seveda, prek prav tako novozgrajenega viadukta Črni Kal, preko katerega je bilo kar nekaj ugibanj, ali smo vsi ravnodušni, ali je pogled na mogočne nosilne stebre komu pognal strah v kosti. Tako hitro smo bili čez, da tudi morebitni občutki strahu niso prišli do izraza, saj se je že takoj za tem prikazal veličasten pogled na morje, ki v nas vedno znova prebudi spomine na kaj lepega, največkrat na prijetno preživete dopustniške dni. Ves čas našega potovanja nas je zabaval harmonikar Jože in sedaj že kar tradicionalne spremljevalke naših izletov – rumove kroglice. Seveda, ni manjkalo tudi drugih dobrot, ki so jih pripravile naše članice in spremljevalke.

Naš prvi cilj je bil krajinski park Sečoveljske soline, ki smo po kar nekaj neuspešnih poskusih in predsednikovih telefonskih pogovorih le uspeli najti. Tam nas je pričakal Iztok v rdeči majici. Podrobno nam

je predstavil park, zgodovino solin ter pridobivanje soli nekoč in danes. Med drugim smo slišali, da je park razdeljen na dva dela, in sicer predel Lera, kjer še danes pridobivajo sol, ter predel Fontanigge, ločuje pa ju kanal Grande. Celotna površina meri 650 hektarjev. Sol pridobivajo že več kot 700 let; že od samega začetka pa poteka delo ročno. V solinah je sedaj zaposlenih 20 solinarjev, vsak izmed njih lahko na vrhuncu sezone pridobi na dan 5-6 ton soli. Celoten proces zorenja soli poteka povprečno 30-40 dni. V solinah ne pridobivajo le soli, ampak tudi kar nekaj

Naše druženje smo nadaljevali v kampu Adria, kjer smo pripravili družabno srečanje.

drugih produktov, med njimi tudi blato – fango. Krajinski park je v lasti države.

Naše druženje smo nadaljevali v kampu Adria, kjer smo pripravili družabno srečanje skupaj s predstavniki ostalih regijskih društev. Že med potepanjem po solinah sta se v kampu za nas trudila Alfred in Miran z izdatno pomočjo še nekaj pomočnikov, da so nam skupaj pripravili zelo okusen piknik. Druženje se je nadaljevalo v prijetnem vzdušju ob zvokih harmonike, kitare; tudi vesele pesmi ni manjkalo. Sprehod ob poslušanju morskih valov in opazovanju sončnega zahoda je doživetje, ki pomirja.

Vsekakor je treba pohvaliti naše spremljevalke in spremljevalce, ki se vedno po svojih močeh trudijo za nas.

Dan se je počasi poslavljal, z njim pa tudi pogled na morje. Pot domov je bila zabavna in vesela, spotoma smo ugotovili, da je naš podpredsednik zares velik ljubitelj rumovih kroglic.

Autor fotografije: Janez Raišp

JABOLKA ZA OZIMNICO LETOS IZ PLAČA

Miran Jernejšek

Če bi mi to kdo dejal, da gre v Plač, bi mu rekel, da ta kraj v Sloveniji ne obstaja. Toda obstaja in to zelo lep kraj s čudovitim razgledom, kjer smo letos nabirali jabolka.

Zjutraj smo se zbrali pri našem predsedniku v Zg. Kungoti. Ker nas je bilo veliko, smo mu popili vse vino. Bili smo z avtomobili, prikolicami in kombijem. Smer odprave – sadovnjak v Plaču. Zaradi nepoznavanja krajev nas je vodil predsednikov sin Tadej. Ker je imel pretežko nogo in je vozil reli, se je nekaj avtov izgubilo in manever je moral ponoviti, saj je obiralce srečeval že, ko se je vračal domov, in so ti bili še daleč od sadovnjaka. Najprej so nas pričakali stanovalci velike hiše, ki so nas »nadrli«, da jim bomo vse zaparkirali. Zato smo avtomobile pomaknili čim dlje od velikega dvorišča. Šele kasneje, ko so videli, da jim nočemo nič hudega in da smo invalidi, so postali prijaznejši in kasneje so nekateri z nami tudi prijetno klepetali. Naši vrli obiralci so se zapodili v sadovnjak in kmalu nisem videl več nobenega. Šele čez nekaj časa so se prikazali s polnimi zaboji jabolok, ki so jih prinesli iz sadovnjaka. Megla, ki je zastirala sonce, se je počasi razkldila, in naredil se je čudovit jesenski dan. Tudi naši obiralci so postajali vse boljše volje in zmeraj bolj nasmejani so prihajali iz sadovnjaka. Ker je sonce prijetno ogrelo svet, so bili tudi zmeraj bolj potni in zmeraj bolj slečeni. Od jutranjih bund, puloverjev, anorakov... so na njih ostale le še majice. Zaboji, prtljažniki, prikolice in kombi so se hitro

polnili, tako da so si obiralci zaslužili tudi krepko malico. Naš šofer Emil je nabavil takšne sendviče, da bi potreboval zanje orožni list. Ko smo malico pospravili, smo na toplem soncu postali kar malo leni in zaspani. Obiralke pa so začele pošiljati kar druga drugo: »Idi, ti!« Ali: »Meni se ne da več... no, pa še grem enkrat – zdaj pa res zadnjič.« Vendar kljub komentarjem kar niso mogle nehati. Ko je bil napolnjen še zadnji kot v avtomobilih, smo se odpravili domov – nekateri direktno. Slišal pa sem, da so se nekateri ustavili pri našem predsedniku in vztrajali tako dolgo, da so dočakali jabolčni zavitek, ki jim ga je pripravila njegova žena Rozika.

Vse dogajanje je posnel in ovekovečil tudi naš fotoreporter Janez, ki je skozi kamero in fotoobjektiv vse budno spremljal. Naj povem še to, da

so sadovnjaki, v katerih nabiramo jabolka, že obrani, zato se ne hudujte tisti, ki ste dobili jabolka malo slabše kakovosti, kajti nabiramo tisto, kar je še na drevesih.

Razumljivo je, da nas nihče ne bi spustil v sadovnjak, ki še ni obran, in bi nam podaril jabolka zastonj. Pozivam vse tiste, ki imajo koga, da lahko nabere jabolka, da ga pripelje in da nabere sam zase. Tako se bo izognil negodovanju o slabi kvaliteti in bo imel tisto, kar bo nabral sam brez jeze ali zamere. Končno pa se moramo za jabolka zahvaliti našemu predsedniku, ki vse to »nažica« ali »nafehta«. Vsakdo pa ve, da to ni nič kaj lahko opravilo, saj mora na ta račun »požreti« tudi kakšno grenko.

Seveda, pa še posebej hvala vsem tistim pridelovalcem jabolok, ki nam jih podarijo, in upamo, da bodo taki dobrotniki ostali še naprej. Povedal bi tudi to, da je dan, preživet v naravi čudovit, še posebej s pogledom na nabrana jabolka. Čeprav so drevesa že dodobra obrana, je še vedno čudovito videti jabolka, ki so ostala na vrhu dreves in se v vsej svoji barvitosti lesketajo v soncu.

Kljub težkemu delu so bili naši obiralci veselo razpoloženi in nasmejanih obrazov.

Kljub težkemu delu so bili naši obiralci veselo razpoloženi in nasmejanih obrazov.

DPSS

MEDDRUŠTVENI KEGLJAŠKI TURNIR – SLOVENSKA BISTRICA, 22.11.2005

Lasetzky Alfred

Kegljaški turnir je potekal v torek, 22.11.2005, v organizaciji društva paraplegikov severne Štajerske s pričetkom ob 7. uri zjutraj na 4-steznem kegljišču »OČKO« v Slovenski Bistrici. Sodelovalo je 9 ekip iz regijskih društev, skupaj 45 nastopajočih. Tekmovali pa so tudi v posamezni konkurenci, in sicer: posamezno moški, ženske, veterani, tetraplegiki.

Tekmovanje je potekalo po pravilniku Zveze paraplegikov Slovenije po sistemu 120 metov.

Za sam potek in dogajanje na kegljišču je bila zadolžena sodnica Milena Kunčič in vodja kegljaške sekcije pri društvu paraplegikov severne Štajerske Alfred Lasetzky. Tekmovalni del se je končal ob 15. 45.

Največjo vrednoto pri tem rekreativnem športu daje družabnost, brez katere si invalidskega športa ne moremo predstavljati. Zato bi društva morala poskrbeti, da na takšno srečanje pride več simpatizerjev kegljaškega rekreativnega športa.

REZULTATI:

EKIPNO

1. Društvo paraplegikov Ljubljanske pokrajine 1729 podr. kegljev
2. Društvo paraplegikov severne Štajerske 1701 podr. kegljev
3. Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske 1592 podr. kegljev

ŽENSKE – posamezno

1. Senka Ivanišević DP Ljubljana 421 podr. kegljev
2. Cveta Štirn DP Ljubljana 390 podr. kegljev
3. Ivanka Kostevc DP Maribor 384 podr. kegljev

VETERANI – posamezno

1. Miha Kostevc DP Maribor 427 podr. kegljev
2. Milan Bogataj DP Prekmurja 374 podr. kegljev
3. Franc Borovnjak DP Prekmurja 360 podr. kegljev

TETRAPLEGIKI – posamezno

1. Aleš Povše DP Celje 404 podr. kegljev
2. Roman Hrženjak DP Celje 394 podr. kegljev
3. Marjan Štibler DP Maribor 389 podr. kegljev

POSAMEZNO – moški

1. Franc Simonič DP Maribor 467 podr. kegljev
2. Lojze Cvar DP Ljubljana 445 podr. kegljev
3. Alfred Lasetzky DP Maribor 441 podr. kegljev
4. Viktor Rupnik DP Ljubljana 440 podr. kegljev
5. Tone Kanc DP Novo mesto 432 podr. kegljev
6. Srečko Kotnik DP Koroške 431 podr. kegljev
7. Martin Tabak DP Ljubljana 423 podr. kegljev
8. Mladen Fabjan DP Celje 422 podr. kegljev
9. Ivan Žalig DP Maribor 404 podr. kegljev
10. Miran Jernejšek DP Maribor 403 podr. kegljev

Zaradi prevelikega števila prijavljenih tekmovalcev pa smo, žal, proti koncu tekmovalnega dne bili prisiljeni pravila malo spremeniti. Zaradi časovne stiske je 7 nastopajočih metalo samo 60 lučajev, za kar se jim iskreno opravičujemo.

**Zmagovalec
med
posamezniki
Franc
Simonič**

Avtor fotografije: Janez Raišp

Med temi tekmovalci so bili:

POSAMEZNO – 60 metov

1. Slavko Mikec DP Celje 198 podrtih kegljev
2. Marta Janežič DP Prekmurje 178 podr. kegljev
3. Jože Herman DP Celje 147 podr. kegljev
4. Marjan Romih DP Celje 144 podr. kegljev
5. Franc Kuhelj DP Novo mesto 142 podr. kegljev
6. Viktor Čuček DP Maribor 137 podr. kegljev
7. Franc Ekart DP Maribor 130 podr. kegljev

Vsem ki ste sodelovali na turnirju iskrena hvala.

Lep kegljaški pozdrav

Prijavili smo se na razpis Phare - in žal, nismo uspeli

Vilibald Pepevnik

Osnovni dolgoročni namen delovanja Društva paraplegikov severne Štajerske je predvsem ustvarjanje pogojev za celovito vključitev paraplegikov v življenjsko in delovno okolje ter vključitev v vse oblike družbenega in kulturnega življenja. Z izvedbo projektnih aktivnosti želi društvo na eni strani rešiti enega od osnovnih problemov ciljne skupine, in sicer zagotoviti varen in ustrezen prevoz članov društva, na drugi strani pa člane

društva pritegniti k še aktivnejšemu vključevanju v dejavnosti društva. Športne in kulturne dejavnosti omogočajo družabnost, angažiranost in odkrivajo talente ter sposobnosti članov društva, prispevajo k dvigu pozitivne samopodobe članov ter k večjemu vključevanju članov društva v družbo.

Za kvalitetno izvajanje posebnih socialnih programov in delovanje društva pa so potrebna precejšnja finančna sredstva. Društvo je za izvajane programe dolžno priskrbeti (najem in plačilo) športne in druge objekte ter zagotoviti prilagojen prevoz članom, ki nimajo svojega prevoza.

Potrebna sredstva za izvajanje programov in delovanje društva pridobiva društvo iz več virov. Najpomembnejša so FIHO sredstva, ki jih dobimo od ZPS, nato sredstva lokalnih skupnosti, donatorjev, sponzorjev, članarine, darila, volila itd.

Za uspešno pridobivanje sredstev pa je nujno slediti in se prijavljati na razpise vseh institucij, ki razpisujejo sredstva za izvajanje socialnih programov. To ni mačji kašelj, kot si nekateri razlagajo.

Zadnja leta pa je precej poudarka tudi na pridobivanju sredstev od institucij zunaj naših meja. Tako je naše društvo že tretje leto zapored pridobilo sredstva iz sklada Alpe-Jadran za področje športa.

V septembru pa se je društvo prijavilo na razpis sredstev v okviru PHARE – programa za izvedbo malih projektov v čezmejnem sodelovanju z

GVSC (Grazer Versehrten Sportclub).

Splošni cilji projekta so: zagotoviti mobilnost članov društva paraplegikov, zagotoviti boljšo vključenost članov društva paraplegikov v družbo, zagotoviti kvalitetno čezmejno sodelovanje, zagotoviti izmenjave na področju kulture in športa, zagotoviti prepoznavnost projekta na obeh straneh meje, laično in strokovno javnost preko medijev informirati o problematiki in reševanju problemov paraplegikov oziroma potrebi po reševanju problematike in jih seznaniti z aktivnostmi društva, še posebej s tistimi v okviru projekta.

V samo pripravo projekta smo v društvu ob zunanji pomoči vložili veliko svojega truda in znanja ter nestrpnost čakali na objavo rezultatov. Seveda, smo bili razočarani ob obvestilu, da naš projekt ni bil pozitivno izbran. Med 78 prispelimi vlogami je bilo 12 vlog pozitivno izbranih. Moja razlaga je, da tudi na loteriji ne dobi vsaka srečka, če pa ne kupiš srečke, ni sploh nobene možnosti dobitka.

Kaj za nas to pomeni?

Pomeni, da moramo še bolj strniti svoje vrste in delati naprej, verjeti vsem, ki želijo in delajo dobro v našem društvu, se prijavljati na vsak razpis, kjer se vidi poslanstvo našega društva. Nekoč bo tudi naše zrno padlo na plodna tla in bo obrodilo sadove. Le tako bomo širši javnosti pokazali, da se paraplegiki znamo organizirati in zagotavljati boljše življenjske pogoje zase in za vso gibalno ovirano populacijo, kar zahteva pridobljeni status delovanja društva v širšem družbenem interesu.

OTVORITEV NOVIH DELOVNO – BIVALNIH PROSTOROV DRUŠTVA

Srečko Žlebnik

21. september 2005 je bil za paraplegike Dolenjske, Bele krajine in Posavja pomemben dan. Ta dan je bila namreč uradna otvoritev novih delovno-bivalnih prostorov, katere so člani že težko pričakovali.

Trenutek pri rezanju slavnostnega traku

Na zelo primernem zemljišču (dostopno za invalide na vozičku) je v dobrem letu zrasla lepa pritlična hiša v kateri se nahajajo čudoviti prostori, kateri bodo v naslednjih desetletjih služili delu in dejavnosti paraplegikom naše regije. Pisarniški prostori, velik dnevni prostor, prijetna kuhinja, garaža, kotlovnica, sanitarni prostori in bivalni del so med sabo povezani z prostornim hodnikom. Ugotavljamo, da so prostori zelo funkcionalno razporejeni in uporabni za različne dejavnosti. Prav to smo si tudi želeli, zato

smo še toliko bolj veseli te pridobitve. Žal nam do otvoritve ni uspelo dokončati notranjosti bivalnega dela ter urediti celotno zemljišče okoli zgradbe. Najpomembnejše pa je, da lahko društvo normalno deluje in izvaja svoje programe.

Uradne otvoritve se je udeležilo veliko število članov in članic ter njihovih svojcev, znancev in prijateljev. Prišli so tudi predstavniki drugih društev paraplegikov ter Zveze paraplegikov kakor tudi mnogih drugih invalidskih in humanitarnih organizacij. Veseli

smo bili prisotnosti številnih donatorjev in sponzorjev, kateri so veliko prispevali k izgradnji hiše. Prisotni so bili mnogi župani in podžupani občin naše regije, predstavniki raznih zavodov, uradov ter drugih pomembnih ustanov. Počasčeni smo bili tudi z prisotnostjo predsednika državnega sveta. Prav vsi so nam čestitali za veliko pridobitev in nam zaželeli uspešno delo in bivanje v novih prostorih ter nam obljubili podporo in pomoč tudi v bodoče.

V uvodnem nagovoru je predsednik društva Jože Okoren prikazal celoten potek dejavnosti do izgradnje delovno-bivalnih prostorov, pomen te pridobitve, način financiranja in nadaljnje dejavnosti za dokončanje. V imenu paraplegikov se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k realizaciji tega projekta. Za njim so se zvrstili še mnogi drugi: župan Mestne občine Novo mesto – g. Boštjan Kovačič, predsednik Državnega sveta – g. Janez Sušnik, predsednik FIHO – g. Janko Kušar, podpredsednik ZPS – g. Dane Kastelic in mnogi drugi prisotni. Da bo poslopje vedno varovano s strani božjega očesa pa je poskrbel šmihelski župnik Ciril Plešec.

Prilagojena in zelo uporabna kuhinja

Slavnostni trak ob otvoritvi delovno-bivalnih prostorov sta prerezala najmlajši in najstarejši član društva – 7 letni Sebastjan Maraš in 91 letni Anton Mikolavčič s pomočjo

Mažorete iz Trebnjega, v ozadju godba iz Šentjerneja

župana MO Novo mesto Boštjana Kovačiča.

V kulturnem programu, katerega sta vodila na dolenjskem vsem poznana Slavko Podboj in Irena Vide, so nastopili pihalni orkester iz Šentjerneja, mažoretna skupina iz Trebnjega ter plesna skupina iz Novega mesta. Prišel je tudi znameniti Krjavelj, ki pa ni seboj pripeljal kozo temveč psa – zlatega prinašalca, katerega je župan Krškega Franci Bogovič predal našemu članu Kerin Martinu.

Za postrežbo so poskrbeli učenci gostinske šole Novo

Krjavelj tokrat z zlatim prinašalcem

mesto. Naša prijateljica oz. znanka sta skuhala čudovit golaž, pecivo so spekle članice in žene članov, vino pa so prispevali člani in razni donatorji.

OBISK MINISTRA DROBNIČA

Srečko Žlebnik

Minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič je bil 9. septembra 2005 na službenem obisku v Novem mestu. Po programu je bilo predvideno, da v popoldanskem času obiše tudi naše društvo. Razkazali smo mu nove delovno-

Minister Drobnič pri ogledu novih prostorov

bivalne prostore in mu predstavili delo društva. V eni uri, kolikor je obisk trajal, smo se pogovorili o mnogih zadevah, pomembnih za invalidske organizacije. Obljubil je, da se bo po svojih močeh trudil, da se sedanje stanje invalidov ne bo poslabšalo. Presenečen je bil nad našim novim domom in tudi nad aktivnostjo članov in članic pri izvajanju široko zastavljenih programov.

Čestitka:

Sredi novembra je uspešno končala študij na Visoki šoli za poslovne sekretarje naša članica Zdenka Sintič. Paraplegiki Dolenjske, Bele krajine in Posavja ji iskreno čestitamo in želimo še veliko uspešnega dela.

GOSTILI SMO VISOKI OBISK IZ NEMČIJE

Bernarda Zorko

Osmega novembra so nas obiskali visoki predstavniki mesta Langenhagen iz Nemčije.

Mesto Langenhagen je pobrateno z občino Novo mesto. Ker so bili v teh dneh na poslovnem obisku v Novem mestu, so med ostalim posvetili eno popoldne tudi nam in našemu društvu. Vsa delegacija predstavnikov z županjo na čelu si je najprej pozorno ogledala naše prostore, nato pa smo v pogovoru predsta-

vili naše društvo, člane in delovanje društva. Marsikaj jih je zanimalo in to smo jim tudi razložili. Dobra poldruga ura je kar neverjetno hitro minila

Gostje iz Nemčije (na desni) na obisku

in njihove obveznosti so jih priganjale naprej.

Izmenjali smo si darila, prijazno so nas povabili na obisk k njim in se poslovili. Veseli smo takih obiskov, ker potrjujejo pravilno naravnost delovanja društva in našega dela ter nas vzpodbujajo k nadaljnjemu delu.

RAZSTAVA ROČNIH DEL

Bernarda Zorko

Ob svečani otvoritvi našega novega doma, ki smo ga vsi zelo veseli, smo dogodek polepšali tudi z razstavo ročnih del naših članov in članic.

V našem društvu pač člani počnejo to in ono. Tako se nekatere ženske ukvarjajo z ročnimi deli: od kvačkanja, vezenja, pletenja do vezenja gobelinov. Izdelujejo tudi razne vrste rožic, vizitk in drugih drobnih izdelkov. Seveda, pa ne bi bilo pošteno, če ne bi povedali, da so naši moški ravno tako zelo prizadevni in za svoje izdelke porabijo veliko ur naporega dela in potrpežljivosti, da postanejo izdelki takšni, kot si jih želijo. Tako so pod njih-

vimi prsti nastali: mlinci za grozdje, kozolci, peharji, preše in še marsikaj. V posebni skupini so slikarji, ki ustvarjajo čudovite slike: akvarele, pastele, oljne slike, pa tudi risbe z ogljem in šivanko.

Koliko truda in potrpežljivega vztrajanja je treba, da paraplegik ali tetraplegik še posebej, izdelata tako stvaritev, ki je vredna, da se pokaže tudi drugim ljudem. In to smo tudi storili in z vso pozornostjo postavili razstavo ob času, ki se nam je zdel še posebej primeren.

Na svečani dan nas je obiskalo neverjetno veliko število ljudi. Vsi so bili za nas zelo pomembni in dobrodošli. Vsi so si to razstavo po končanem protokolarnem delu tudi natančno ogledali. Mnogi niso mogli verjeti, da tako težka skupina invalidov resnično ustvarja takšne izdelke, ki se jih tudi zdravi ne bi sramovali. Prav vsi so pohvalili naše

izdelke. Mi pa smo zelo ponosni, da kljub težavam, ki nas dnevno pestijo in nam iz leta v leto bolj grenijo življenje, lahko naredimo nekaj, kar znamo in zmoremo ter tako sebi in drugim polepšamo dan ali življenje.

Takšni dogodki so še en dokaz več, da karkoli lahko kdo naredi ter s svojim trudom in znanjem, ni zaman, ampak dokaz, da vsak človek nekaj zmore; tudi zaradi tega sta vredna vsega spoštovanja človek in njegovo delo..

Jože Nemanič ob svojih razstavljenih izdelkih

Župan sprejel predstavnike invalidskih in humanitarnih organizacij ter organizacij za samopomoč v MONM

Martina Glavič

Novomeški župan pripravi ob mednarodnem dnevu invalidov in mednarodnem dnevu prostovoljstva sprejem za vse invalidske in humanitarne organizacije ter organizacije za samopomoč v občini.

Za nas je bil letošnji sprejem še posebej pomemben, saj je župan za kraj izvedbe te tradicionalne prireditve izbral prav prostore našega društva. Ponosni smo, da smo v svojih prostorih gostili prek 40 predstavnikov različnih društev naše občine. Sprejema so se udeležili tudi nekateri predstavniki občinskih strokovnih služb. Župan mag. Boštjan Kovačič je poudaril pomen delovanja nevladnih organizacij in z njimi povezanega prostovoljstva. Vsi bivamo na istem planetu, v isti

skupnosti, odvisni smo drug od drugega in ne smemo si privoščiti, da nam ne bi bilo mar za sočloveka. Živeti moramo v sožitju. Prostovoljstvo je pomoč – jaz zate, ti zame – in obstaja že od začetkov človeštva.

Župan je zadovoljen z delovanjem organizacij, saj dobro izpolnjujejo svoje poslanstvo, in občina jih podpira v okviru svojih možnosti. Pohvalil je tudi našo organizacijo, prizadevanje za dobrobit paraplegikov, prizadevanja pri

Župan je zadovoljen z delovanjem organizacij, saj dobro izpolnjujejo svoje poslanstvo.

Firma Termotehnika, d. o. o. iz Novega mesta je tudi letos namenila donacijo DP DBP namesto novoletnih daril. Termotehnika že vrsto let materialno in finančno podpira programe in naložbe našega društva. Zahvaljujemo se predvsem direktorju Jožetu Papežu, vsem zaposlenim ter poslovnim partnerjem Termotehnike.

odstranjevanju arhitekturnih ovir v občini, in ne nazadnje, pridobitev novih prostorov, ki so tudi za občino velikega pomena.

Nekaj besed je povedal tudi naš predsednik Jože Okoren, saj je bila prireditev namenjena tudi 3. decembru – mednarodnemu dnevu invalidov. Predstavil je delovanje naše organizacije ter poudaril, koliko volje in truda je bilo treba pri gradnji novih prostorov, ki so za nemoteno delovanje društva nujno potrebni. Brez podpore občine bi težko uspeli.

Druženje je popestrila učenka glasbene šole, ki je zaigrala nekaj pesmi na harmoniko in s tem pripomogla k sproščenemu in prijetnemu vzdušju. Sledil je ogled prostorov za tiste, ki se otvoritve niso mogli udeležiti. Nad videnim so bili vsi navdušeni in izrazili so čestitke ob pomembni pridobitvi za paraplegike.

Srečanje starejših članic in članov društva

Marija Magdič

V oktobru, ob dnevu starejših smo v okviru društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije pripravili popestreno srečanje starejših članov.

V celoti je starejših nekaj več kot 50% skupnega članstva, kar je presenetljivo dosti, saj ob manj številčnem društvu to pomeni manj ostalih aktivnosti, kjer je pa udeležena povprečno srednja populacija. Čedalje bolj se kažejo potrebe po programih za

starejše članstvo na področju rekreativnega športa, izobraževanja, predvsem pa potrebe po več srečanjih; potrebno bi bilo tudi več socialnih programov. Zato je zaželenih več podobnih srečanj, obiskov in pogovorov, saj se le tako obogatiti monotoni vsakdanjik

Sledilo je merjenje krvnega pritiska; delo je opravila patronažna služba ZD Murska Sobota.

starostnika, posebej če je doma prepuščen sam sebi.

Samo srečanje ima poseben poudarek na izvajanju dodatne zanimive teme, s katero pritegnemo posameznika tudi za nadaljnje sodelovanje. Pripravili smo ponudbo izdelkov za preventivo firme Independece, kjer so na razpolago dopolnilna zdravila, posebej priporočljiva za starejšo populacijo. Temu je sledilo merjenje krvnega pritiska; delo je opravila patronažna služba ZD Murska Sobota, ki nam je ponudila podobne usluge tudi za naprej. Vsakdo je zase zadržal rezultat merjenja, zlasti visokega krvnega tlaka, da ne bi morda škodil kak kozarček. Člani skupaj s svojci in spremljevalci so bili nadvse navdušeni, kar je bol tudi končni cilj srečanj.

Srečanje smo zaključevali ob vrtnem kegljišču, ki smo ga postavili na dvorišču društvenih prostorov, hkrati je tega dne bila tudi otvoritev steze. Poslastica vsega pa je bil sveže pečen kostanj. Tako je bilo prijetno kramljati v jesenskem soncu in v sapici, ki je raznašala orumenele liste.

MILAN BOGATAJ – AVTOBIOGRAFIJA

Milan Bogataj

Že večkrat sem bral v Paraplegiku ali Informatorju, da je naš član opisal svoj življenjepis. Tako nekako naj tudi jaz opišem svojega. Rodil sem se daljnega leta 1931 na mali kmetiji na Stari Vrhniki.

Zaposlen sem bil pri Elektro Ljubljana, obrat Vrhnika, delali smo na novogradnjah – na daljnovodih vse do priklopitve električnega števca. Leta 1966 sem padel z montažnega droga v starosti 35 let. Ker pa dolgo časa ni prišel reševalni avto iz

Ljubljane na teren, so me moji sodelavci naložili na montažni tovorni avto in me odpeljali na Vrhniko v zdravstveni dom. Od tam pa so me z reševalnim avtom odpeljali v Ljubljano v staro bolnišnico, ki so ji takrat rekli konjušnica (predelana iz stare avstrijske konjušnice v bolnico). Ko sem se zbudil iz nezavesti, sem se znašel v veliki sobi z 18 posteljami, in ker je bila večina pacientov nepokretnih ali nezavestnih,

komunikacija z njimi ni bila mogoča, pa tudi zrak je bil tako zadušljiv in slab, da so morala biti okna odprta tudi po zimi. Moram napisati tudi to, da je dve postelji naprej ležal tudi naš sedanji predsednik Matija, seveda, se takrat še nisva poznala.

Po enajstih mesecih zdravljenja po bolnišnicah in po rehabilitaciji so me na starem, težkem in zarjavelem vozičku poslali domov. Bil sem brez volje do življenja, saj nisem vedel, kaj bom počel in od česa bom živel.

Po več mesecih ležanja doma so me prišli pogledat iz podjetja in mi obljubili, da mi bodo kupili avto. In so ga, in tudi predelavo so plačali. Izpit sem hitro naredil v Logatcu. Tako se mi je življenje obrnilo malo na bolje, začel sem obiskovati prijatelje, največ pa invalide, ki sem jih spoznal po bolnišnicah in ZRI.

Leta 1972 sem v domu DSO na Bokalcah v Ljubljani spoznal zdajšnjo soprogo Pepco. Po šestih mesecih poznanstva sva se kljub nasprotovanju domačih poročila.

Zaradi slabih stanovanjskih razmer doma na Vrhniki sva se začela pogovarjati o zidavi lastne hiše. Ker pa moj oče ni imel volje, da bi nama odstopil primerno zazidljivo parcele doma, mi je žena Pepca svetovala, da bi začela graditi na Štajerskem, v Prlekiji. Temu predlogu sem se močno uprl, ker tam še ni bilo ne asfalta ne vodovoda, telefona, ceste pa so bile zelo slabe, da se je bilo z mojim fičkom težko prebiti do ponujene možnosti.

Ker pa so časi za življenje bili slabi, udarjala je vsako leto večja inflacija, se je bilo treba nujno odločiti za nov dom. Tako sva se leta 1978 odločila, da vseeno gradiva v Prlekiji, in to v Zg. Kamenščaku pri Ljutomeru. In res, Marlesova montažna hiša je bila leta 1980 postavljena, sva jo pa potem še 6 let počasi dograjevala in opremljala ter se leta 1986 dokončno preselila na svoje. Takoj sem se včlanil v Društvo paraplegikov Pomurske regije, ki je imelo takrat še sedež v Ljutomeru. Vključil sem se

v aktivno življenje in delo pri društvu, posebno v športnih panogah, zlasti pri kegljanju, kjer redno sodelujem še danes.

Življenje teče takšno, kot je ali kot si ga ustvariš. Midva z ženo sva z njim zadovoljna, lepo se razumeva z sosedi. Z zadovoljen sem z delom mojega matičnega društva in Zveze, rad se udeležujem športnih in drugih prireditev. Rad pa pridem tudi v nove delovno bivalne prostore društva v Mursko Soboto.

DRŽAVNO PRVENSTVO – RALLY 2005

Franc Borovnjak

Tudi letos je naše društvo skupaj z Zvezo paraplegikov Slovenije in AMD Murska Sobota organiziralo in izvedlo državno prvenstvo v spretnostnih vožnjah – rally 2005 – vse za varnost v prometu za paraplegike Slovenije.

Tekmovanje je potekalo v nedeljo, 18. septembra, s startom v Murski Soboti na varnostno prometnem centru. Tu je potekala prva etapa – spretnostna vožnja med stožci. Druga etapa je bila ocenjevalna vožnja na 14 km progi od Sobote do Sebebo-

rec. In nazadnje še preverjanje znanja iz prometnih predpisov: vsak tekmovalac je moral za oceno izpolniti po eno polo vprašanj.

Kljub temu da je bila prireditev tudi v športnem programu Zveze, se je je udeležilo kaj malo tekmovalcev in tek-

Pri spretnostni vožnji smo obnovili teoretično znanje.

movalk. Možno opravičilo je v slabem deževnem in mrzlem vremenu. Ne vem, mogoče si nekateri vozniki ne upajo dokazovati, da so res dobri vozniki in obvladajo še tudi drugo znanje. Nekateri, ki se še niso udeležili tega tekmovanja, imajo tudi napačno predstavo, saj si mislijo, da gre za dirko z veliko hitrostjo. – Vsem, ki se še niso udeležili spretnostnih voženj, naj povem, da to ni tako; ocenjuje se samo vožnja po cestno prometnih predpisih, pri čemer se izkaže določena spretnost pri vožnji potem, ko se obnovi teoretično znanje o cestno prometnih predpisih. Verjetno pa ne bi škodilo nobenemu vozniku paraplegiku, ki vozi preurejeno motorno vozilo, če bi obnovil malo znanja iz cestno prometnih predpisov, ki se občasno spreminjajo, pa tudi nekaj spretnostne vožnje bi ne bilo odveč.

GORENJSKE KAPLJICE

Ljubica Jančar

Zdi se mi, da je bilo še pred nekaj dnevi toplo poletje in smo se lahko greli na soncu, in že so izpod neba priplesale bele snežinke in nas in vso naravo odele v svoj beli, a tudi mrzli plašč.

Lepo je gledati izza toplega zapečka ta njihov zimski ples, a slabo je tistim, ki morajo v njem sodelovati. Prelepa je tudi narava, ko bela odeja prekrije vso umazanijo, ki jo povzroči človek.

Škoda je le, da ne more prekriti ali očistiti-zamrzniti vse tiste nesnage, ki se nabira v

REZULTATI TEKMOVANJA PARAPLEGIKI:

1. Franc PINTER MB 153 kazenskih točk
2. Ibrahim BRADARIČ LJ 168
3. Boško BOŽIČ KP 175
4. Srečko ŠILAK MB 184
5. Jordan UŠAJ GO 203
6. Franc BOROVIJAK MS 204
7. Aljoša TRIBNIK MS 212
8. Alojz VELNER MS 232
9. Franc NERAT MB 286

TETRAPLEGIKI:

1. Franc BRAČIČ MS 179 kazenskih točk
2. Franc BAUM MS 211
3. Leon JURKOVIČ MS 263

ČLANICE VOZNICE:

1. Marija MAGDIČ MS 193 kazenskih točk
2. Anica RADEJ NM 343

človeških dušah in srcih. Koliko gorja bi bilo prihranjenega posameznikom in tudi vsem nam, članom Zveze paraplegikov Slovenije. A želje so eno, resničnost je drugo, in mi moramo živeti in delati naprej za blagor vseh nas, pa če sije sonce ali dežujejo laži.

Gorenjci smo že po naravi

bolj trdi in tudi trdni, da nas vsaka sapica res ne premakne ali odpihne in zato kar vztrajno orjemo svojo ledino.

Člani UO društva smo temeljito premislili o vsem, kar je bilo treba v tekočem letu postoriti.

Vse zadane naloge so bile izvedene, in tudi najtežja: nakup stanovanja v Izoli. Zaradi te investicije pa je moralo izpasti iz programa pustošenje v Semiču in poletni piknik v naravi. To gotovo komu ni bilo po volji, a je že tako, da se vsem ne da ugoditi. Sicer pa je gotovo tako tudi po vseh naših društvih, da se vsem željam in potrebam ne da ustreči. Je pa res, da je pri nas prva skrb za najteže prizadete člane tako zdravstveno kot standardno in zanje je prvenstveno na razpolago kombi s šoferjem. Seveda, so v programu še tudi druge dejavnosti, kot je šport in kultura. O vseh teh pa ne bom preveč pisala, saj so znani širni Sloveniji in tudi čez naše meje. Mateja Pintar in Mojca Tomažin sta se na evropskem prvenstvu v namiznem tenisu okitili kar s tremi medaljami, in mi vsi jima iskreno čestitamo. O vseh podrobnostih pa boste tako prebrali med športnimi zapiski. Tudi ostali športniki ne počivajo. Eni trenirajo bolj, drugi manj, vsi pa kar migajo, migajo. To pa je dobro tudi za njihovo zdravje in osebno rast. Ravno tako delovni so tudi slikarji, ki kar ne morejo več živeti brezbarvnega življenja. Boris Šter, Metod Zakotnik in Boris Škrjanc se pojavljajo povsod, kjer se le lahko kaj lepega ove-

koveči-nariše in potem tudi razstavi – ponudi na ogled, bi rekli naši predniki. Tako so prav na Martinov praznik sodelovali na razstavi vseh slikarjev, članov ZPS, v Brjah pri Ajdovščini, kjer so krstili tudi letošnje vince. V zgodnjem jesenskem času pa smo bili v Brje povabljeni tudi pesniki, kjer smo skupaj s slikarji podoživljali lepote jeseni na Primorskem. Želimo si, da bi se lahko tako srečali večkrat in to na različnih krajih, kjer bi lahko beseda dala besedo in spletla kito lepih misli. A kaj ko je le malo med nami takih, ki jim lepa beseda kaj pomeni in so pripravljene za to tudi kaj postoriti.

Ker čas tako zelo hiti-beži, se je tudi veliko spominov že porazgubilo, za to bom kar končala z veliko željo za vse vas: **IMEJMO SE RADI IN SPOŠTUJMO DRUG DRUGEGA V TEM LETU, KI PRIHAJA, V LETU 2006!**

Nov center za šport invalidov

Otvoritev nove športno-prireditvene dvorane Vitranc v Kranjski Gori

Boris Šter

Po petnajstih letih gradnje so v Kranjski Gori končno dočakali odprtje nove športne dvorane. S prihodom novogoriškega Hita in kapitala od igralnic, z denarjem Evropske unije in hotelov v kraju je že začeta gradnja hitro stekla. Grdi skelet iz betona se je spremenil v pravo lepoticco.

Še pred uradno otvoritvijo dvorane so predstavniki Zveze za šport invalidov, minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič in župan Kranjske Gore Jure Žerjav podpisali listino, da bo Kranjska Gora postala mednarodni center za šport invalidov, dvorana pa s svojimi karakteristikami prijazna invalidom. Predsednik ZŠIS Emil

Muri je dejal, da je to velik dan za nas.

Poleg velike dvorane, kjer bodo razna športna tekmovalja, koncerti in seminarji, so za nas dostopni tudi fitness studio in drugi lokali. Da je namera o invalidskem športu v Kranjski Gori resna, so takoj vložili kandidaturu za organizacijo evropskega prvenstva v sedeči odbojki in v namišljenem tenisu.

Med sodelujočimi v sporedu prvega dne smo bili tudi paraplegiki – košarkarji na vozičkih. Gledalcem smo se predstavili v tekmi med Gorenjci in ostalimi.

Pred nami sta se pomerila Olimpija in Jesenice v dvoranskem hokeju, za nami pa je bila mednarodna košarkaška tekma med Slovanom iz Ljubljane in ekipe iz Milana v Italiji, ki jo vodi bivši trener Uniona Olimpije Repeša.

Za razvedrilo je pred dvorano, igral narodno-zabavni ansambel Vita, zvečer pa je imel v dvorani celovečerni koncert Davor Rudolfi s prijatelji.

ČESTITKA

Ob vselitvi v novo hišo smo člani upravnega odbora Društva paraplegikov Gorenjske našemu predsedniku

Slavku Bračiču poklonili sliko Cvetje, ki jo je naslikal Boris Šter. V novi hiši ti želimo prijetno in mirno bivanje!

U.O. DP Gorenjske

DEMONSTRACIJA SLIKANJA Z USTI V ITALIJI

Benjamin Žnidaršič

Po dolgotrajnih pripravah, ki so bile potrebne za tako obsežen projekt, smo v ponedeljek 28. 11. 2005 skozi cel dan v Terzo di Aquileia v Italiji predstavili kulturo Društva paraplegikov Istre in Krasa in organiziranost Zveze paraplegikov Slovenije. Vso organizacijo je prevzel naš prijatelj gospod Lodovico Nevio Puntin, sekretar področne organizacije, ki koordinira projekte EU. Za organizacijo na najvišjem nivoju smo mu neizmerno hvaležni.

Začeli smo v zgodnjih jutranjih urah z delavnico slikanja z usti na osnovni šoli v Terzo di Aquileia, ki je prinesla med otroke obilo zabave. Prvič so na tem območju poskusili s tako zanje nenavadno metodo ustvarjanja. Predvsem je bilo zanje nenavadno to, da so se morali sicer nehendikepirani vživeti v hendikepirano osebo in slikati z usti.

Začetno zadrego ob srečanju z invalidi so hitro premagali. Ob slikanju so se odprli in ob najrazličnejših vprašanjih o invalidnosti spoznavali drugačnost in umetnost. Po likovni delavnici smo se o invalidnosti in likovnem ustvarjanju pogovarjali s pedagogi in vodilnimi kulturnimi delavci v okraju Friuli Venezia Giulia.

Po demonstraciji smo se pre-

Visoki predstavniki občine Terzo di Aquileia z invalidskimi organizacijami in predstavniki DP IK na okrogli mizi o možnostih, kako skozi slikanje z usti lahko otrokom približamo kulturo in invalidnost.

selili v občinsko zgradbo, kjer je bila z mnogimi drugimi predstavniki invalidskih organizacij, s predstavniki občine z županom prof. Fulviom Tomasinom na čelu, s predstavniki staršev in predstavniki Društva paraplegikov Istre in Krasa, organizirana okrogla miza o možnostih, kako skozi slikanje lahko otrokom približamo kulturo in invalidnost. Ob predstavitvi slovenskih paraplegikov in naše Zveze smo jim predstavili možnost letovanja v našem domu v Pacugu. Ta novica je bila zanje izredno zanimiva, saj so bile vse prisotne invalidske organizacije zainteresirane za ogled našega rehabilitacijskega centra. Ker pa je bila okrogla miza namenjena predvsem kulturi in slikanju z usti, smo v nadaljevanju razpravljali o tej temi. Skozi naše izkušnje so spoznali, da roka ni edini način slikanja, saj smo jim predstavili svoja dela, ki so vsem prisotnim vzbujala občudovanje. Dokazali smo, da nika kršen hendikep ne more preprečiti izrazne moči ustvarjanja. Naši kolegi so priznali, da je to velika možnost za vzgajanje mlade generacije, ki se bo mogoče kdaj v življenju znašla v težkih trenutkih in jih bo pripravljena premagati. Z izkušnjo, ki jo je dobila z nami, bo lažje prepoznala načine kako to storiti.

Skupna ugotovitev okrogle mize je bila, da kulturna dejavnost invalidov bogati kulturno življenje širše skupnosti, pomaga pri izobraževanju in animira posameznike pri njihovem ustvarjanju in vključevanju v normalne družbene

tokove. Prav tako je skozi izvedeni projekt lahko slikanje z usti, tisti vezni člen, ki mlade spoznava z našo drugačnostjo. Zagotovo lahko rečemo, da bodo otroci, ki so bili vključeni v projekt, na invalidnost gledali z drugačnimi očmi. Po končani okrogli mizi smo ob zakuski nadaljevali pogovor o možnostih nadaljnjega sodelovanja. Dogovorili so se, da v okviru projekta Intereg organiziramo še sedem podobnih delavnic po Italiji.

Projekt je finančno podprla Občina Terzo di Aquileia, DPIK in Javni sklad RS za ljubiteljsko kulturno dejavnost

Otrokom je bilo slikanje z usti v veliko zabavo. Ob slikanju so se odprli in ob najrazličnejših vprašanjih o invalidnosti spoznavali drugačnost in umetnost.

morejo biti. Zavod je zelo lep, čist, prostoren in vsestransko opremljen.

Zvečer so imeli v zdravilišču v bližnjem hotelu »tortiado«. Zbrali so se invalidi iz vse Makedonije in po skupinah so pripravili čudovite torte, ki so jih potem ocenjevali in delili priznanja. Torte so potem na dražbi prodali. Eno smo – na veselje naše Katje – tudi mi izlicitirali. Tako nabrana sredstva so potem namenili za invalidske potrebe. Prisotnih je bilo kar nekaj županov pa političarka iz njihovega sobranja in še številni obiskovalci. Torte so se takoj pojedle. Večer se je spremenil v vseplošno rajanje. Bilo je spontano, sproščeno, lepo.

Drugi dan smo šli na izlet, ki ga je organizirala in vodila direktorica zavoda Nataša Georgieva. Ogledali smo si krajevne znamenitosti, spomenik Delčevu, velikemu narodnemu buditelju in borcu za Makedonijo. Ogledali smo si tržnico in park. Peljali smo se skozi veliko romsko naselje, ki pa je bilo presestnjeno lepo urejeno, predvsem njihova polja. Dospeli smo v manastir (samostan) Vodoča. Nekoč, še v grško-rimskih časih so bile tam terme, iz njih je zrasel mogočen samostan. Tam pod Bjelašico je kraj Vodoče dobil ime v času turških vojn; na tem mestu so Turki oslepili 4000 ujetnikov, vsakemu stotemu so pustili eno oko, da jih je lahko pospremil domov. Kraj se zato najprej imenoval Vadi-ochi, kasneje pa Vodoče. Pretresljivo! Zmrazilo me je ob pogledu na fresko, ki ponazarja ta dogodek. V samostanu sedaj živijo monahinje (nune), ki se ukvarjajo predvsem z poslikavo ikon.

Povabilo Zveze invalidov Makedonije

SAKAM TE, MAKEDONIJO

Vojko Gašperut

V septembru smo bili z družino v Makedoniji.

Zakaj ravno v Makedonijo? Dobil sem povabilo Zveze invalidov Makedonije preko slikarke z usti Roze Mojsovske in si rekel: »Če hočeš videti Makedonijo, moraš iti dol. Zgodba, zakaj v Makedonijo, je predolga za ta članek; jo bom mogoče kdaj drugič napisal. Treba je bilo urediti kup podrobnosti za potovanje z avionom. V Skopju je prijatelj Blagoje Anakioski poskrbel za namestitev in ostalo. Pri večerji sva se spominjala vseh lepih trenutkov iz Pinete in iz Zavoda. Zanimala ga je vsaka podrobnost. Vsem, ki jih je spoznal, pošilja prav lepe pozdrave. – Dan se je prevesil v pozno noč, in žal, smo morali v posteljo.

Drugo jutro so me v hotelu čakala presenečenja. Prišel je Risto – tetraplegik, ki je bil tudi z nami v Novigradu in s seboj pripeljal novinarja. Kasneje je prišla še televizija, tako da sem dal kar dva intervjuja. Seveda, je prišla tudi Roza Mojsovska, in s kombijem smo se odpe-

ljali proti Strumici. Pokrajina, seveda, ni tako zelena in gorata; je bolj nižinska. Precej dolgo smo se vozili do Strumice in še naprej do Banije Baško. Tam, v Zavodu za zaščito i rehabilitacija, živi Roza. V tem zavodu so pretežno mlajši invalidi, ki doma pač ne

Posebnost njihovih manastirov je ta, da je naval mladih, ki se odločajo za ta poklic večji, kot so zmogljivosti, in se zato gradijo celo novi manastiri.

Obiskali smo še en samostan, ki kraljuje na vzpetini. Tudi tam so monahinje. Njihova cerkva je še starejša in prepolna fresk. Okolica je sanjsko lepo urejena - z ljubeznijo, kot je razložila ena monahinja, ki nam je na koncu postregla še s kavo. V prijetnem pogovoru je povedala, da se ukvarjajo s prevajanjem iz armenščine in starogrščine in tudi latinščine. Povedala je, da so vse fakultetno izobražene, mnoge imajo doktorate.

Večerjo smo imeli v prijetnem privatnem hotelu. Bilo je res prijetno. Vseskozi so se trudili, da bi nam čim boljše ustregli. Zvečer smo se vrnili zavod. Ko sem jih gledal, kako so sproščeni, se mi je utrnila misel, ki sem jo povedal na glas: »Ste kot družina in še boljši, kajti v družini se lahko kregajo zaradi premoženja.« Izredno lepo je bilo v njihovi družbi. Dan je bil prekratek; vsem je bilo žal, da je šel tako hitri h kraju.

Naslednji dan smo se ponovno zapeljali proti Skopju. Peljali smo se mimo mogočnih rudnikov zlata, ki so baje zelo bogati. Sedaj mi je bolj jasno, zakaj imajo sosednje države apetite po Makedoniji. V Skopju smo se ponovno srečali z Blagojem. Obiskali smo stari turški del Skopja in ob predobrih čevapih končali ta čudovit obisk. Pozdravim Blagoja z roso v očeh. Rozi, Todorki in vsem sem obljubil, da se vrnem, če bo le zdravje dopuščalo.

Hvala vam prijatelji. Rad te imam, Makedonija. - Sakam te, Makedonijo.

EKIPNI IN POSAMIČNI TURNIR V ŠAHU

Benjamin Žnidaršič

Društvo paraplegikov Istre in Krasa je v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije 28. septembra 2005 v Postojni organiziralo meddruštveni turnir Viktorja Brezovnika v šahu. V hotelu Jama v Postojni se je zbralo 18 tekmovalcev, ki so tekmovali posamično in ekipno.

V dopoldanskem času je bilo izvedeno posamično tekmovanje v popoldanskem pa še ekipno. Franc Pintar je bil najboljši med posamezniki, med ekipami pa je premočno zmagala ekipa Društva paraplegikov Istre in Krasa v postavi Gašperut, Žnidaršič in Bašič. Žal, je manjkalo šest prijavljenih tekmovalcev iz ljubljanskega društva, ki se iz nepojasnjene razloga niso udeležili tekmovanja. Tekmovanje je vodil sodnik Šahovskega kluba iz Postojne Adam Dekanj, zapisnik pa od Stojan Vovk.

Za pomoč pri izvedbi turnirja pa se zahvaljujemo Športni zvezi Postojna, Postojnski jami ter Branku Dvorščaku in Filipu Kartelju iz podjetja

Monteko, d.o.o., ki je prispevala svoja vina kod darilo tekmovalcem.

VRSTNI RED - POSAMIČNO: Poleg imena in priimka so vpisane meč točke in v oklepaju točke po Buholcu.

1. Franc PINTER SZŠ 6,5 (21,5)
2. Aleksander KANDORFER JVŠ 5,5 (21,5)
3. Vojko GAŠPERUT DPIK 5,0 (21)
4. Božo KREVSSEL DPG 4,5 (22,5)
5. Benjamin ŽNIDARŠIČ DPIK 4,0 (18,5)
6. Fahir BAŠIČ DPIK 4,0 (18)
7. Edo CRKVENIK DPIK 4,0 (18)

Kljub zavzeti in borbeni šahovski igri je bilo med tekmovalci prijetno vzdušje.

- 8. Srečko ŠILAK SZŠ 4,0 (17)
- 9. Danilo JAKOMIN D P I K 4,0 (17)
- 10. Jožica KERČ JVŠ 4,0 (12,5)
- 11. Alis NUKIČ DBP 3,1 (15)
- 12. Anica RADEJ DBP 3,0 (13)
- 13. Franc NERAT SZŠ 2,5 (20)
- 14. Jože KERMC DBP 2,0 (18)
- 15. Franc IVENČNIK JVŠ 2,0 (15)
- 16. Marko TROGAR JVŠ 2,0 (14)
- 17. Mirko SINTIČ DBP 2,0 (14)
- 18. Dušan RUPAR DBP 1,0 (14)

VRSTNI RED EKIPNO:

Poleg ekipe so vpisane meč točke in v oklepaju točke skupaj.

- 1. KP I 10 (13)
- 2. NM II 6 (7,5)
- 3. KP II 6 (7)
- 4. MB 4 (8)
- 5. CE 2 (5)
- 6. NM I 2 (3,5)

KARANTANSKI KNEZI SE OGLAŠAMO

Damjan Hovnik

Ja, poletje je kar hitro minilo, sicer kakor za koga, prišla je jesen in z njo čas dolgih večerov; predvsem za nas paraplegike je to čas, ko je treba poskrbeti za telo in duha ter se čim več gibati, rekreirati, biti telesno aktiven. Na našem društvu je dokaj dobro poskrbljeno za več načinov rekreacije.

Kegljači so vsak ponedeljek zbrani na kegljišču Športnega zavoda na Ravnah na Koroškem, kjer pilijo taktiko pod vodstvom našega prekaljenega kegljača Srečka, ki je pobral na naših državnih tekmovanjih že marsikatero kolajno. Koroščem je uspelo sestaviti ekipo v kegljanju, ki jo poleg šefa sestavljajo še Boško, Lojz ter Terac. Po mestu se govori, da so potencialni kandidati za osvovitev kolajn v ekipni razvrstitvi; le malo bo še treba izpiliti tehniko ter taktiko.

Rekreativci pa se zbiramo vsak četrtek na rekreaciji v telovadnici osnovne šole v Pamečah. Tam potekajo borbe nož na nož. Na eni strani težak borec Reksi s svojo standardno postavo v sestavi Lojz, Dolf ter Terac, na drugi strani pa po točno vodeni društveni statistiki veliko boljše ekipa v zmagah – v sestavi Boško, Srečko jaz ter Make-donc. Ostali člani se pridružijo eni ali drugi ekipi. Večkrat se sicer pridružijo Reksijevi, pa še tedaj jih z lahkoto premagamo... No, to sezono se mi zdi, da smo tudi nekaj tekem že izgubili, in tako lahko malo potolažim nasprotno stran...

Košarkaška liga pa je za nas velik izziv. V veliki večini smo si priskrbeli oziroma priredili vozičke, tako da smo kar trdno na tleh. Mogoče pa se dogovorimo za naslednjo sezono ter gremo ostalim ekipam za topovsko hrano... Saj ni pomembno zmagovati, važna je rekreacija ter druženje...

Ob ponedeljkih so na našem društvu uradne ure ter dan odprtih vrat društvene pisarne, kjer dežura naš predsednik, ki opravlja tudi tajniške posle. Zadnje čase pa mu pomaga pri tajniško-pisarniških delih naš novi tajnik Terac.

Z nakupom naših novih delovno-bivalnih prostorov ne bo nič, saj je po sklepu upravnega odbora za nas nespremenljiva varianta z rampo oziroma klančino. Celjani se namreč prav iz tega razloga selijo v nove prostore, mi pa bi se v takšne prostore selili. V vsaki stvari je nekaj dobrega, tako da smo na prioritetni listi za nabavo društvenih prostorov, samo lokacija mora biti čista ravnina, kar pa je za nas paraplegike tudi najboljše varianta. Torej ne preostane nam drugega, kot da se spustimo na lov oziroma iskanje pri-

merne parcele, na kateri bo zrasla lepa pritlična hišica, v kateri bomo lahko izvajali svoje dejavnosti.

Trenutno pa sem na obnovevitveni rehabilitaciji v Laškem, kjer se mi v sredo pridruži tudi naš najdaljši član Zdravko, po partizansko Dugi. Tukaj je prava ekipa, jaz pa že tri dni pišem članke; baje sem postal čisto asocialen. No, s članki sem zaključil, vesela družina prihajam med vas!!!

V imenu Društva paraplegikov Koroške ter v svojem imenu pa želim vsem našim članom, članom Zveze paraplegikov Slovenije, vodstvu Zveze ter strokovnim sodelavcem vesele božične praznike ter zdravja in uspehov polno leto 2006!

MOJE »TRETJE« ROJSTVO

Damjan Hovnik

Za nas paraplegike se v šali reče, da smo se drugič rodili, ko smo se poškodovali, tako da ima vsakdo izmed nas dva rojstna dneva, enega pravega ter drugega za spomin na poškodbo. Zase pa lahko rečem, da sem letos k svojim rojstnim dnevom dodal še enega, lahko bi rekli motorističnega...

Oktober je bil dokaj lep, lahko bi celo rekli, da je bilo tedaj »indijansko poletje«. Seveda, je bilo treba lepo vreme dodobra izkoristiti, tako da sva z Ivančkom kar vsak vikend

divjala po okoliških hribih in dolinah, saj nikoli ne veš, kdaj se bo nehalo vreme, primerno za vožnjo. Po navadi je tudi tako, da se vse slabe stvari dogajajo pri zadnjih vožnjah, pri nogometu v zadnjih minutah, pri smučanju je treba izkoristiti vlečnico do zadnje minute...potem pa bum!

No podobno je bilo konec letošnje motoristične sezone. Bila je odlična sončna sobota, ko sem se odpravil do našega presidenta, da bi usekala turo proti Rogli. Ivanček pa je imel nekakšno delo v delavnici, tako da je dejal, da bi vožnjo rajši prestavila na nedeljo. Tudi prav. Sam sem se odpravil proti domu, vmes sva s kolegom skočila še na manjši hrib v bližini, potem pa direktno proti domu. Malo pred hišo sem zapeljal na njivo, potem pa po njivi proti domu. Na prehodu med njivo in travnikom pa je bil rob, visok približno 30 cm, jaz pa s polno brzino preko tega roba... sledil je katapult, v glavi se je odvrtilo marsikaj... podobno kot tedaj, ko sem padel na smučanju, ko sem se pred šestimi leti poškodoval... Sam pri sebi sem poslušal, če bo slučajno kaj počilo - tisti značilni pok, ko te nič ne zaboli, posledice pa so vidne... Pa ni bilo slišati nič... Ko sem se ustavil, sem najprej lepo počasi stresel glavo, nato počasi pomigal z rokami ter rameni. Vse je bilo o.k. Potem sem se spravil pokonci, v sedeč položaj. Pregledal sem še noge ter se malo »pretegnil«, pa tudi tu ni bilo opaziti kakšnih poškodb. Celotno dogajanje pa je spremljal moški, ki se je ravno v tistem trenutku pripeljal mi-

mo. Ko me je videl, se je ustavil ter vprašal, če potrebujem pomoč. Dejal sem mu, da mi naj pripelje motor, ki se je bil zapeljal v bližji jarek. Opazil je, da sem nekako čudno stresal svoje noge. Vprašal me je, če je kaj narobe oziroma, če čutim noge. Seveda, sem mu odgovoril, da ne. Panika. Takoj je hotel poklicati reševalca, pa sem mu pojasnil, da že kar nekaj časa ne čutim svojih nog, da sem paraplegik. Samo prijel se je za glavo in dejal: »Pa ti si, ja, nor...

Nato mi je pomagal na motor, mi pobral čelado, ki mi je strgalo iz glave, pobral polomljene dele motorja ter mi zaželel srečno pot. Povedal mi je še, kako sem zaplaval po zraku. Motor je naredil dvojni salto ter se postavil spet na kolesa, jaz pa enojni salto s 180° rotacijo, tako da sem pristal na zadnji del glave, potem pa sem po hrbtu in zadnji plati podrsal po travniku. Kasneje je šel brat pogledat kraj mojega padca in nameril 11m od mesta katapulta do mojega pristanka... pa pol metrsko sled čelade v travniku...

Zahvalil sem se moškemu za pomoč ter se odpeljal proti domu. Tokrat pa je šlo počasi in lepo po cesti. Vmes sem moral še počivati, saj sem videl vse nekako zamegljeno; po mojem sem imel rahel pretres možganov.

Na prigovarjanje domačih ter zaradi nekaj bolečin in strahu glede možnih poškodb sem obiskal zdravnika. Tudi tukaj je bilo treba kar nekaj pojasnil. Dal me je celega pod rentgen, saj bi lahko imel zlomljeno

kakšno kost, pa za to sploh ne bi vedel. Skupaj sva pogledala slike in malo pokramljala. Hvala Bogu, bilo je vse na svojem mestu Zdravnik mi je dal le opornico za vrat ter pameten nasvet, da bo treba v prihodnje bolj po pameti... Zdravnike je pa že treba poslušati.

Ko sem vse skupaj prespal ter razmislil, sem prišel do sklepa, da bo res treba voziti bolj z glavo. Poškodbe v mojem primeru bi lahko bile katastrofalne, že zlom roke je za paraplegika katastrofa, saj spet potrebuje pomoč drugih. Da sploh ne govorimo o hujših poškodbah. Tudi ves adrenalin ob divjanju nas motoriste ne sme toliko prevzeti, da bi se dogajale podobne nesreče.

Moj motorček sem od tedaj zajahal le še enkrat, pa še to samo okoli hiše ter čisto počasi. Razmišljam, da bi postal samo nedeljski voznik oziroma da bi vozil bolj po pameti. Mislim, da sem tam zgoraj res že izkoristil vse bonuse, naslednji pa je lahko res katastrofalen...

No, s tem člankom nisem hotel nobenega potencialnega navdušenca bencinskih hlapov odvrniti od nakupa njemu primerne štirikolesnika, prav nasprotno, motoristi bomo veseli vsakega navdušenca, na srečanju bo lahko preizkusil motorje ter tako izbral sebi primerne. Pri izbiri pa je seveda pomembno razmerje cena-kvaliteta, da se ti ne zgodi kot našemu vodji ATV sekcije pri Zvezi paraplegikov Slovenije, ki je imel po nabavi štirikolesnika prevoženih 750 km, od tega 250 km na vlečni vrvi...

NORMA FEST 8 ALI »JAZ SEM TA BISER NAŠEL KAR V SEBI«

Gordana Kitak

Nekega večera me je poklicala gospa Vlasta Dolenc Rebek iz Brij pri Ajdovščini, predsednica društva animatorjev NORMA iz te kraške vasice. To društvo prireja vsako leto ustvarjalno srečanje literarnih in likovnih ustvarjalcev, članov invalidskih društev iz vse Slovenije.

V roko je dobila mojo knjigo pesmi »Pogled v sanje«, pa je mene in člane našega društva povabila, da se udeležimo omenjenega srečanja na njenem domu v Brjah, katerega slogan je bil »Jaz sem ta biser našel kar v sebi...«.

Tako smo se 13. septembra v še lepem vremenu odpravili na Primorsko. Prizorišče srečanja smo našli brez težav.

Ko sem zagledala Nanos in značilno kraško pokrajino ter kraške hiške, sem v sebi začutila bližje morske sapice, saj je bilo tako blizu morje, ki ga imam zelo rada zaradi lepih dni, spominov, neskončnosti zblíževanja vode in neba...

V programu je bila literarna delavnica in likovna delavnica Ex tempore- Kar mi slika govori Srečanje je neposredno spremljal radio NOVA.

Ob prisrčnem sprejemu, na katerem je bila kamnita kraška miza polna dobrot, smo se srečali stari znanci in se spoznali z novimi prijatelji.

Sama sem sodelovala v literarni delavnici, kjer nam je

prof. Ivana Slamič predstavila življenje in delo pisatelja Danila Lokarja, doma iz teh krajev. Tukaj je bil doma tudi nedavno preminuli direktor Kinoteke v Ljubljani Silvan Furlan. Po končani predstavitvi smo se pesnice z vmesnim predahom predstavile in brale svoje pesmi v sodelovanju z radijskim novinarjem.

Medtem so naši slikarji vneto slikali vsak svoj motiv. Res je neverjetno, kako lepe stvaritve se lahko porajajo s čopičem v roki ali v ustih naših slikarjev.

A čas je tako kot vedno, ko je lepo, prehitro tekkel. Proti večeru smo se odpravili domov, saj nas je čakala do doma še dolga pot. Konec koncev smo bili edini s štajerskega konca.

Mislim, da smo vsi doživeli čudovit, po primorsko obarvan dan.

Prijetno utrujena sem se vrnila domov, še nekaj časa sem bila pod vtisom gostoljubnih ljudi te kraške vasice, obkrožene z vinskimi trtami. Celo fige – moje najljubše sadje – so že dozorele.

Je čas, ki da.

In je čas, ki vzame.

Pravijo, da je čas, ki celi rane.

In je čas, ki nikdar ne mine,

ko zasanjaš se v spomine.

»NA ZAHODU NIČ NOVEGA«

INVALID ŠPORTNIK LETA 2005

Zlatko Bernašek

Po slavnostnem govoru Jneza Drobniča, ministra za delo družino in socialne zadeve, sta bila 3. decembra 2005 v dvorani hotela »Prisank« v Kranjski gori proglašena za športnika leta: namizno teniška igralka Mateja Pinter in strelec z zračnim in malokalibarskim orožjem Franc Pinter.

Oba sta prejemnika ZLATE PLAKETE Zveze za šport invalidov Slovenije enako kot pred letom dni. Vrhunske rezultate sta dosegla na evropskih prvenstvih, za kar sta prejela tudi bronasta znaka ZŠIS.

Pa pogledajmo njihove dosežke iz leta 2005

- **Mateja Pinter**, EP v namiznem tenisu, Jesolo – Italija, 16.-25. november 2005

OPEN, TEKMOVALKE SEDE - 3. mesto

POSAMIČNO TT3 - 1. mesto

SLOVENIJA EKIPNO TT5 (Mateja Pinter TT3 in Mojca Tomažin TT5 – prejela tudi bronasti znak ZŠIS) - 3. mesto

- **Damjan Hovnik**, atletika T52 - 3. mesto

EP v atletiki Espoo Finska, 22.-27. avgusta 200 m T52 - 3. mesto

Franc Pinter športnik leta 2005

- **Franc Pinter**, EP v streljanju, Wrocław – Poljska, 3.-10. julija

FT R1 (demonstracijska disciplina-padajoče tarče) SH1 - 1. mesto

R1, 60 strelav SH1 - 2. mesto

R7, MK puška, 3 x 40 str. SH1 - 1. mesto

v kolportажnem slogu sem poročal z omenjene prireditve

Mateja Pinter športnica leta 2005 v družbi z Mojco Tomažin.

EVROPSKO PRVENSTVOU V NAMIZNEM TENISU

Brane Pagon

Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu se je odvijalo v Italiji, v Jesolu od 16. do 25. septembra 2005.

Iz Zveze paraplegikov so se prvenstva udeležili 4 igralci: Mateja Pinter (grupa 3), Mojca Tomažin (grupa 5), Bojan Lukežič (grupa 3) in Ivan Lisac (grupa 3), glavni trener Gorazd Vecko in pomočnik trenerja Brane Pagon, ki je skrbel tudi za prevoz tekmovalcev s kombijem.

Rezultati posamično

Mateja Pinter 3. mesto v kategoriji Open

1. mesto posamično v grupi 3

3. mesto ekipno z Mojco Tomažin v grupi 5

Ivan Lisac open – izpad v 3. kolu

Bojan Lukežič open – izpad v 2. kolu

Rezultati ekipno:

Ivan Lisac in Bojan Lukežič - uvrstitev do četrtfinala. Z malo sreče bi lahko dobila tudi medaljo, saj z Avstrijo nismo še nikoli dobili tekme, tokrat smo jo premagali s 3:1. Avstrijci so bili na koncu 1. v svoji grupi.

Ob razglasitvi rezultatov in

Iz Zveze paraplegikov so se prvenstva udeležili štirje igralci: Mateja Pintar, Mojca Tomažin, Bojan Lukežič in Ivan Lisac.

podelitvi medalj naj omenim, da niso imeli slovenske himne, kar smo takoj rešili. Naj dodam še, da je bila Mateja

Pintar razglašena za najboljšo igralko v ženski konkurenci med vsemi tekmovalkami na vozičkih.

Državno prvenstvo v tenisu 2005 za invalide

Boris Šter

Deževna noč in mrzlo jutro mi je dalo slutiti, da se tekmovanja v tenisu ne bo udeležilo veliko igralcev. V Ljubljani so manjkali številni prijavljeni med paraplegiki in med ostalimi invalidi. Za vozičkarje je dobro utrjeno igrišče pogoj za dobre igre, zato smo začeli igrati uro kasneje od ostalih, da so se tereni malo osušili.

drugi je bil Ljubljančan Matjaž Vidmar prvič med dobitniki medalj, tretji pa Boris Šter iz Leš pri Trziču – zadnje čase vedno med prvo trojico najboljših.

Najboljši iz skupine T2

Nastopilo je 21 tekmovalcev v petih kategorijah.

Rezultati po kategorijah:

T-NAC

1. TADEJ OSI
2. DANILO HAFNAR
3. VEJSIL FATI
4. IVAN VANI

T 2

1. ZDRAVKO ERŽEN
2. MATJAŽ VIDMAR
3. BORIS ŠTER
4. SAŠO RINK

T 3

1. JORDAN JAKIN
2. FRANC POLJANC
3. BRANKO ŠPILER
4. DEJAN FABI

TG - ŽENSKE

1. SIMONA TRUDEN
2. NINA ŠVERKO

TG - MOŠKI

1. VLADAN VUKAJLOVIČ
2. MARJAN REPŠE
3. FREDI PEVCIN
4. MLADEN VERŠIČ
5. FRANCI JERANKO

Tekmovanje je potekalo zelo tekoče in kmalu so bili znani zmagovalci. V naši kategoriji je državni prvak za leto 2005 postal naš najboljši igralec tenisa na vozičkih Zdravko Eržen iz Okroglega pri Kranju,

POGLED NA LETO 2005 IZ PERSPEKTIVE PARAPLEGIKOV - MOTORISTOV

Motoristi, njihove družine in ljubitelji ATV-jev pri ZPS

Nekako leto delovanja sekcije motoristov (ATV-jev) je za nami, prav tako sezona skupnih srečanj, voženj in dogodivščin. Končni »obračun« je v vseh pogledih pozitiven. Šest srečanj, ki so se zvrstila preko celega leta, nam je ostalo v lepem spominu. So pomembna tema naših pogovorov vsakokrat, ko se udeleženci kje srečamo ali se slišimo po telefonu. Nekaj teh trenutkov želimo prenesti tudi na bralce Paraplegika z željo, da se nam pridružite naslednje leto ali pa preprosto uživajte ob branju naših dogodivščin.

V maju smo se dobili v Selah pri Lavrici na 1. srečanju. Lepo sončno vreme z grozečimi nevihtnimi oblaki, ki so se kuhali na severu. Kljub temu ni bilo nikakršnega dvoma, da se ne bomo podali na skupno vožnjo! Ampak najprej smo pospravili pečenje z bližnjega roštilja in si obnovili moči za napor, ki je bil pred nami. Preprečili smo tudi, da bi naša telesa med vožnjo dehidrirala. Ogrevanje motorjev na sosednji motocros stezi je dalo slutiti, da smo po zimskem spancu hudo »nabrušeni«. Nekaj časa se sploh nismo uspeli zbrati na mestu. Begalo se je sem ter tja, prah se je dvigal, ropotal je Hover (vozilo na zračni blazini). Ko pa se je četica zbrala, ni trajalo dolgo, in že smo nabirali kilometre po gozdih stezicah.

Kilometre gozdnih stez, makadama, drč in vlak, brezpotja in čudovitih jas smo se trudili nabirati tudi na našem 2. skupnem srečanju - štiridnevem kampu pri Kovaču

v Osilnici. Spalo se je v šotorih! No, nekateri bolj gospodski so se raztegnili kar v svojih avtomobilih. V teh štirih dneh smo si privoščili tudi ilegalni prestop slovensko-hrvaške meje kar z našimi štirikolesniki. Meja namreč ni nikjer posebej označena, prav gotovo pa ne po gozdnih poteh in

brezpotjih, kamor smo se korajžno podali. Edina pot je bila rečica, bolje potok Čabranka. Kočevski gozdovi, prečudovita dolina Kolpe in divjina so nas vabili, da raziščemo te lepe nenaseljene kraje. Naše potepanje smo si popestrili z neke vrste tekmovanjem po gozdnih vlakah in kozjih stezicah. Nihče ni niti pomislil na možnost, da so to morda celo medvedje stezice! Mislim, da v tem primeru ne bi bili tako korajžni! Prevozili smo celotno Kočevsko, do Loškega Potoka in nazaj. Rad bi poudaril, da smo klub včasih ekstremnim terenom lepo sodelovali med seboj, se bodrili, si pomagali ob težavah, predvsem pa vedno z enim očesom škili naokoli, da bi preverili, ali smo vsi prisotni, nepoškodovani in v koloni.

O 3. srečanju v Slovenj Gradcu s skokom na Uršljo goro in s prevoženimi 130 km po Pohorskih gozdovih smo v Para-

Še je ostalo veliko neznanega, pa tudi znani tereni se spreminjajo, in je vedno lepo jih ponovno obiskati.

Odobravanje našega načina doživljanja narave in druženja nam da misliti, da bomo s tem nadaljevali.

plegiku že pisali. Tudi o nekih čudnih motoristih, ki so hoteli preizkusiti vožnjo v izredno čudnih, že skoraj akrobatskih položajih, ne bi zgubljali besed. Prav tako ne bomo kritizirali okvare »mercedesa« med štirikolesniki. Škoda samo to, da lastnik ni uresničil vse tistih izrečenih besed, ko mu je pod ritjo počilo (»šenkalgabom«)! Skoraj vedno smo naleteli na prijazne ljudi, ki so se čudili naši vnemi. Nekateri celo niso verjeli, da smo invalidi in da se podajamo na takšne in drugačne terene. Odobravanje našega načina doživljanja narave in druženja nam da misliti, da bomo s tem nadaljevali. V našo družbo želimo pritegniti še več naših članov, tudi tiste, ki še nimajo svojega ATV-ja.

Borba z blatom, dežjem, predvsem pa dokazovanje in vztrajnost, da se da, pa čeprav smo bili skoraj do popka v blatu ali luži. Tudi naše »mašine« so bile na preizkušnji. Če bi bile naše hrbtenice tako vzdržljive, bi bil svet drugačen, tako pa je tako, kot je. Zadovoljni smo se zvečer grelji v prijetnem

Smo pisana družčina, ki nas družijo veselje do spoznavanja narave in motorizma ter prijateljstvo.

vzdušju, ki ga je vsak po svoje prispeval v to našo skupinico motoristov. Zavedamo se in srečni smo ob možnostih in avanturah, ki nam jih omogoča tehnika, čeprav smo v vsakodnevnem življenju vezani na invalidski voziček.

Listje nam je delno zakrivalo poti na oktobrskem druženju, ko smo se paraplegiki – motoristi pridružili »zdravim« na zboru v Selah pri Lavrici. Šteli smo ga kar za naše 5. srečanje. Nam že znane poti smo tokrat pustili in se v poznih popoldanskih urah zahajajočega sonca odpravili na večerno nočni pohod. Bili smo pisana družčina, ki nas je družilo veselje do spoznavanja narave in motorizma, zato ni bilo razlik med nami. Sprejeti smo bili takšni, kakršni smo, sicer z nekaj svojimi posebnostmi, predvsem pa kot prijatelji in enakovredni del skupine. Polni pozitivne energije in pričakovanja novih izkušenj

Felič vrh, okolica Šentvida pri Stični, se lahko opiše tudi kot dež, blato, mokri do kosti, pa je bilo vseeno lepo na našem 4. skupnem srečanju. Skoraj ista zasedba, vendar popolnoma drugačna doživetja.

smo se odpravili. In zopet se je ponovila naša zgodba o raziskovanju neznanih krajev. Vsakič nekaj drugega, nova obzorja, novi kotički narave, tokrat ponoči ob osvetlitvi luči. No, da brez vitaminov, mineralov itd... ne gre, se seveda ve.

Naše zadnje, 6. motoristično srečanje letos na Vrhniku pri Ložu je v spominih še čisto sveže, tako da ga je bilo treba predstaviti v posebnem članku.

Vsa ta naša skupna srečanja so potekala v sodelovanju ZPS in ob organizaciji posameznikov, ki jih v tem prispevku ne bomo imenovali. Vsak, prav vsak je prispeval svoj delček, nekateri več, nekateri manj. To ta trenutek sploh ni pomembno. Vsi čutimo nekakšno pripadnost naši sekciji, skupinici entuziastov, ki z drugačnostjo gleda na svojo poškodbo. Skrbeli smo za svojo varnost, pomagali smo drug drugemu, prav tako so nam pomagali drugi, družili smo se, skupaj peli in preživeli lepe večere. Slovenija je resnično lepa dežela in spoznati jo v njeni lepoti neobljudene narave, je posebno doživetje, še posebej za nas, ki smo gibljivo omejeni. Še je ostalo veliko neznanega, pa tudi znani tereni se spreminjajo, in je vedno lepo jih ponovno obiskati. Tudi v naslednjem letu bomo nadaljevali svoje raziskovanje. Želimo pa si, da se nam še kdo pridruži, da bomo delili prijateljstvo, izkušnje, delčke narave, življenja v njej in življenja, ki ga skrivamo v sebi!

ŠTIRIKOLESNIKI STRAŠILI ČAROVNICE

Iztok Jug-Petač

Nekaj podobnega se je dogajalo 15. in 16. oktobra v okolici Slivnice. V soboto dopoldne smo se motoristi in ljubitelji začeli zbirati v Vrhniku pri Ložu. Mnogim je že znano, da je tam doma Dolfe, član sekcije motoristov pri ZPS, tudi sam motorist in zelo delaven pri nabiranju kilometrov z nam tako priljubljenim prevozom.

S sotrpinom Zdravkom sva se na pot z Gorenjske proti Notranjski odpravila kar z ATV-ji. Odrinila sva okoli 10 ure zjutraj. Po sicer malo mrzli, vendar prijetni vožnji, sva se preko Ljubljane in Rakitne hitro spustila do Cerknice, Starega trga pri Ložu in iskala Vrhniko. Moram zapisati, da so bili prijazni domačini očitno seznanjeni, kaj se dogaja pri Dolfetu, kajti, kjerkoli sva se ustavila in s pogledi iskala kraj dogajanja, so nama sami od sebe mahali z rokami

in kazali, kam se morava zapeljati.

Topel sprejem in še bolj topel golaž je po 3-urni vožnji sedel na pravo mesto. Časa za počitek ni bilo, ker je že padel ukaz »gremo«. Pa smo šli! To je bil prav gotovo tudi naš namen. Na čelu Dolfe, za njim četica 15-tih štirikolesnikov. Zadnji je bil fant na svoji »kroski« in budno kontroliral dogajanje. Dolfetov najstarejši sin, seveda!

Lepe makadamske poti, po-

Na čelu Dolfe, za njim četica 15-tih štirikolesnikov. Zadnji je bil fant na svoji »kroski« in budno kontroliral dogajanje. Dolfetov najstarejši sin, seveda!

Najbolj korajžni so se podali z motorji v poldrugi meter globoko vodo.

sute z listjem, so kar vabile k dodajanju plina in moram priznati, da so tudi tisti z malo manj kubiki »pod ritjo« zelo dobro sledili koloni. Kljub hitrosti smo uspeli ob cesti opaziti gobe, pravzaprav marele. Sledilo je nekaj postanikov, toliko da smo strnili kolono. Potem pa korajžno v hrib na Slivnico. Pogled na Cerkniško jezero nam je razkril velikost tega naravnega slovenskega presihajočega fenomena. Bilo nam je toplo na jesenskem soncu, ko je nekdo potegnil na dan plastenko radenske. Tudi to je dobra pijača, smo se strinjali. Kaj se ne bi, saj smo od dolgotrajne vožnje po makadamskih poteh imeli vsi suha in prašna usta.

Spust v dolino na pranje motorjev je bil hiter. Najbolj korajžni so se podali z motorji v poldrugi meter globoko vodo Cerkniškega jezera. Kratek postanek, nekaj dobrih posnetkov in že smo drveli

dalje. Vodič Dolfe nam ni pustil dihati. No, ja, dvignjeni prah makadama je bil pa le posledica naše vnete vožnje. Velikost Cerkniškega jezera, ki smo ga opazovali s Slivnice, smo sedaj doživljali popolnoma drugače. Tako je vožnja po ravnini ponujala svojevrstne užitke in posebnosti. Eden za drugim smo »tiščali« na plin, rahel pritisk na zadnjo zavoro, in že je motor bočno drsel skozi ovinek... Ovinkov pa, kolikor si jih hotel. Adrenalin, ki nam je malce narasel, nam je vsem privabil nasmeh na usta.

Prijetna vožnja se je končala, kje drugje kot pa ob ražnju in domačem zavitku. Prijetno druženje, klepet ob kavici pa je kmalu prekinila komanda »gremo«. Ja, kam hudiča, si mislim, a ni bilo za danes dovolj? Nekaj domačinov in Dolfe so nas seznanili z običajem, ki se v teh krajih dogaja že desetletja v tem letnem času - s polharjenjem. Prav

gotovo je zelo malo junakov, ki bi sploh pomislili, da bi z invalidskim vozičkom zabredli v gozdove. Z ATV-ji - to je pa druga dimenzija, ki odpira tudi za nas nove možnosti. In smo spet šli. Nočna vožnja po gozdu ob siju skoraj polne lune je bila svojevrstno doživetje, prav tako kot polharjenje, ki smo ga nekateri doživeli prvič. Prijetno srečanje se je ob zvokih harmonike in petju zaključilo v jutru.

Zjutraj pa kavica v postelji. Mojca, hvala! Nedelja, dan druženja, pogovorov, nekateri so tudi malo pobrskali po svojih motorjih. Počasi smo pakirali stvari. Vse lepo se enkrat konča, in samo želimo si, da se bodo tako lepe stvari ponavljale tudi drugo leto. »Finančnemu ministru« Jožetu Zajcu, Dolfetu z družino in Zvezi Paraplegikov - hvala, da ste nam polepšali dva jesenska dneva, ki bosta vsem udeležencem ostala v spominu. Hvala vsem spremljevalcem, ki niso na vozičku in so budno spremljali dogajanje na terenu, nas bodrili in nam priskočili na pomoč. Komaj čakam drugo leto!

PET VELIKIH PRIZNANJ ZA ZLATO PALETO

Benjamin Žnidaršič

V Galeriji Grad v Slovenski Bistrici se je v petek, 18. novembra 2005, odvijalo zadnje dejanje za izbor Zlate palete. Namreč v galeriji so bila razstavljena dela, ki so bila letos izbrana za najboljše likovne izdelke na področju risbe, grafike, slikarstva, abstraktnega slikarstva in kiparstva.

Izmed desetih najboljših je bilo izbrano in objavljeno delo, ki je dobilo največje priznanje – Zlato paleto; vsa druga dela pa so prejela certifikate kakovosti. Zlato paleto je podelila županja občine Slovenska Bistrica Irena Majcen, certifikate pa je podelil prof. Ljubo Zidar, predsednik Zveze likovnih društev Slovenije, ki je tudi organizator tega prestižnega izbora. Vsakoletni izbor zagotovo prinaša v slovenski prostor med likovne ustvarjalce kvaliteto, povečuje

članstvo in širi likovno kulturo med ljudi.

Vsega tega smo se po malo nalezli tudi slikarji Zveze paraplegikov Slovenije, saj je bilo letos med razstavljenimi likovnimi deli kar pet takih, ki so vzbudila pozornost žirije. Branko Rupnik je dobil certifikat na področju risbe kar za dve svoji deli: Posvet pred tekmo in Ex tempore Robanov kot. Na področju risbe je dobil certifikat tudi Vojko Gašperut za risbo Breginj

V ožji izbor razstavljalcev so prišli tudi štirje naši slikarji od leve: Branko Rupnik, Benjamin Žnidaršič, Vojko Gašperut in Radovan Gros.

nekoč. Na področju abstraktne umetnosti je izmed naših umetnikov dobil certifikat Benjamin Žnidaršič za delo Pogled v prihodnost. Na področju kiparstva pa je naš rezbar Radovan Gros dobil certifikat za delo Sprehod. Vsi, ki smo se do sedaj udeleževali tega izbora, smo morali, ker nismo bili člani Zveze likovnih društev, zastopati druga likovna društva. Drugo leto pa bomo na izboru lahko prvič sodelovali kot Likovna sekcija Zveze paraplegikov Slovenije.

Razstava Benjamina Žnidaršiča v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine KAMNIK, 10. 11. 2005

Lota Kahne

Razstava je predstavljala slikanje iz celotnega obdobja slikarja Benjamina Žnidaršiča. Razstavljeni so bila olja na platnu v različnih motivih: od krajin, tihožitij, aktov do nefiguralnih motivov.

Na njegovih slikah zasledimo impresionistične barve in svetlobe, realizem upodobljenih pokrajin do ekspresionističnih potez, ki so odraz umetnikovih notranjih občutij in vtisov, njegovega lastnega duhovnega sveta. Barve na platnu se gibljejo od umi-

Z osnovnošolci in dijaki smo se v ZUIM-u pogovarjali o invalidnosti in poskusili slikati z usti.

rjenih in pastelnih do živahnih.

Predstavljene modernistične slike so ilustracije za avtorjevo novo knjigo **Govorica življenja**, ki bo izšla marca drugo leto. Na slikah prevladuje ploskovita geometrijska likovna kompozicija v skladnejših barvah, ki so podrejene obliki.

Slikarska ustvarjalnost Benjamina Žnidaršiča je polna veselja in neomajne volje. Če-

prav slika z usti, v tem ne vidi nikakršnih ovir ali omejitev. Za svojo izpoved najde v vsaki priložnosti vedno nov izziv bodisi v poeziji ali sliki.

Po ogledu razstave je potekal pogovor z umetnikom in učenci ter dijaki Zavoda za usposabljanje invalidne mladine Kamnik.

Razstavo je bila na ogled do 2. decembra 2005 v prostorih ZUIM Kamnik.

Na razstavnih površinah, že navzven arhitekturno zanimive galerije, so se s svojimi stvaritvami predstavili Jani Bevc, Vojko Gašperut-Gašper, Roman Gruntar, Angela Medved, Silvo Mehle, Željko Vertelj, Benjamin Žnidaršič in, žal, že pokojni slikar Stojan Zafred.

Hlad in tema, ki sta legla na mesto, sta ustvarila pogoje za prijetno vzdušje večera. S kratkim nagovorom vodje galerije se je pričel otvoritveni program. Zbor Krka iz Novega mesta nam je z odlično interpretacijo predstavil nekaj narodnih pesmi in navdušil z originalno izvedbo skladbe Brez besed. Likovna kritičarka Polona Škodič nam je z mislijo, da je umetnost prelivanje energije med umetnikom in gledalci, predstavila vse udeležence razstave. Na kratko se je ustavila ob življenjski zgodbi vsakega izmed njih in strokovno opredelila ustvarjalna prizadevanja ter razstavljena dela.

V soju reflektorjev so nas znova presunila dela Stojana Zafreda. Njihova izvirnost in odkritost jih je naredila večno aktualna. Z novo, zelo modernistično tehniko, se Silvo Mehle pogumno podaja v urbana naselja, medtem ko se Vojko Gašperut predstavlja s tradicionalnim motivom solin in cvetličnih tihožitij. Benjamin Žnidaršič nas nežno popelje v trepetavo atmosfero neokrnjene narave. Iskrena prisrčnost in idiličnost Angele Medved nas je zazibala v sanje dežele štorkelej in barvne pisanosti cvetlic. Z zlitjem naslikanega motiva starega mesta

REPREZENTATIVNA RAZSTAVA V GALERIJ KRKA

Jaka in Tone Racman

Kdor čaka, dočaka, bi lahko rekli. Po dolgih dveh letih čakanja na prost termin je bila konec novembra v prostorih galerije Krka v Ljubljani odprta reprezentativna razstava slovenskih članov UNSU. Ugledna galerija, ki gosti tudi največje slovenske akademske slikarje, je s tem dala priznanje kvaliteti del slikarjev, ki zaradi invalidnosti slikajo z usti ali nogami.

Ugledna galerija, ki gosti tudi največje slovenske akademske slikarje, je s tem dala priznanje kvaliteti del slikarjev, ki zaradi invalidnosti slikajo z usti ali nogami.

in osebnega razpoloženja nas je znova prepričal Jani Bevc. Idila nedotaknjene narave, zlasti gorske krajine v prečiščenih barvah, pa karakterizira slike Romana Gruntarja. Skoraj kot kontrast pa se z morskim motivom v megličastih barvah, predstavlja Željko Vertelj.

Skratka, lahko bi rekli, da je na stenah galerije zažarelo pravo obilje barv, motivov in zgodb, ki v obiskovalcu puščajo nešteto vtisov, porajajo doslej neznane misli, a prav nikogar ne pustijo ravnodušnega. Mi pa smo bili lahko ponosni, da so umetniki del nas in da nas tako uspešno predstavljajo v današnji družbi, ki je nemalokrat mačehovska in kar malo krivična do invalidov.

DAN KULTURE ZPS

Benjamin Žnidaršič

Kulturna dejavnost Zveze paraplegikov Slovenije je 3. decembra v Inštitutu RS za rehabilitacijo ob mednarodnem dnevu invalidov in rojstvu Franceta Prešerna pripravila Dan kulture ZPS. Poudarek letošnjega dneva kulture je temeljil na močičnosti predstavljenih ustvarjalcev in tako je primerno seznanil javnost z našim delom.

Prireditve je začel podpredsednik Zveze paraplegikov Slovenije in član izvršnega sveta vlade RS za invalide Dane Kastelic, ki je v svojem govoru orisal namen prireditve in politično situacijo invalidov, predstavil gradnjo Doma v Pacuigu in čestital vsem članom ob mednarodnem dnevu invalidov.

V dvorani Inštituta RS za rehabilitacijo smo prisluhnili literarnemu in zabavnemu delu prireditve.

Na letošnjem Dnevu kulture so se predstavili literati in največje število slikarjev Zveze paraplegikov Slovenije do sedaj.

Na letošnjem Dnevu kulture so se predstavili literati in največje število slikarjev Zveze paraplegikov Slovenije do sedaj. Predvsem gre poudariti dejstvo, da so preko izobraževalnih programov kulturne dejavnosti prišli v slikarske vrste novi člani, ki letos prvič razstavljajo svoja dela. Na otvoritveno slovesnost smo povabili mnoge osebnosti iz javnega življenja. Ugotavljamo tudi da se skozi množico naših prireditev vse več ljudi zanima za našo kulturo, ki postaja iz leto v leto prepoznavnejša doma in po svetu.

Na predstavitveni slovesnosti so se predstavili literati: Darinka Šlanovec, Marjetka Smrekar, Ljubica Jančar in Benjamin Žnidaršič. Od likovnih umetnikov pa bodo od 3. decembra 2005 do 5. januarja 2006 razstavljali: Zorica Razboršek, Dragica Sušanj, Jožica Ameršek, Marja Rupnik (razstavlja prvič), Angela Medved

(razstavlja prvič), Stojan Zafred, Branko Rupnik, Vojko Gašperut, Benjamin Žnidaršič, Boris Šter, Silvo Mehle, Damjan Rogelj, Jože Tomažič, Jani Bevc, Metod Zakotnik, Željko Vertelj, Roman Gruntar, Klavdij Leban (razstavlja prvič), Miran Jernejšek, Franc Ekart (razstavlja prvič) in Jože Vodušek (razstavlja prvič). Od rezbarjev pa na razstavi sodelujejo: Radovann Gros, Jakob Kučič, Miran Jernejšek in Janez Žgajnar.

Po recitalu je prepeval Branko Jovanovič - Brendi. Na otvoritvi slikarske razstave pa je z likovno kritiko avtorje predstavil dr. Cene Avguštin. Prireditev je povezovala Jasna Tepina.

Likovna dela avtorjev pričajo, da se naši člani izpopolnjujejo v vseh likovnih tehnikah. Prav s svojim delom so si dvignili samozavest in vlili življenjsko energijo sebi in drugim, kar je

izredno pozitivno. Še toliko bolj tisti, ki prvič razstavljajo, ker so bili mogoče prej prepričani, da tega ne zmorejo.

Prireditev je finančno podprl tudi Javni sklad RS za kulturne dejavnosti za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Razstava Janija Bevca in Borisa Štera

Tone Racman

Kljub temu da se je leto že močno prevesilo v zadnjo tretjino, pa aktivnost članov likovne sekcije Zveze paraplegikov Slovenije nikakor ne pojenjuje.

Žal, likovne delavnice na prostem do toplejših mesecev prihodnjega leta mirujejo, a je zato v večjem zagonu razstavljalna dejavnost. Konec sep-

Jani Bevc slikar z usti

Boris Šter športnik in likovni umetnik

tembra je bila v prostorih Zavoda za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani, ki je postal že skoraj naša stalna galerija, razstava del naših članov Janija Bevca in Borisa Štera. Mnogi so si dela, ki so kar sama vabila, ogledali že ob prihodu. V kratkem programu, ob navzočnosti naših članov in drugih ljubiteljev umetnosti, se nam je na otvoritvi najprej predstavil mladi virtuoz na harmoniki. Razstavljalca sta nam predstavila umetnostni zgodovinar Cene Avguštin in študent umetnostne zgodovine Jaka Racman. Približala sta nam njuno ustvarjalno pot, dela, njihovo izpovednost kot tudi tehnično dovršenost. Predvsem barvno prelivajoče se krajine v impresionističnem duhu pa tudi prelepa tihožitja in dovršene jedkavnice so izvabile naše zanimanje in nas prepričale o stalni umetniški rasti avtorjev del.

Ustvarjeno prijetno vzdušje je v prijateljskem klepetu še dolgo odmevalo med obiskovalci.

Vsakoletno ustvarjalno snidenje

SREČANJA NA BRJAH v Vipavski dolini

Majda Birsa

V okviru projekta normaFEST ustvarjalne govorice članov invalidskih društev in organizacij Slovenije in ustvarjalcev - gostov festa - »JAZ SEM TA BISER NAŠEL KAR V SEBI« Brje-Ajdovščina 2005 je Društvo animatorjev NORMA7 Brje tudi letos, že osmo leto pripravilo celo vrsto kulturnih dogodkov, med drugim sta dva dogodka potekala v Brjah, kjer ime društvo svoj sedež.

KOLONIJA USTVARJALNIH DEJAVNOSTI

Da Brje niso le vas vinogradnikov in vinarjev, ampak vse bolj tudi vas kulture, smo dokazali, ko smo medse sprejeli likovne in literarne ustvarjalce - člane invalidskih društev in organizacij Slovenije ter goste, ki so se udeležili KOLONIJE USTVARJALNIH DEJAVNOSTI BRJE 2005.

Topel pozno poletni dan - 13.

V senci starih kostanjev in vedno zelenega lovorja so na dvorišču in v bližnji okolici nastajale skice, prve risbe, prvi barvni nanosi.

september. Na domačijo, kjer ima društvo NORMA7 svoj sedež so prišli likovniki: Jani Bevc iz Ljubljane, Irena Furlan iz Ajdovščine, Vojko Gašperut iz Kopra, Marinka Grohar Gatnik iz Nove Gorice, Boris Šter iz Tržiča, Rasso Causevig iz Postojne, Zorica Razboršek iz Deskel, Polona Kresal Bizaj iz Ljubljane, Klavdij Leban iz Tolmina, Željko Vertelj iz Kočevja, Janez Žgajner iz Kranja in Beno Žnidaršič iz Postojne.

V senci starih kostanjev in vedno zelenega lovorja so na dvorišču in v bližnji okolici nastajale skice, prve risbe, prvi barvni nanosi.

Sočasno je skupina literatov, med katerimi so bile Ljubica Jančar iz Radovljice, Gordana Kitak iz Rogaške Slatine, Jolanda Kocjančič iz Litije, Cvetka Furlan iz Brij, Majda Birsa iz Brij **v delavnici**, ki jo je vodila profesorica Ivana Slamič, spoznavala literano delo pisatelja Danila Lokarja, ki je živel in ustvarjal v Ajdovščini. V skupini zbrani literati so imeli priložnost, da svoje pesmi predstavijo neposredno preko Radia NOVA tudi poslušalcem Vipavske doline, saj je novinar radia neposredno spremljal dogajanje likovnikov in tudi literatov, kot smo poimenovali udeležence. O delu kolonije je poročala TV Koper in TV Primorka ter časopisa Primorske novice in Latnik.

Delavnik se je prevesil v druženje ob vinu in pršutu. Izmenjali smo si mnenja in poglede ter drug v drugem iskali tisto najboljše.

ODPRTJE SKUPINSKE LIKOVNE RAZSTAVE

Tako kot vinogradnik neguje trto in se veseli zlahtnega pridelka, tako umetnik ustvarja s svojo umetniško govorico, pa naj bo to beseda ali slika. Brejci smo oboje združili in ob **krstu vina, 11. novembra**, na dan sv. Martina, smo **odprli skupinsko razstavo** likovnih ustvarjalcev, ki so slikali septembra v koloniji na Brjah, svojo poezijo pa je

prebirala Jolanda Kocjančič.

Ob prisotnosti brejskih vina-rijev in Vinske kraljice Slovenije 2005, **Maje Cigoj**, smo z novimi vini nazdravili in ugotovili: VINA SO KAKOR LJUDJE, VSAK IMA SVOJO OSEBNOST, SVOJ ZNAČAJ. Kakšni smo, smo spoznali na druženju, ki je trajalo pozno v noč. Spoprijeli smo se še z eno resnico o vinu: »KADAR PRIHAJA NA MIZO VINO – ODHAJAJO SKRIVNOSTI.« Nobena skrivnost ni, da nam je bilo skupaj lepo. Veseli smo, da na Brjah razstavljamo slike, ki so del Vas in nas nagovarjajo. So kot zdravilo, tolažba in veselje. HVALA VAM, DRAGI USTVARJALCI!

V prihajajočem letu želimo Brejci vsem, ki prihajate v našo vas, ljudi, da bi vas ljubili, modrosti, da bi našli pravo pot, pogum, da pridete do cilja, polno sanj, nasmehov, sreče zadovoljstva. Želimo vam najlepše noči in najpopolnejše dneve.

Vinska kraljica Maja Cigoj z nami ob krstu vina in naše razstave.

77. samostojna razstava Vojka Gašperuta – Gašperja

GAŠPERJEVE PRIMORSKE VEDUTE V LJUBLJANI

Jože Globokar

Založba UNSU je sredi oktobra v steklenem atriju mestne hiše v Ljubljani pripravila razstavo primorskih vedut slikarja Vojka Gašperuta-Gašperja. Naš najbolj plodoviti likovni umetnik, ki svoja dela ustvarja s čopičem v ustih, je do sedaj imel že kar 77 samostojnih in več kot 250 skupinskih razstav doma in v zamejstvu. Razstavo je ob številnih prijateljih in ljubiteljih likovne umetnosti odprl Blaž Peršin (načelnik oddelka za kulturo in raziskovalno dejavnost pri Mestni občini Ljubljana), Gašper pa se je MOL za gostoljubnost in pozornost oddolžil s svojim umetniškim delom.

»Ko vidim morje, ki je z umetnikovega čopiča steklo na platno, si želim, da bi slika postala vrata, da stopim vanje in da me objamejo barve primorskih vedut,« je dejal povezovalec kulturno umetniškega večera **Boštjan Koprivec** in na kratko predstavil delo slikarja.

Gašper slika predvsem v olju, rad pa izdeluje tudi grafike. Njegovi najljubši motivi so

Primorske vedute slikarja Vojka Gašperuta-Gašperja na razstavi v steklenem atriju MOL

slikovita slovenska pokrajina, cikli šopkov in tihožitij. Za umetniško ustvarjanje je bil že večkrat nagrajen in je prejel številne nagrade in priznanja. Med drugimi tudi priznanje Občine Koper s plaketo.

Že leta 1987 je bil sprejet v elitno mednarodno združenje slikarjev, ki svoja dela ustvarjajo na nenavaden način – s čopičem v ustih ali med prsti na nogah. Pridružen član tega združenja je postal leta 2000, dve leti kasneje pa dokončno polnopravni član.

Zakaj so Gašperjeva dela cenjena in večkrat nagrajena? Zakaj so njegove slike tako posebne in prepoznavne? V čem je njihov čar? Na ta vprašanja je v podrobni likovni kritiki odgovorila umetnostna zgodovinarica **Anamarija Stibilj-Šajn**. Med njenimi ocenami smo slišali, da je Gašper kolorist. Zapisan je barvi, čuti njeno temperamentnost, čuti njeno izrazno moč, morda še toliko bolj, ker vso to barvitost doživlja neposredno v mediteranskem ambientu. In na ta način je avtor tudi nadaljevalec mediteranske tradicije. Torej ga lahko damo v okvir primorskih slikarjev.

Razstavo je ob pozdravnem nagovoru odprl Blaž Peršin – načelnik oddelka za kulturo in raziskovalno dejavnost pri Mestni občini Ljubljana – in med drugim povedal: »Danes smo priča neke posebne, meni zelo drage razstave – razstave kvalitetnih likovnih del Vojka Gašperuta-Gašpe-

rja. V Ljubljano je prinesel primorske vedute, vedute topline in vedute pogleda na primorsko okolje. Prinesel je tudi bogatenje duha in bogatenje znanja na njemu tako svojski in kvaliteten način.«

»Je lepše nasmeh podariti ali prejeti? Je lepše darovati ali prejeti dar? Je lepše pokloniti del sebe ali je lepše vzeti delček poklonjenega srca? Mogoče lahko odgovor dobimo v primorskih vedutah,« je še pripomnil povezovalc Blaž Koprivec in še enkrat povabil študentki srednje glasbene in baletne šole Ljubljana – flautistko **Blažko Oberstar** in harfistko **Eriko Gričar**, da sta popestrili in obogatili lep kulturno-umetniški večer.

SLOVENSKI SLIKARJI Z USTI V ZAGREBU

Benjamin Žnidaršič

Na drugi mednarodni razstavi slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami v Zagrebu, so bile predstavljene slike 76 avtorjev iz 37 držav sveta, med njimi tudi umetnikov iz Slovenije. V Galeriji Zvonimir, s katero upravlja Ministrstvo za obrambo Hvaške, so se poleg nekaterih slikarjev iz Italije, Avstrije, Nemčije, Slovenije, BiH in Hrvaške, ki so se predstavili s slikanjem v živo, zbrali tudi mnogi občudovalci umetnosti. Od Slovencev sva na demonstraciji sodelovala Vojko Gašperut in Benjamin Žnidaršič.

Likovni kritik Stanko Špoljarič je o umetnikih, ki sestavljajo to veliko družino mednarodnega združenja, povedal mnogo lepih stvari. Predvsem je poudaril, da je presenečen nad organiziranostjo združenja, ki skozi kulturo zaobjema cel svet. Tako se lahko slikarstvo kot likovna poetika zdru-

žuje v najrazličnejših slogih in motivih po logiki pripadnosti v različnih zemljepisnih prostorih. V predstavljenih motivih ste lahko srečali ekspresionistično gibljivost, lirično tankočutnost ali emotivno potrebo kolorističnega krika. S paleto širine in s spoštovanjem pomembnih

zakonitosti slikarstva, so se lahko predstavljene slike kosale z deli akademsko izobraženih slikarjev, kar celo nekateri med predstavljenimi avtorji tudi so.

Na razstavi se je zbralo tudi mnogo predstavnikov medijev in televizije, izmed pomembnih gostov lahko posebej omenimo visokega predstavnika EU na Hrvaškem Willibalda Rueckerja in njegovo ženo, ki sta zvesta spremljevalca tudi slovenskih paraplegikov.

LIKOVNA KOLONIJA »V ŽAGI«

Milena Ožbolt

V petek 30. septembra je bila »V žagi« kot rečemo domačini oziroma ob izviru Obrha likovna delavnica, ki jo je priredila Zveza paraplegikov Slovenije, gonilni organizator pa je bil referent za kulturo pri Zvezi paraplegikov domačin Benjamin Žnidaršič, ki je likovno delavnico pripravil kar v svojem novem vrtnem paviljonu.

Župan Občine Loška dolina g. Janez Strle je pozdravil vse prisotne

Vabilu se je odzvalo 22 slikarjev, kiparjev, njihovih prijateljev in spremljevalcev. Nekateri slikajo z usti, drugi z rokami, nekateri kiparijo in rezljajo. Slikati so začeli že ob desetih v čudovito jasnem in spranem dopoldnevu, ki je pokazalo prve jesenske barve gozda na Racni gori. Nastalo je nekaj osupljivih slik, ki

človeka še bolj fascinirajo, ko pomisli, koliko spretnosti in navora je potreboval slikar, da jih je ustvaril. Izdelki likovne delavnice so bili na ogled »na licu mesta«, organizator pa upa, da jih bodo lahko kmalu pokazali tudi na posebni razstavi nekje v Loški dolini.

Slikarje in njihove prijatelje je prišel pozdravit tudi župan občine Loška dolina Janez Sterle, po kosilu, ki so ga priskrbele Občina Loška dolina, Potepinke, Zveza paraplegikov Slovenije in Lesista, d.o.o., pa je stekel kulturni program, ki so ga začeli prelepo pojoči Kamniški koledniki, občinstvu Loške doline precej dobro znani že od prej. Nekaj imenitne glasbe na harmoniki je prispeval tudi kamničan Božo Matičič, domačina Jože Šraj in spodaj podpisana pa sva predstavila Loško dolino, nekaj njene pripovedne dediščine in prastaro navado lova na polhe v teh krajih. Ob poskočni glasbi

ansambla Prijatli z moravško-lukovškega konca se je marsikdo pozibaval in navdušeno ploskal. Posebno žlahten prispevek pa je ponudil pesnik in igravec Tone Kuntner, zvesti prijatelj Zveze paraplegikov, ki je recitiral svojo pesem Slikar in »tisto, ki jo ima vsak pri sebi na temle koščku papirja... (za 1000 tolarjev)«, namreč Prešernovo Zdravljico.

Čeprav je pod noč potegnilo hladno, se nikomur ni preveč mudilo domov, saj je bilo druženje po ustvarjalnem dnevu nadvse prijetno. Ob tabornem ognju se je ob kitari Jožeta Bencka-Juša pelo dolgo v noč.

Organizator upa, da se bo »V Žagi« poslej večkrat kaj kulturnega dogajalo, da bo privabilo ljudi in oživilo samotni prostor ob izviru Obrha sredi čudovite narave.

P.S. : Ob občinskem prazniku Občine Loška dolina so bile vse tedaj narejene slike na ogled v galeriji Knjižnice Maričke Žnidaršič v Starem trgu

Tako so ustvarjali slikarji ob izviru Ljubljanice.

TUNIZIJA - Dežela tisočerih obrazov in nasprotujočih si vrednot

Dane Kastelic

S tem uvodom bi lahko na kratko povedal bistvo o deželi, v kateri sem preživel del oktobra. Čeprav sem že veliko prepotoval, je bila afriška celina nekakšen izziv še posebno za paraplegika z vsemi našimi posebnostmi. Že pristanek s tunizijsko letalsko družbo in enourna časovna razlika sta poudarili drugačnost. Temperatura 30°C, povsod samo pesek in sem ter tja kakšna palma – res fانسinantno na prvi pogled.

Ko sem se oddaljeval od letališke zgradbe, se je začela delno spreminjati tudi pokrajina, saj so mesta s svojo arabsko arhitekturo dajala svoj pečat, ljudje s svojim stilom življenja pa so izpričevali, da je tu drugačna kultura od tiste iz katere prihajam. Po nastanitvi v hotelskem kompleksu, ki je dajal spet bolj evropski vtis, so se pričeli dnevi, za katere nisem bil prav gotov, kako se bodo odvijali. Pozitivno presenečenje je bila nastanitev, sobe za ljudi na vozičku, sanitarije, bazenski in športno rekreativni objekti, predvsem pa veliko animacije za vse goste. Hrana je bila s predznakom evropske kuhinje, polovica pa s tunizijskim okusom, ki je za naše razmere dokaj pikanten z veliko zelenjave. Tako je zadovoljeno tradicionalistom in gurmanom. Vse pa mora biti »halal«, kar pomeni dovoljeno, saj zaradi islama hrana ne sme vsebovati svinjine. Edino, kar je bilo za vse enako, je bila ogromna količina tudi nam znanega sadja in agrumov. Posebnost so bile slaščice, ki so bile pripravljene na milijon in en način. Po izmenjavi mnenj z gosti, ki so pred-

stavljali paleto evropskih držav in japonske, je bila hrana za vse zelo okusna tudi s svojo posebnostjo.

Po naravi rad spoznavam, preizkušam in vidim različne stvari, še posebno mi je to izziv v tuji deželi. Zato sem preko agencij, ki so delovale v sklopu hotela, izbiral različne možnosti izletov. Izbiral se potovanja, ki so vodila v notranjost dežele proti Sahari,

Arabska arhitektura je dajala svoj pečat, ljudje s svojim stilom življenja pa so izpričevali, da je tu drugačna kultura od tiste iz katere prihajam.

za prevoz pa sem uporabljal terenska vozila, ki so bolj primerni za moj transport kot avtobus. Šoferji so prijazni; poleg uradnega arabskega jezika govorijo tekoče še francosko, malo angleško in nemško – v pogovoru tako nastane različica esperanta. Z vozniki terenskih vozil sem se brez problemov pripeljal po različnih koncih osrednje Tunizije. Na eni izmed teh poti sem lahko opazoval nepregledne oljčne nasade. Drugič je pot vodila po peščenih sipinah in oazah. Tako nas je peščena cesta pripeljala do Matmate, kjer še živijo avtohtoni prebivalcu Berberi v svojih trogloditskih (podzemnih) hišah. Nadaljevali smo po mesečevi pokrajini, prizorišču snemanja Lucasovega filma Vojne zvezd, kjer so posejani številni griči in hribi, ki spominjajo na lunine kraterje, do mesta Douz, ki pomeni vrata v Saharo. Tu ljudje živijo v enakem ritmu že stoletja in so zadovoljni s svojim preprostim in za nas idiličnim življenjem. Z velike

sipine pritegne pogled neskončna Sahara. Ko sediš na sipini in se zazreš v prostranost, dobiš občutek objema neskončnosti. Zahod sonca, topli veter, vroči pesek in misli, ti odtavajo preko širjave. Zavedati se pričneš človeške majhnosti in nemoči, ki sicer hoče v današnjem svetu pokoriti vse pod sabo. Tu se vidi, da svoje volje človek nad naravo še ni uveljavil!

Vožnja skozi čudovito oazo s tisočermi datljevimi palmami pripelje do mesta Metamour, v katerem so posebnosti gorfe, ki so jih nekdanj berberska ljudstva uporabljala za shranjevanje žit.

Dogodivščinam na proti se podamo v gorsko vas Chenini. Vasica je tako barvno usklajena z okoliškimi hribi, da nepozorno oko od daleč le težko loči, kje se konča hrib in kje se začne vasica. To gorsko vas z nenavadnimi hišami, izdolbenimi v skalo, je pod svoje okrilje vzel tudi UNESCO. Nad mistično pokrajino se na hribu dviga sijoča, bela mošeja in s svojo vlogo že na

Peščena cesta nas je pripeljala do Matmate, kjer še živijo avtohtoni prebivalcu Berberi v svojih trogloditskih hišah.

daleč izstopa. V tej vasi je treba poleg tradicionalne hrane kus kus poizkusiti tudi slaščico gazelji rog, ki jo najdemo le v tem delu sveta. Seveda, ne more popotnik mimo berberske tržnice začimb in dišav v mestu Tataouine, kjer mora ponovno preizkusiti svoje sposobnosti barantanja, kjer si lahko ogleda stari del mesta, začuti orientalski utrip in način življenja, pokadi vodno pipo in popije pravi metin čaj. Tunizija je velik izvoznik soli, zato je primerno obiskati tudi katero izmed slanih jezer, ki jim domačini pravijo chott. Zaradi izsušenosti je skorja soli tako trda, da se po jezeru lahko sprehodiš in celo zapelješ z vozičkom. Ker pa voziček s svojim kovinskim delom in sol nista prav kompatibilna, je bolje, da ne izvajaš kakšnih akrobacij, ker se bo čez čas zagotovo pokazal stranski učinek, ki mu pravimo železov oksid ali po domače rja.

Naj na koncu dodam, da so Tunizijci, kot jih opredeljuje njihova nacionalna konstitucija, arabsko govoreči musli-

mani, nekateri s tradicionalnimi drugi z naprednimi vrednotami. Vsi pa se trudijo biti zelo prijazni in ustrežljivi, čeprav teče vse malce počasneje kot pri nas. V Afriki med Arabci je pač drugačen način življenja z drugačno kulturo. Za ceno pa se je treba pogajati na vsakem koraku, in niti slučajno ne smeš piti vode iz pipe!

Aslaama - pozdravljeni!

Gordana Kitak

DROBNA NAVODILA ZA ŽIVLJENJE

- Vsaj enkrat na leto opazuj sončni vzhod.
- Zapomni si, kdaj imajo ljudje rojstni dan.
- Pri rokovanju krepko stisni roko.
- Glej ljudem v oči.
- Nauči se odpustiti sebi in drugim.
- Vedno kupi kaj od otrok, ki prodajajo na dvorišču.
- Sklepaj nova prijateljstva in neguj stara.
- Zadrži skrivnosti zase.
- Nikoli nad nikomer ne obupaj. Čudeži se dogajajo vsak dan.
- Vedno imej pred očmi kaj lepega, pa čeprav je to le marjetica v kozarcu od marmelade.
- Razmišljaj o velikih rečeh, uživaj pa v drobnih zadovoljstvih.
- Nikoli nikogar ne oropaj upanja, morda je to vse, kar ima.
- Ljudi ocenjuj po velikosti njihovega srca, ne po velikosti njihovega bančnega računa.
- Ne boj se reči: »Pomoč potrebujem.«
- Ne pusti se ustrahovati zdravnikom in sestram. Čeprav si v bolnišnici, je telo še vedno tvoje.

ČUDOVITI TEDEN NA DJERBI V TUNIZIJI

Maja Mešič

Vsem, ki si želite kam dalje na počitnice in imate kakršnekoli pomisleke glede potovanja z letalom in glede tega, v kakšen hotel boste prišli, je namenjen ta članek.

Pa najprej o letalu. Glede tega vam sploh ni treba biti v skrbeh. Ne boste prvi invalid, ki bo potoval! Oni imajo s tem izkušnje in je sploh za vse poskrbljeno. O tem sem se že večkrat prepričala. Vedno sem pa potovala z Adria airways.

Za potovanje z letalom morate imeti spremljevalca. Ko pridete na letališče, se javite pri okencu svoje potovalne agencije, kjer dobite vse potrebne dokumente, potem se postavite v vrsto, kjer je na ekranu označen vaš let. Tam oddaste prtljago (razen ročne), in potrdijo vam rezervacijo za let. Tukaj morate tudi povedati, da potujete z vozičkom in da boste vzeli voziček s seboj! Na kovčke vam prilepijo trakove, na katerih je napisana številka leta in kam potujete. Enako nalepko morate prilepiti tudi na voziček! Prtljaga lahko ima do 20 kg na osebo, vozička ne tehtajo. Kar presega težo, je treba doplačati. Na tej isti liniji vam bodo tudi povedali, kdaj morate biti pri izhodu, kjer boste šli v letalo. Ko ste to opravili, greste še čez carinsko kontrolo; stehajo vam še ročno prtljago, ki ne sme presegati 5 kg. Ko ste to opravili, čakate v brezcarinski coni do odhoda letala. Na letalo greste prvi približno 30 min. pred ostalimi potniki. Do letališke zgradbe pridejo po vas s posebej prirejenim vozilom in vas odpeljejo do letala skupaj z vašim spremljevalcem. V letalo vstopate prvi in sedite

spredaj. Za vašo namestitev na sedež poskrbijo delavci letališča, če tega ne zmorete sami. Ko sedite na svojem sedežu, lahko začnejo prihajati ostali potniki. Izstopate zadnji. Na drugem letališču je treba spet poskrbeti za dostavno vozilo, ki vas pričaka v višini izhoda iz letala in vas prepelje do letališke zgradbe. Za carinski pregled navadno poskrbijo kar delavci letališča, zato vam ni treba čakati v dolgih vrstah.

Manjša težava mogoče nastane pri prevozu od letališča do hotela, predvsem za tiste, ki ne morejo na avtobus. Taxi je pa tudi marsikje poceni...

Letos v avgustu sem preživela čudovit teden na Djerbi v Tuniziji. Glede izbire hotela vedno precej kompliciram. Zanima me predvsem kopalnica in WC. Ker je moja diagnoza tetra pareza, lahko hodim z berglami. Zato se tudi nisem navadila presedanja, kot paraplegiki, ampak potrebujem povsod ročaje. No, tukaj so res bili. Na razpolago sta bili celo dve vrsti kopalnic: s tušem ali kadjo – z oprijemali celo v kadi. Ta s tušem pa je imela zelo dober sedež, s katerega ni bilo mogoče pasti (V Zdravilišču Laško je zame neuporaben!).

Tisti, ki ne morete sami na posteljo, lahko dobite v uporabo škripec.

Pred hotelom sta dve ali tri nizke stopnice, poleg katerih je tudi položna klančina, opremljena z nizko ograjico, da

ne zapeljete mimo. Mislim, da je približno ena tretjina sob prilagojenih za naše potrebe, ostale so navadne. Hotel ima 4 zvezdice in nima *all inclusive* ponudbe, lahko pa imate tri obroke. Sama vzamem vedno samo zajtrk in večerjo. Vsi obroki so bili samopostrežni in hrana je bila dobra. Nič nisem pazila na to, kaj jem, pa se nisem zastrupila!

Jedilnica, bazen in terasa so v kletni etaži, do koder pridete z dvema prostornima dvigalom. Obroke lahko imate na terasi ob bazenu ali v jedilnicah. Bazen je dokaj velik. Ne prestrašite se barve vode – je termalna. Brez vonja, le malo oranžno-rjavo obarvana. V bazen lahko greste na tri načine: po lestvi, po stopnicah ali z dvigalom. Po potrebi gre delavec, ki je zaposlen ob bazenu tudi z vami v vodo. Ima tudi razne pripomočke za tiste, ki ne znajo ali ne morejo plavati... Imajo pa v hotelu na razpolago tudi terapije in masaže. Seveda, za plačilo. Ne vem, kakšne so cene, ker nisem preizkusila. Mogoče kdaj drugič... Ker je bil hotel slabše zaseden, nas je bilo v bazenu sočasno najmanj četrvero ali petero. To mi je bilo še posebej všeč, da se ni bilo treba nikjer prerivati ali stati v dolgi vrsti za hrano... Tisti, ki jim nič ne manjka, verjetno ne hodijo množično v takšne hotele, ostali pa bolj malo potujejo ali ne vedo za ta hotel.

Do morja je približno 250 metrov. Vsi pločniki so prilagojeni za vožnjo vozička. Ko pridete do obale, vas zadnjih nekaj metrov pričaka široka »preproga«, da se vam kolesa ne pogrezajo v pesku. Ko pridete do tja, takoj pristopijo delavci, ki so zaposleni ob obali za pomoč, in vas vprašajo, če želite v vodo. Ko želite v morje, vas položijo na neke

vrste plastičen avto in vas nekdo s tistim vred odvede v morje. Tam lahko greste plavat ali pa sedite kar v avtomobilčku. Narejeno je tako, da vas v vodi ne dvigne, čeprav niste nič privezani. Lahko se pa dobro držite, če vas je strah. Vaš skrbnik je ves čas z vami v vodi. Ko se naveličate, vas odvede spet do vašega ležalnika in vas položi nanj. Ležalniki ob bazenu in na plaži se ne plačajo. Tudi na plaži ni bilo gneče, da bi bil kar ležalnik poleg ležalnika. Smo imeli kar vsak svoj življenjski prostor in bilo ga je res dovolj.

Arabci so zelo ustrezljivi in prijazni. Vedno so vam na uslugo. Kjerkoli pokažeš na voziček, nikoli ni nobenega problema: v lokalih, v taxijih, pri jahanju konja... Ja, po dolgih letih sem spet sedela na konju, kar sem si že dolgo želela. Tisti, brez gibalnih težav, pa lahko jahajo tudi kamele... Tako sem spet jahala konja. Konjar je prišel z manjšim kamionom po naju pred hotel in naju po kakšni uri in pol pripeljal nazaj. Ima, mislim da, šest kon in nekaj

kamel. Eden teh konj je posebej namenjen invalidom za jahanje. Je manjše rasti, miren in brez sedla. Čez hrbet ima samo debelo ovčjo kožo, da lahko dobro čutite gibanje konja med hojo. Na hrbtu ima pritrjena posebna ročaja, za katera se lahko dobro držite. Če ste dober jahač, lahko greste na jahanje sami, drugače pa gre z vami lastnik konja in ga ves čas drži, da ne bi z vami vred kam zdrvel.

Edina slabost, če lahko temu tako rečem, je, da na Djerbi v hotelih skoraj nihče ne govori angleško. V našem hotelu je angleško govoril samo manager in to precej dobro. Drugače govorijo poleg arabščine še francosko in nemško. Tako sem bila prvič v življenju prisiljena uporabiti moje grozovito »znanje« nemščine, ki se je nisem nikoli učila. Malo smo si pomagali še z rokami, in moram priznati, da zelo hitro razumejo, kaj želite. Sploh se mi zdi, da so pravi talenti za jezike, če pomislite, da arabščina ni niti malo podobna nobenemu evrop-

skemu jeziku, da o pisavi niti ne govorim...

Tunizija velja za varno državo, zato se vam ob večerih ni treba držati svojega hotela, ampak lahko brez skrbi greste malo naokrog – na kakšno pijačo, v diskoteko, casino, na pizzo... Imajo dobre pizze.

Lahko pa greste tudi na izlete po otoku ali pa obiščete tržnico... Trgovci v mestih govorijo vse svetovne jezike. Gotovo vam bodo kaj prodali...

Preden se vrnete, prosite vodiča (razen, če sami znate dovolj dobro francosko), naj se dogovori, da bo na poti in na letališču vse potekalo kot je treba, ker vodič navadno ne potuje z vami z letalom, ampak je tam celo sezono. V mojem imenu se je vse dogovoril naš vodič, in ko smo prišli na letališče in oddali prtljago, me je prevzel spet neki letališki delavec in naju vodil do prave čakalnice za vstop v letalo. Tam sva imeli za obisk Duty Free Shop približno 30 min. časa. Pred vzletom pa naju je že iskala uslužbenka letališča, češ da je čas, da greva. Pravzaprav poteka vse podobno kot ob prihodu: vse urejajo drugi, vi jim samo sledite. Mene so že dvakrat kar nesli iz letala in me položili naravnost v moj voziček. Ko v Ljubljani izstopite, vam nihče več ne pomaga, sicer pa tako greste samo še mimo carine in po prtljago, pa seveda domov.

Če koga zanima še kaj več, lahko na internetu – Google – poišče:

Grand Hotel Des Thermes/ Djerba. Stran je sicer samo v francoščini, ampak je veliko fotografij, ki povedo toliko, kot besedilo. Vsem tistim, ki se bodo odločili iti tja, želim lep dopust.

V SPOMIN TATJANI ŽUŽEK - ŠUŠTERŠIČ

Jože Globokar

Vsa vesela in prešerno razpoložena se nam je z možem Borisom priključila, ko smo se septembra odpeljali na otvorenih novih delovno bivalnih prostorov dolenskih paraplegikov. V kombiju smo prijetno kramljali in obujali spomine na dobre stare čase. Kot da smo se zadnjikrat videli! In res, Tatjana nas je 2. decembra nepričakovano zapustila.

Tatjana hvala ti!

Zaključni izlet v osmem razredu je komaj petnajstletni Tatjana obrnil svet na glavo. Skok na glavo v bazen s preplitvo vodo ji je za vedno zaznamoval življenje. Postala je tetrapleginja. Konec je bilo mladostnih načrtov, iluzij; spopasti se je bilo treba s povsem drugačnim in novim načinom življenja. Življenjem, polnim neznank in negotovosti.

Po medicinski rehabilitaciji je odšla v Zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamnik. Tam je uspešno končala poklicno urarsko šolo in se zaposlila. Delo urarke je opravljala toliko časa, da je prid-

obila pogoje za invalidsko upokožitev, nato pa se je vrnila domov k staršem in bratu.

Tatjana pa je tista članica Zveze, ki je skupaj z 11-članskim ustanovnim odborom krojila današnjo Zvezo paraplegikov Slovenije. Številka njene članske izkaznice **tri (3)** pomeni vse. Bila je tesna sodelavka ustanovitelja slovenskih paraplegikov **Ivana Peršaka** in prva urednica našega priljubljenega glasila **PARAPLEGIK**. Tatjana je torej tudi na informativnem področju orala ledino, od ustanovitve izhaja naše glasilo neprekinjeno. Bila je tudi odlična športnica, saj je na državnih in mednarodnih tekmovanjih v svoji skupini

osvajala najvišja odličja.

Zdaj, ko je z možem Borisom zaživela srečno in polno življenje, je morala zapustiti vse radosti tega sveta, za katerimi je hrepenela dolgo vrsto let. Na vrhu Markovca pri Kopru sta si namreč z možem uredila pravi raj na zemlji. Stara istrska hišica s prelepim razgledom na slovensko morje in sadni vrt s češnjami, figami, kakiji, jablanami, slivami in zelenjavnim vrtom sta Tatjano in njenega Borisa zaposlovala od jutra do večera. Zaposlovala sta se predvsem z užitek pridelovanja lastnih in z ljubeznijo vzgojenih pridelkov. Kdor je prišel k njima (in teh je bilo veliko), je bil toplo sprejet in pristrčno pogoščen.

Marja Rupnik

Dolgo je, kar sva se spoznali; v mladosti sva skupaj prebivali v kamniškem zavodu za usposabljanje invalidne mladine. V urarski delavnici sva nabirali znanje za poklic, in prihodnost je bila vabljiva, polna skrivnosti in neznanih poti. Bil je čas nedeljskih radijskih večerov z Marjanom Kraljem, ki je vrtel prekrasne melodije in pesmi. Poslušali sva jih leže v postelji in se skrivoma predajali mladostnim sanjam. Sanjam o ljubezni, o sreči, o tistem lepem, kar bo prišlo jutri...

Štejem leta... Ali je res? Je res najino prijateljstvo trajalo skoraj štirideset let, draga Tatjana? Pa se mi dozdeva, da sva še vedno mladi, da se še vedno srčno razveseliva drobne, lepe malenkosti, da je tvoja toplina enako topla kot nekdanj. Kako naj razumem, da si odšla, da te ni več? Vidim te, kako si nasmejana, srečna,

polna ljubezni do vseh, ki so ti blizu, najbolj pa do svojega moža. Drug drugemu sta osmislila življenje, kot najlepši čaši sta si napolnila življenje v domu, kjer je na vsakem koraku bilo čutiti vajino skupno načrtovanje, veselje in prizadevanje. Vidim tvoje oči, ki nikdar niso mogle skriti tistega, kar se je dogajalo v tvoji duši. Slišim tvoj glas, ki je tako radostno odzvanjal v mojem srcu, kadar sva se srečali. Čutim tvoje veselje, kadar so te obiskali prijatelji, in tvoj ponos, kadar si dosegla pomembno zmago v življenju. Kako naj zdaj razumem, da si odšla, moja draga prijateljica Tatjana? Kot omahne ptica v letu, tako nepričakovano se je spremenila tvoja svetloba v žalostno temo. Joče Boris, tvoj mož, jočem jaz, jočemo vsi, ki te imamo v srcu. Tam te bomo iskali, tam te bomo našli, tam bomo še vedno skupaj. Odšla si, draga prijateljica, draga Tatjana, takrat, ko si bila srečna. Naj bo to nam v uteho.

Zahvale

Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije ter Zvezi paraplegikov Slovenije se prav lepo zahvaljujem za nevračljivo in vračljivo socialno pomoč, s katero ste mi v enem delu omogočili nakup stanovanja.

Prav lepa hvala.

Slavko Bobnarič

Kolofon

Izdaja Zveza paraplegikov Slovenije in društva v njeni sestavi: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov Koroške, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov severne Štajerske in Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske

Za ZPS: Ivan Peršak

Glavni urednik: Jani Bevc

tajnica uredništva: Darja Kos

člani uredniškega odbora: Katja Vipotnik, prof. def., prim. Tatjana Škorjanc, dr. med. specialist fiziater, mag. Aleksandra Tabaj, Jernej Koselj, Matej Memedovič, Mirjam Kanalec, Borut Sever, Dane Kastelic in Benjamin Žnidaršič

dopisniki društev: Janez Raišp (MB), Damjan Hovnik (KK), Gordana Kitak (CE), Boris Šter (KR), Vesna Susič (GO), Benjamin Žnidaršič (KP), Srečko Žlebnik (NM), Andrej Klemenčič (MS) in Jože Globokar (LJ)

lektoriranje: Marcel Štefančič

tisk: Revija Emanuel, Daša Košir s.p., Logatec

priprava za tisk: Benjamin Žnidaršič

obdelava slik: Benjamin Žnidaršič

Naslov uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana, p.p. 5714

telef. številka: 432-71-38, fax.: 432-72-52

elektronska pošta: zveza.paraplegikov@guest.arnes.si

spletna stran: www.zveza.paraplegikov.si

Transakcijski račun: 03170-1001146571

Poštšina plačana pri pošti 1102

Naklada: 1900 izvodov

Zahvale

Prav lepo se zahvaljujemo društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije za materialno in moralno pomoč, ki smo je bili deležni ob prehitri izgubi - smrti našega očeta in moža Antona Mencingarja.

Družina Mencingar-Lemerje

Zelo sem vesela in presrečna, saj sedaj vem, da na svetu obstajajo ljudje, ki so pripravljeni pomagati.

Izgradnja dvigala mi je predstavljala veliko oviro, preko katere ne bi zmogla brez vaše pomoči. Z vašo dobrosrčnostjo je ovira premagana. Sedaj mi dvigalo omogoča dostop do vseh prostorov in tako sem zmožna doseči vse, kar prej nisem mogla.

Iskreno se zahvaljujem za vaš dar, ki ste mi ga podarili in me podprli pri tej veliki akciji.

Iskrena hvala Katja Gerdovič z družino

Jakob Kaučič

Rezbar je vsak drugačen, lesa vsak je lačen, če lepo ga oblikuje, mu ljubezen izkazuje!

Eden hiter je kot bober, pravijo ti dober. Drugi, kakor detel kljuje, da o njem se daleč čuje!

Kot lubadar jaz počasi gledam mehke les, da obliko on dobi, meni pa telo krepi.

Sicer pa važno ni, kaj kdo iz lesa naredi, važno je, da si srečen, da drugim nisi tečen!

Umrli so

V naša srca ste se zapisali in čas vas ne bo izbrisal.

Zato v spominu boste nam ostali in z nami kakor prej živeli.

Otmar GRATEJ iz DP severne Štajerske, rojen 12.03.1957

Jože SERDINŠEK iz DP severne Štajerske, rojen 17.02.1925

Jurij VOGA iz DP jugozahodne Štajerske, rojen 20.04.1944

Alojzija PETEK iz DP ljubljanske pokrajine, rojena 19.05.1925

Anton KOŠČAK iz DP Dolenjske, Bele Krajine in Posavja, rojen 28.05.1952

Ivan PLIBERŠEK iz DP Gorenjske, rojen 08.02.1948

Tatjana ŽUŽEK iz DP ljubljanske pokrajine, rojena 05.12.1944

Naše iskreno sožalje

Opravičilo

Iskreno se opravičujemo Damjanu Jagodicu za neljubo napako, saj smo v prejšnji številki Paraplegika njegov članek zamenjali z drugim avtorjem.

Prodajam

Prodajam RGO napravo za razgibanje nog, oziroma rok. Naprava je na električni pogon, vrtenje naprej in nazaj.

LEBAN GORAN GSM 031-870 552

Rešitev križanke št.104:

Zahvale. mali oglasi

VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE!
IN SREČNO
NOVO LETO!

*Vse kar je slabo, z novim letom naj zbledi!
Vse kar je dobro, naj za vekomaj ostane!
Vse kar je lepo, naj raste in cveti!*

*NAJ V MIRU SREČA
NEŽNO VAS OBJAME!
UJEMITE LEPE
TRENUTKE V LETU 2006*

